

A tekeres kookaszáma: 3670 = e
152 Készítette: The
568 Előhívás ideje: VIII. 23
170

Budapest, XXXVI. évfolyam.

301. szám.

Szerda, 1911. december 20.

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő

Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 788

Kiadóhivatal 706.

A szegények.

Budapest, december 19.

Január elsején lép életbe Budapest főváros szegényügyi szabályrendelete, mely egy láncszem azokban a szociális reformokban, amelyeknek létesítésében a főváros mai vezetősége annyi buzgalmat fejt ki s amelyekben ha nem is tud teljesen célját érni, nem a szociális érzék vagy az akarat hiánya, hanem az anyagi eszközök elégtelensége s a feladatok nagysága akadályozza meg.

A szegényügy nem csak a szegények ügye, hanem az egész társadalomnak problémája, mert előidézője is az a modern kapitalizmus, melyen egész gazdasági életünk s ennek folytán egész társadalmunk felépül. Ez az oka annak, hogy a kultúra haladása s a gazdasági fejlődés mind égetőbbé teszi ezt a kérdést. A régi primitív társadalmi és állami berendezkedések mellett is voltak szegények s maga Jézus hirdette, hogy „szegények mindig lesznek köztetek”, de az a szegénység és a modern szegénység két különböző dolog. Minél kezdetlegesebb a kultúra, a lakosságnak annál nagyobb része van szegénysorban s azok az éhínségek, amelyeknek emlékét a középkori hagyományok megőrizték, olyan formában és olyan mértékben ma kulturnépeknél elő

nem fordulhatnak. De azért, ha más formában is, ma is megvan az állandó veszedelem, hisz évről-évre nő azoknak száma, akik a szó igazi értelmében proletárok, akik máról holnapra tudnak csak élni s akiket egy szerencsétlen konjunktúra, vagy betegség, vagy a családfő halála egyszerre az éhenhalás veszedelmébe dönt, vagy a teljes elnyomorodás és elzüllesztés örvényébe sodor.

Nem akarunk túlzásokba menni s nem a magántulajdont okozzuk a szegénységért, így tehát az orvosságot sem sejtjük abban a kommunizmusban, amelynek világmegváltó erőt tulajdonítanak a szocialisták. De ha így volna is, nem lehet addig várni, míg egy társadalmi és gazdasági forradalom ezt a kommunizmust megteremti, hanem az államnak már most is kötelessége arra törekedni, hogy azt a veszedelmet, melyet a szegénység növekedése s a szegények számának szaporodása az államra és a társadalomra magában rejt, elhárítani igyekezzék s hogy erre a célra a szegényügyet organikusán szervezze.

Amit ma szegényügy alatt értünk s a szegények cél tudatos támogatása, egészen modern dolog s az emberiségnek egyik legmodernebb vívmánya. Még olyan fejlett társadalmakban, mint volt a régi római és az ókori görög társadalom, ez ismeretlen volt, mert a kenyér

és gabonakiosztásokat nem lehet annak tekinteni, hisz az a jog nemcsak a szegényeket illette meg, hanem az állam minden polgárát. Még a középkori keresztény egyház nagy alamizna-osztogatásai sem voltak a szó mai értelmében vett, céltudatos szegény-támogatások, mert az egyház csak kiosztotta az alamiznát, ezzel a kereszténység humanitárius parancsainak akart eleget tenni, de egyáltalán nem fordított gondot arra, hogy a kiosztott segélyek tényleg szolgálják-e azt a célt, melyet szolgálniuk kell s amely cél a mai szegény-támogatás igenis szolgál. Az egyház jótékonyága tervszerűtlen volt s éppen ezért ahelyett, hogy javított volna a helyzeten, a koldusok számát szaporította s végül olyan teher volt, hogy az államoknak tiltó parancsokat kellett kiadni a kegyadományok ellen. Luther volt az első, aki a modern szegényügy alapjait lerakta, mikor kimondta azt a nagy elvet, hogy támogatni kell ugyan a szegényeket, de gondoskodni kell arról is, hogy senki se éljen meg kenyér s mások jószívűségéből.

Európa minden kulturországa rendezte már a szegényügyet, csak Magyarország nem. A belügyi kormány nemrég intézkedett ugyan, hogy a szegényügy statisztikája a községekben összeállíttassék, mert szándékában van a szegényügyet országosan rendezni, de bi-

A luftinspektort házasítják.

Írta: Vajda János.

(Utánnyomás tilos.)

Egyetlen vizsgálatról volt csak szó, amelyet le kellett volna raknia! Folyton húzta, halogatta az ügyet, s a vége az lett, hogy mégis csak vizsgálat nélkül maradt, és — foglalkozás nélkül. Ugy, hogy amikor huszonhatéves korában bíróság elé került egy alkalommal, és szépen elmondotta, hogy türkevei születésű, római katolikus vallású és nőtlen, a bíró megkérdezte:

— Foglalkozása?
— Semmi!

A bíró végignézett a szép nővessű fiatal emberen:

— De mégis...?
— Semmi, semmi! Sétálek!

A kávéházban, amelyben délelőttönként határozott hangon kért egy „jó villásreggelit”, a pincérek már évek óta — doktor urnak szólították, s Józsi főpincézzel gyűlt volna meg annak a baja, aki a doktorság valódiságában kételkedni mert volna. Hiszen természetesen, ahhoz, hogy az embert doktornak szólítsák, csak jó megjelenés kell, ami nála megvolt: emellett viszont az igazi doktort legjobban esetében kereskedőségnek nézik. (Ez a kereskedőség elnevezés az aranyközéput, mert az én időmben még mindenki „komi“-t mondott, ma pedig ezek a derék komik erélyesen „kereskedelmi alkalmazottak“-nak vallják magukat.)

Az ismerősei azonban a doktor urat fel-

ügyelő urnak hívták és a kávéházi asztal új jövevényeinek is így mutatták be; ezek a jövevények csak később tudták meg, hogy luftinspektorról van szó.

Igen, a luftinspektornak igen jó megjelenése volt. Hat centiméteres karimájú, fekete művészkalapja, fekete kabátja, kockás nadrágja voltak a ruhadarabjai, amelyeket már évek óta nem változtatott, de minden egyes darab tisztára ki volt kelve. Művészeknek, vagy bohémnek is nézhette őt az ember a fentiek alapján, csak hogy ehhez tulsokot borotválkozott. Egyáltalán nem látták őt másképpen, mint jégsimára borotvált ábrázattal. Voltak, akik azt tartották róla, hogy napjában kétszer borotválkozik. Nos, az új jövevény már régen kölesön adott neki két forintot, vagy hármat, mikor eszébe jutott, hogy érdeklődjék az iránt, mire is ügyel fel a simaképi kávéházi ismerős.

Öreg édesanyja, akinél lakott, alig adott neki többet havi tizenöt forintnál a szegényes penziójából, de a luftinspektor szerzett magának még hozzá. Kártyázott és beugratta a vidékieket. Az volt a nézete, hogy vidéki embert megpumpolni úgy, hogy a visszafizetés örökös leszámítolás alatt függjön, szóval a vidéki bácsit egyszerűen beesapni nem hogy bűn, hanem erény, virtus! Elment a szállókba és tanulmányozta, hogy a vidékiek közül ki hová való s mi a neve. Akkor az utcán megleste és egy váratlan találkozást rögtönzött:

— A, jó napot, kedves Singmayer ur, hogy és mint, hány napra jött fel?

A jámbor megszólított, aki első pillanathon örült, hogy itt az idegenben nevén

szólítják meg és egyáltalán nem gyanakodott, meg mert volna esküdni arra, hogy ezt az embert már látta valahol, sőt restelkedett, hogy a neve nem jut eszébe. Most következett néhány átmeneti kérdés, gyors, gördülő egymásutánban. Például: „És otthon hogy vannak?” vagy „hát a természet milyen lesz ez idén?” és mialatt a derék vidéki nagy lelkiismeretességgel igyekezett ezekre a kérdésekre válaszolni, a luftinspektor megragadta a kezét s nyakába szóta a koronakérdést; ez volt a főkérdés és valóban koronakérdés szült:

— És ugyan, mondja csak, nem tud nekem rövid időre négy koronát kölcsönözni?! Mert tetszik tudni, én magam is most kölcsönöztem el az utolsó pénzemet és még fontos bevásárlásokat kell tennem!

A vidéki most kezdett volna csak eszmélni, ámde későn, mert mire azon gondolkodott, hogy talán még sem ismeri azt az embert, már régen átnyújtotta a kívánt pénzt, sőt a luftinspektor sem volt látható sehol. Azért néha ő is elgaloppírozta magát; megésett például, hogy eltévesztette a személyt s egy fővárosi embert szólított meg. A fővárosi ember megállott, olyanforma pózban: „no engem esapj be, ha tudsz!” s amikor a keze azután a bizonyos kézzszorítás után szabad lett, a kalapjához nyúlt, megbillentette s szó nélkül távozott.

A kártya, meg ez a pump szépen hozott, egész jól meg lehetett belőle élni, sőt egyszer, meg kell azonban jegyezni: egyetlen egyszer, még 5 forintot is átnyújtott az édesanyjának, mint keresményét. Egészen beleélté magát abba, hogy ez így, ahogyan van, egészen jól van s elégedett volt, szinte bol-

zony mindedig semmi sem történt. Egész Magyarországon Budapest főváros az első, amely az államot jóval megelőzve, megtette az első, fontos lépést s január elsején életbe lépteti a szegényügyi nyilvántartót.

Egy czéltudatos közjótékonyági politikának ez az alapja. De ez nem olyan könnyű dolog, mint ahogy első pillanatra látszik. Nevezetesen már maga az, hogy kit vegyenek fel a nyilvántartásba, mint segélyre szoruló szegényt, nehogy olyan is bekerüljön, aki abba nem való, viszont nehogy szükségéből valaki kimaradjon, a legnehezebben megoldható kérdés, mert a „szegénységnek“ igazán nincsenek meg azok az ismérvei, amelyek csalhatatlannak volnának. Azonkívül azt is külön kell eldönteni, ki az, aki állandó segítségre szorul, ki az, akit csak egyszer kell támogatni, mert csak pillanatnyilag szorult rá. Az sem volna elegendő, ha a szegényügyi nyilvántartó most egyelőre csak azokat venné számításba, akiket az előjáróságok és a magánjótékonyági intézmények eddig támogattak, hanem valósággal fel kell kutatni mindenkit, aki eddig akár álszeméremből, akár egyéb okból nem szerepelt mint segélyre szoruló szegény. Nehéz dolog, igen nehéz dolog a szegényügyi nyilvántartás. Nem ismerjük azt a módszert, amelyet a főváros vezetősége alkalmazni fog, mert a sajtót a tegnapi értekezletre nem hívták meg s így kritikát sem akarunk mondani. Mi egyelőre csak a kérdés rendezésének nehézségére akarunk rámutatni s elismerésünköt akarjuk kifejezni, hogy a főváros a kezdeményező és az első igazán komoly lépést ezen a téren megtette s hogy előbb tette meg, mint a kormány és az állam.

Járadékaink árfolyamának javítása.

Írta: dr. Bernát Ottó.

Budapest, december 15

A magyar 4 százalékos koronajáradék ma 90.75-ös árfolyam körül van, míg a 3½ százalékos olasz járadék 102.70-en. Pedig Magyarországon béke van, s Lukács László pénzügyminiszter az ezpejében nagyon kedvező képet nyújtott Magyarország állami pénzügyeiről, míg Olaszországban egy hosszú és költséges hadjárat dacára is a járadék árfolyama megmaradt parin felül, sőt előreláthatólag meg is fog maradni. Ha az ember csak az árfolyamok között fennálló differenciát nézi, s nem hajlandó annak okait is komolyan vizsgálni, hajlandó igazat adni annak, hogy a magyar koronajáradék azért olyan alacsony az árfolyama, mert azok közül, akiknek első sorban volna kötelességük, hogy a rendelkezésükre álló eszközökkel a járadék árfolyamának javításán dolgozzanak, ezzel a fontos kérdéssel nem törődnek.

De sokkal fontosabb a kérdés, hogysem egyszerű panasszal megelégedhetnénk, s hogy az egész felett ezzel a nevetséges váddal szabad volna napirendre térnünk. Nem szabad elfeledni, hogy a járadékok árfolyamának javítása nemcsak nekünk magyaroknak okoz gondot, hanem súlyos gondja Európa minden államának, mert a járadékok árfolyamának csökkenése közös baj most minden országban. Tulajdonképpen azt lehetne mondani, hogy a mai kurzusok a rendesek, és természetesen, s hogy az a fellendülés, amely a múlt század nyolcvanas éveinek elején kezdődött s majdnem két évtizedig tartott, volt az abnormis és indokolatlan. Az államoknak az a rohamos eladósodása, melyre Zaleski osztrák pénzügyminiszter az osztrák képviselőházban olyan rettenetes adatokkal mutatott rá, szükségképpen maga után vonta a fizetési mérleg rosszabbodását, a kedvezőtlen fizetési mérleg a kamatláb állandó emelkedését s a magas kamatláb a fix kamatozású papiroknak, tehát a járadékoknak áresését.

Tehát nem kell valami nagy financztudomány annak megállapítására, hogy a magyar járadékok árfolyamát végső okaiban fizetési mérlegünk rosszabbodása idézte elő.

Nem abban az értelemben, ahogy azt a laikus gondolja, mikor azt hiszi, az rontotta meg járadékaink árfolyamát, hogy máris rengeteg járadékunk van a külföldön elhelyezve, s hogy az áresőkkenés tulajdonképpen annak a jele, hogy hitelképességünk csökkent. Erről, hála istennek, egyelőre szó sincs, s a magyar állam hitelképességére nem szabad járadékaink mai alacsony árfolyamából következtetni. De fizetési mérlegünk rosszabbodása, karöltve évről-évre kedvezőtlenebb kereskedelmi mérlegünkkel, annyira megrontotta a devizák árfolyamát, hogy az osztrák-magyar bank a paritást csak a legnagyobb áldozatok árán képes fentartani. Az Osztrák-Magyar Bank iránt a legnagyobb elismeréssel kell viseltetnünk éppen a deviza-politikája miatt. S ha talán nem éppen a legnépszerűbb dolgot mondom is, azt állítom, s minden hozzá értő azt vallja, hogy az Osztrák-Magyar Banknak e nélkül a deviza-politikája nélkül már rég elvezetlünk volna. S szerintem éppen ez a deviza-politika fog bennünket elvezetni a készletek felvételéhez. Mikor Lukács László az osztrákok ellenállását látta, melyet azok a kötelező készletek ellen kifejtettek, megelégedett azval, hogy a bankstatutumokba bevettette a deviza-paritás fentartásának szigorú kötelezettségét. Akkor e miatt nálunk elégedetlenek voltak, s kicsinyelő mosolylyal fogadták azt, hogy mit eddig a bank önként megtett, arra most törvény és egyezmény kötelezi, s ennek fontosságát nem tudták átlátni. Ausztriában pedig aggodalom nélkül szavazták meg ezt a reformot, mert ott sem értették meg. Az Osztrák-Magyar Bank kezdte azonban ezt a kötelezettséget nagyon szigorúan betartani, s míg más éveken az önként vállalt misszióval felhagyhatott volna, most rámutatott arra, hogy még a leszámítási kamatláb felemelését és a hitelkorlátozást is igénybe veszi, de kötelességének, melyet a két parlament reá rótt, meg akar felelni. Meg is felel, de a magas discount és a korlátozott hitel ólom-súlylyal kezd nehezedni az osztrák iparra. S ma már nagyon tekintélyes és nagyon mérvadó osztrák merkantilis organumok hamoztatják, hogy a kötelező készletek felvétele nem ártott volna annyit az osztrák produkeciónak, mint amennyit a deviza-paritások kötelező fentartása ártott. Az Osztrák-Magyar Bank deviza-politikája tehát biztosítja a paritást, de ezt mi a drága kamatlábban fizetjük meg. Az ut talán —

dog. Elannyira, hogy bosszantotta, mikor egyik délutáni sétája alkalmával a Svábhegyen három öszülő urral találkozott, kiknek mindegyike boldogabbnak látszott, mint ő; legalább — ő így gondolta. — Alighanem agglegények mindhármán, mindegyiknek szürke ruhája volt, fehér mellényvel, szürke kalapja még világosabb szürke szalaggal, elefántfogas sötétpálczája és szemtelen megelégedéssel furdtek a sárgásan meleg őszi napfényben. „Ez még sem járja!“ gondolta a luftinspektor, odalépett hozzájuk s hirtelen egymásutánban felpofozta mindhámat az egyik oldalról; ezek meglepett arcot vágtek, ez még jobban bosszantotta hősünket s ezért, mielőtt fölocsudhattak volna ámultukból, gyorsan felpofozta valamennyit a másik oldalról. A kétszeresen felpofozottak eleinte a botjukhoz nyultak, de azután rendőrért kiáltottak. A rendőr megjelent s felírta valamennyinek a nevét.

Ez az ügy szomorúan végződött a luftinspektorra nézve, mert elítélték kétszáz korona pénzbüntetés megfizetésére; ő kijelentette, hogy nem fizet s megkérdezte a bírót: — Hát akkor hogy adja?

— Husz napi fogház.

És leülte mind a husz napot, a vége felé már nagyon nekisavanyodott pofával. Eleinte még tetszett is, de harmadnap meguntta. Ebből a savanyuságból akkor sem vesztett, amikor szabad lett s ismét megjelent a kávéházban.

Barátai eleinte aggódtak miatta s adig aggódtak, amíg kifőzték, hogy megházasítja a fiut.

— Van már a számodra egy nagyszerű párti. Negyvenezer forint, barátom, nyolcz-

vanezer korona! Tudod, mi az? És a lány már régóta ismer és szeret téged. Lesz óvadékom és beállasz igazi felügyelőnek vilahová.

A luftinspektor felpattant:

— Mit? Hát kinek néztek engem? Azt hiszitek, engem csak úgy egyszerűen meg lehet vásárolni? Majd nyugodtabban folytatta: No és milyen hibája van annak a lánynak?

— Kicsit sántit.

— Kicsit sántit a negyvenezer forint! Talán majd lehet az ügyről beszélni. Lesz óvadékom... és igazi felügyelő leszok... Nem lehetne valahol meglátnom azt a lányt ugy, hogy ő engem ne lásson?

— Igen! Minden vasárnap a Kristóftemplomba megy az anyjával tíz órai misére!

A következő vasárnap jóval tíz óra előtt ott volt a templomban a barátjával s várta a lány megjelenését. A lány jött s ekkor azt az észrevételt tette, hogy a lány nemesak sántit, hanem kanesal is. A barátjának azonban nem tett erről említést; csak magában gondolkodott ilyenformán: ha még pupja is volna a hátán vagy akárhol, akkor volna valószínűleg hatvanezere, talán nyolczvanezer forintja is; de ha a lány hiba nélkül volna, akkor valószínűleg csak huszezere lenne, vagy semmije sem és akkor nem kaphatnám meg. Mégis legjobb így.

Később megint másképpen gondolkodott. Mit kell neki megnősülni? Igaz, hogy ő nem nagyon válogatós és inkább a nevelőnőktől lefelé, mint felfelé törekvők körül tárgyalja a szerelmet, ám azok közül eddig mindig annak esavarta el a fejét, akinek ő akarta. Mi-

nek neki megnősülni?! Minthogy aznap éppen vasárnap volt, délután kiment a ligethe s ott ugy elcsavarta egy lánynak a fejét, hogy nem is lehetett többé visszacsavarni.

Most vagy egy hétig nem is mertek a barátai neki a dologról beszélni. Akkor nekibátorodtak, ismét előhozták az óvadékokot, az igazi felügyelőseget s végső érvként beadták, hogy a házasságból gyermekek is fognak származni, akik nem fognak sántítani és a káposztáskertbe sem fognak nézni. Ez döntő érv volt s annyira hatott, hogy a luftinspektor azt mondta:

— Hát jó, legyen! De nekem nincs frakkom!

— Itt nem a frakk a lényeges... Különben is fogsz kapni előleget a frakkra, költségtől nem kell félni.

— Mit? Kapok előre pénzt? Akkor rendben vagyunk! A barátja a napokban elvitte a sántító és kanesal lányhoz és a megismerkedés utáni körülbelül harmadik héten már beszélt a kávéházban, hogy megcsókolta a lányt. Nem nagyon volt elragadtatva:

— Egyedül hagytak bennünket, a lány meg mindig körülöttem forgott s mindig oda tartotta a pof... az arcát. Láttam, hogy itt már most mindenáron csókolni kell, de legjobban szerettem volna egy csattanós pofont odaszólni. Vagy hatszor nekifenekedtem, csak nem tudtam elhatározni magamat. Végezetül olyan savanyu arcot vághattam, mint amikor a Gusztai saját termésű borából kell innom! minden férfias bátorságomat összeszedve, hosszú tusa után odalöktem neki mégis egy kisebbfajta csókot. A lány ettől olyan extázisba jött, hogy szuszogva fujt rám vagy harminczat. En behunytam a sze-

Szerda, december 20.

EGYETERTES

3

mint mondtam — élvezet majd a kötelező készíztetésekhez, de egyelőre még csak ott tartunk, hogy a fix kamatozású papírok árfolyama csökken.

De nevétség volna e miatt bárkit is okozni. Ez egy természetes folyamat volt, amelyet nem lehetett ugyan előre látni, de amelyet ma nemcsak megértünk, hanem szükségszerűnek is tartunk.

Európa minden országában csökken a járadék árfolyama s még az angol konszolidáció is, melyek 1897-ben 112-ön álltak, ma 77 $\frac{1}{4}$ -re estek. De az okok ott mások s mások nálunk, ép úgy, mint ahogy a 102.70-es olasz járadékot nem szabad a mi 90.75-ön álló járadékunkkal összehasonlítani. Mert sem az angol konszolidáció hihetetlen áresése, sem az olasz járadék magas árfolyama, nem olyan körülmények közt következett be, mint amelyek a magyar koronajáradékok árfolyamára oly kedvezőtlen befolyást gyakorolnak.

Az utolsó tíz évben az olasz államadóság körülbelül másfél milliárdal emelkedett, de majdnem ez az egész összeg törlesztéses vasuti kölcsönökre kellett. A mellett az egész olasz finanszírozás más, mint a miénk, mert ott a tartományoknak, községeknek, árvapénzeknek, alapítványoknak feltelegeit állami járadékokba kell fektetni. Ott az óvadékképes papíroknak száma kevés s az összes közpénzeket és állami ellenőrzés alatt álló pénzeket állami járadékba kell fektetni.

Ezek mesterséges eszközök, amelyeket végre nálunk is meg lehetne próbálni, ha minden áron emelni akarnák a járadék árfolyamát, de az emelkedés nem érne semmit. Ha tényleg megtörténne az, amit egyesek ma követelnek, hogy a pénzügyminiszter mesterséges eszközökkel igyekezzék megjavítani a koronajáradék árfolyamát, ez valószínűleg szerencsétlenség volna. Hisz ezzel fönkre tenné az összes hitelpapírjaink árfolyamát, száz és száz millióra menő károkat okozna emiatt az intézkedéseinknek, amugy is gyenge és ki nem elégítő hitelforrásaink begugulnának s az egész magyar gyáripar, mezőgazdaság és kereskedelem elsorvadna. Mert nagy bankjainknak többé nem állana külföldi tőke rendelkezésére, vagy csakis olyan drágán, amely áron az itthoni produktív nem lehetne. Öngyilkosság volna tehát bármit is tennünk a járadékaink érdekében, ha az a magánintézetek hitelpapírjainak áresökkenését vonná maga után.

memet s azt gondoltam, ennél mégis jobb volt, amikor a husz napot ültem, de hát és irgalmatlanul őszintét sóhajtott.

Ez volt az ő eljegyzésének története s az a néhány könnyesepp, amelyet ennek elbeszélése belőle kicsalt, a krokodílussal semmiféle viszonyban nem volt.

Néha komolyan vette magát olyankor, amikor azt gondolta, hogy most majd öneki is lesz rendes foglalkozása s ha ilyenkor szólították felügyelőnek, mely meggyőződéssel mondta:

— Tí most tréfáltok ezzel a luftinspektorsággal, pedig meglátjátok, én még valószínűleg luftinspektor leszek! Az emberek már vigan röpkölnek a levegőben s én cseppet sem fogok habozni, hogy repülőgépbe üljek, ha arról van szó, hogy valami állást betöltsék e téren; teszem azt felügyelek arra, hogy az aviatikusok betartják-e a repülési szabályokat...

Az asztal körül senki sem mosolygott, mert mindenki tudta, hogy ez még bekövetkezhetik könnyen!

Az ügy haladt előre s a luftinspektor még sohasem horgasztotta le oly mélyre a fejét, mint amikor újságolta, hogy három hét múlva lesz az esküvő! Szomorú volt, a barátai a legjobb vizezettekkel sem tudták felvidítani és bünata nagyon kevésbé enyhült, amikor menyasszonya háromszáz koronát adott át neki, hogy nekiöltözködjék a nagy napra. Csinált egy-más bevásárlást, de legjobb barátjának megsugta, hogy a frakköltözést bizony csak kikölcsönözze.

— Marad ebből az üzletből mintegy kétszáz koronám! Marad?! — tette hozzá ne-

Éppen azért el kell utasítani még csak a gondolatát is annak, ami az első terv volt s amely terv már másfél évtizede kísért — hogy biztosító társaságaink arra köteleztesse, hogy díjtartalékaikat magyar állampapírokba helyezték el. Járadékaink emelkednének ugyan, de az orvosság pusztítóbb volna, mint maga a betegség.

Schwarz Ottó titkos tanácsos s a porosz pénzügyminisztérium szakreferense, nemrég könyvet írt a német birodalmi járadékokról. Ebben azt írja: „Gyökeres orvosszert a járadék árfolyamának javítására egyáltalán nem lehet majd találni s azért az embernek mérsekelnie kell erre irányuló reménysegeit. De másrészt épp oly kevésbé van helyen az, hogy a járadék árfolyamának és az államhitelnek csökkenéséről pesszimiztikus lamentációkba törjünk ki. Az egyedüli, ami fontos, az, hogy az áresökkenés okaival tisztába jöjjünk s hogy megszivleljük azokat a tanulságokat, melyeket ezekből az okokból leszühetünk. Az állam hitelezőivel meg kell értetni, hogy állandó kamatozás s ezzel egyidejűleg állandó kurzus, elérhetetlen utópia s hogy azt a biztonságot, amelyet nekik az állami járadék tulajdona nyújt, magasabbra kell értékelniök, mint ahogy egy idő óta tették.“

Az állam maga nem tehet, nem szabad, hogy a járadékok árfolyama érdekében mást tegyen, mint azt, hogy takarékoskodik, törleszti az adósságait, külföldön elhelyezett járadékait repatriálja, azaz hogy igyekszik itthon elhelyezni. Ez lassu, fárasztó, sok önfeláldozásba kerülő munka, de az egyedüli, mely célra vezet. Ez megjavítja az ország fizetési mérlegét, a fizetési mérleg javulása maga után vonja a devizák kedvező árfolyamát, a kedvező deviza-árfolyam az alacsony kamatlábat s az alacsony kamatláb automatikusan maga után vonja a fix kamatozású járadékok árfolyamának emelkedését. Ez az egyedüli helyes orvoslás, minden egyéb csak kurzuslás és babona.

Budapest, december 19.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, szerdán délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: A delegációk tagjainak megválasztása, az indemnitás, gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök válasza gróf Apponyi Albertnek a vezérkari főnök távozása s a külügyi helyzet ügyében

vetve és még aznap eljátszotta kártyán a felét.

Az esküvő napján azért a luftinspektor kifogástalan eleganciával jelent meg az arájánál. A frakkra nem volt ráírva, hogy két nap múlva vissza kell adni s úgy látszott, hogy órea szabták; soká is próbálta, míg megfelelőt talált. Minden rendben történt, csak barátai találták őt gyanusan, nagyon gyanusan viganak. Minden rendben történt, kocsiba ültek s az anyakönyvvezetőhöz hajtottak. Az anyakönyvvezető egy kis bevezető szó után így szólt, mintegy feleletet sem várya:

— Önök házasságot akarnak kötni egymással?

A menyasszony sietve, szinte félve, hogy elkésik, kétszer egymásután azt mondta:

— Igen! Igen.

A luftinspektor ránézett a lányra. Ebben a pillanatban oly kancsalnak látta, mint még soha s azt hitte, hogy a lány átszellemült tekintetével valami tulvilági káposztáskertbe néz.

— Nem — vágta ki határozottan s mikor erre a szóra a menyasszony még görcsösebben kapaszkodott beléje, egy rántással kihuzta a karját a lányéból. Ugy látszott, hogy nagy beszédbe fog:

— Nem! Többet ér az én szabadságom! Hogyan tudnék én, a szabadság fia...

Ennyit mondott, sarkon fordult és kiment a teremből.

Lenn az utcán már vigan füttyöresztett s estig tizenégy koronát szedett össze három jó vidékítő.

előterjesztett interpellációjára és interpellációk.

Beöthy László ünneplése. Nagyváradról jelentik: A biharmegyei nemzeti munkapárt ma délután öt órakor Salenberg Károly elnöklésével tartotta meg a vármegyei évnegyedes rendes közgyűlést megelőző értekezletét: A biharmegyei munkapártnak tudvalevően Beöthy László volt az elnöke, aki azonban miniszterre történt kinevezésére való hivatkozással lemondott erről a tisztségről. Ezt a lemondást a tanácskozást ideiglenesen vezető Salenberg bejelentette, mire Bertsey Péter országgyűlési képviselő szólalt fel és egy óráig tartó beszédben méltatta Beöthy érdemeit. Indítványozza, hogy Beöthy kiváló egyéniségére való tekintettel az elnöki széket ezen az értekezleten ne töltsék be. Az indítványt elfogadták.

Az új egyetemek. A képviselőház közoktatásügyi bizottságának az új egyeteméről szóló jelentését ma terjesztette a Ház elé Szűllő Géza előadó. A bizottsági jelentés örömmel üdvözi az új egyetemek felállítását, s rámutat azokra a nagyszabású kulturális előnyökre és nemzeti misszióra, ami a debreczeni és pozsonyi egyetemekre vár. Majd foglalkozik a javaslatnak az egyetemek teljességére vonatkozó részével, s megállapítja, hogy téves az a feltevés, mintha a debreczeni egyetem orvosi fakultás nélkül létesítenék. Ennek végleges elosztása céljából nem fogadta el a bizottság a javaslat indokolásának azt a részét, hogy az egyetemek 1912—1921-ig terjedő idő alatt részlegesen fejlesztesse, hanem kimondta, hogy mihelyt az előfeltételek megvannak, akkor a teljes egyetem mind két városban terminus nélkül, de mindenesetre a javaslatlan meghatározott tíz éven belül felállítandó. Ezután a jelentés a bizottságnak az egyetemek tanterveire vonatkozó állásfoglalását fejté ki, s végül javaslatba hozza, hogy a Ház a kifejtett alapelvek alapján a 2. és 4. szakaszokat módosítsa. E módosítások a következők:

A 2. szakasz helyett a következő új szakasz illesztendő be:

„E törvény életbeléptetése után a vallás- és közoktatásügyi miniszter által meghatározandó időpontban, a pozsonyi állami kórház és amennyiben Debreczenben időközben az egyetemi oktatás céljainak megfelelő kórház állíthatnók fel s ezt Debreczen szab. kir. város az államnak ellenszolgáltatás nélkül felajánlja, ez utóbbi is, mire az illető egyetem orvostudományi karának kiegészítő része a vallás- és közoktatásügyi miniszter tárczájába vétetik át.“

A 4. szakasz pedig a következő szövegű legyen: „A pozsonyi állami kórház orvosai és egyéb személyzetes rendelkezési állapotba helyeztetnek, nyugdíjazásuk esetében azonban nyugdíjuk a legutolsó beszámítható javadalmazásuk felénél kevesebb nem lehet.“

A bosnyák só-panama. Szerajevóból jelentik: A pénzügyi kormány megvádolói, Arnautovic és Kara Melvedovic képviselők, akiket tegnap a szabor mai üléséről kizárták, ma délben eltávoztak az országgyűlés épületéből, ahol az éjszakát töltötték. Melvedovic levelet írt Sola elnöknek s közölte vele, hogy a képviselőház épületében van, ha kedve tartja, alka Imazon ellene karhatalmat. Sola elnök nem is heherített a levélre. Egy újságírónak azt mondta a két kizárt képviselő, hogy most már annál is inkább fentartják a közös pénzügyminisztérium illető hivatalnokai ellen emelt vádjait, miután velük a törvényellenes kizárás megtörtént. Viszont az a helyzet a képviselőház elnökségére nézve, hogy ha visszavonja szigorú rendelkezését, kénytelen lemondani. Holnapra nagyon viharos ülés várható, mert sokan fel fognak szólalni a kizárás miatt, már pedig az elnökségnek ez az intézkedése a házszabályok értelmében nem kritikálható. A szerbek is az elnökség ellen foglalnak állást, míg a kormány passzív viselkedik. Arnautovic ma nyilatkozatot tett közbe, hogy tiltakozik az ellen, mintha ő a kormánypárt tagja volna s pártja a kormányt támogatná. Sem ő, sem pártja nem tart a kormánynyal s nincs az a mohamedán, akire a kormány ilyen körülmények között számíthatna, mert az ilyen moslim hazaáruló volna. Mivel Arnautovic pártja a horvátokkal szövetségbe állítja az országgyűlés többségét, amely a múlt ülésszakban a költségvetést megszavazta, Arnautovicnak ez a nyilatkozata végzetes lehet a kormánynak nézve.

Teljes bizonytalanság.

Háromhetes vakáció.

Hírek a politika világából.

Budapest, december 19.

A politikába ismét befűszkelődött a teljes bizonytalanság. Holnap egy havi indemnitást szavaz meg a képviselőház, miután a költségvetési vita karácsony előtt már nem ér véget s megválasztja a delegáció negyven tagját. Valószínűleg a hét végéig együtt lesz még a Ház s csak azután kezd meg háromhetes vakációját. Január közepén folytatják a budget részletes tárgyalását, amely februárig fog elhúzódni. De hogy azután mi lesz, azt igazán senki sem tudja. Az bizonyos, hogy a kormány újra napirendre tűzeti a katonai javaslatokat annál is inkább, mert azok február végén valahára a Reichsrathban is meg fogják érni első olvasásukat. Es már eleve azt is meg lehet jósolni, hogy mi lesz a sorsuk akár a Lajtán innen, akár a Lajtán túl: — a legteljesebb visszautasítás. Természetesen ez nem marad majd következmények nélkül, de hogy mik lesznek ezek a következmények, annak megjelölésébe korai volna még belebocsátkozni.

A mai nap eseményei közül még ki akarjuk emelni, hogy a munkapárt delegatusai sorába ma a képviselőház volt népszerű elnökét és alelnökét: Berzeviczy Albertet és Kabós Ferenczet jelölte a miniszterre kinevezett Beöthy László és az elhunyt Maylaender Mihály helyére. Ez a választás az ellenzék körében is igen jó hatást tett.

Híreink itt következnek:

Andrássy és Návay.

Politikai körökben sok szó esik — mostanság Návay Lajos házszabálykezelésének módjáról. A kérdést a Neue Freie Presse vasárnapi vezércikke tette megint aktuálissá. Ma egyes lapok újra felvetették a reverzális kérdését és beszélték a folyosón is, hogy Návay adott reverzálissal le van kötve gróf Andrássynak. A „M. H.“ egyik munkatársa ma délelőtt gróf Andrássy Gyulához fordult és kérdést intézett hozzá az ügy mibenlétéről, mire a hivatalos politikus így válaszolt:

— Reverzális nincs. Annak idején, mielőtt az Inokválasztás megejtődött volna, kérdést intéztem Návay Lajoshoz, könnyen érthető politikai kíváncsiság alapján, hogy milyen fogja vezetni az elnöklését, amire teljesen spontán, de a leghatározottabban azt mondotta Návay Lajos, hogy magától értetődőleg és természetesen az eddig is gyakorolt értelemben, az eddigi szokásnak megfelelőleg, annál inkább is, mert ehhez az értelmezéshez és ehhez a szokáshoz most már több évi alelnöki multja saját szemében is köti és fűzi. Návay Lajos a spontán megnyilatkozás terén annyira ment velem szemben, hogy annak félreérthetetlen, abszolút határozott alakot adott, mely minden kételyt kizár. Én ezek folytán az ellenzéknek Návay Lajos választását illetőleg megnyugtattam, így hát, Návay Lajos választásának kettős gyökere támadt, egyrészt a magántársalgásból folyó megnyugtató, másrészt az ellenzéknek Návay Lajos eddigi elnöklési multjából bátran merithető megnyugvása, mely aziránt kételyt támadni nem enged, hogy ő azzal ellentétbe kerülhetne. A Návay Lajos elfűklésében való megnyugvást megerősítették ezenfelül még azok a nyilatkozatok, amelyeket elnöki székfoglalójában a nyilvánosság előtt tett.

Justh Gyula nyilatkozata.

A „Zeit“ levelezője beszélgetést folytatott Justh Gyulával, aki előtte körülbelül következőleg nyilatkozott:

— A technikai obstrukció azon a napon újra meg fog kezdődni, amikor a véderőjavaslatot újból a glá bocsátják. Mindazok a pártok, melyek ed-

dig ennek a javaslatnak törvényre emelkedését sikerrel megakadályozták, ezután is sikerrel folytatják majd az obstrukciót. Ebből a javaslatból nem lesz törvény és a véderőjavaslatot Magyarországon csak úgy lehet keresztülvinni, ha azt a választói reformmal karöltve tárgyalják. Hogy Khuen-Héderváry eddig hiába erőlködött a javaslattal, a vak is látja. Az ellenzék eddig még csak negyvenen beszéltek és ha ilyen időben meg tovább a dolog, legalább is másfél esztendőre van szükség, míg a javaslatot letárgyalják. Az ellenzéknek semmi oka sincs rá, hogy ezt a javaslatot, amely nemcsak nagy pénz- és véráldozatokkal jár, de mérvadó katonai vélemény szerint is rossz, siettesse. Khuen felfülvitalosainak állítása, hogy az ellenzék kezdte a kompromisszumos tárgyalásokat, nem igaz. Ő kezdte előbb Berzeviczy, majd Székely utján, aztán rútul dezavualta őket. Ilyen körülmények közt az ellenzék tovább nem tárgyalhat. Azt mondják, hogy Khuen 1912-ben szembaja miatt önként le fog mondani. Ez volna az országra, a dinasztiaira nézve a legjobb. De ha nem megy önként, a parlamenti fejlemények fogják lemondásra kényszeríteni. Ezt a kormányt és ezt a javaslatot már nem lehet megmenteni.

A munkapárt értekezlete.

Az országgyűlési nemzeti munkapárt ma este nyolcz órakor báró Ghillány Imre alelnök elnöklésével értekezletet tartott. A jegyzői tisztelet Nyegre László töltötte be. Jelen voltak: gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Lukács László, Székely Ferenc és gróf Serényi Béla miniszterek, Teleszky János, Rohonyi Gyula, Kálmán Gusztáv és Balogh Jenő államtitkárok, gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke és a párt tagjai nagy számban.

Az elnök, az értekezletet megnyitván, előadja, hogy az első tárgya a delegátusok kijelölése.

Nyegre László felolvassa a kijelölő-bizottság részéről megállapított következő névsort:

Rendes tagok: Berzeviczy Albert, báró Dániel Ernő, Dániel Gábor, idős Erdély Sándor, Hegedűs Loránt, Heltai Ferenc, Issekutz Győző, Kabós Ferenc, Kammerer Ernő, gróf Karátsonyi Jenő, báró Láng Lajos, Mészér Vilmos, Nagy Ferenc, Nyegre László, Papp Géza, Perczel Dezso, Rosenberg Gyula, Sándor János, báró Solymossy Ödön, Szivák Imre, Szüllő Géza, Tallián Béla, Telegdi József, gróf Tisza István, báró Vojnits István, Werner Gyula, gróf Wickenburg Márk és Zsilinszky Mihály. — Póttagok: Bornemisza Lajos, Darvai Fülöp, báró Ghillány Imre, Lukács György, Oberth Károly, Sipeky Sándor, Ugron Zoltán, Vio Antal és Zákó Milán.

Az értekezlet egyhangulag elfogadta a kijelölő-bizottság listáját.

Ezután áttértek a pénzügyi tárca költségvetésének tárgyalására.

Dr. Hegedűs Loránt előadó a pénzügyi tárca költségvetésének főbb eredményeit ismertette, a pártértekezlet élénk tetszése és éljenzése közben adott kifejezést annak az osztatlan elismerésnek és ragaszkodásnak, amelylyel a párt a pénzügyminiszter politikája irányában viseltetik.

Szilassy Zoltán felszólalása után Lukács László pénzügyminiszter tájékoztatást adott a dohánytermelésről.

A pénzügyi tárca ezután egyhangulag elfogadtatván, Heinrich Antal referációját alapján észrevétel nélkül egyhangulag hozzájárultak a Szerbiával Belgrádban 1911. márczius 30-án kötött konzuli, hagrati, polgári, jogsegélyezési és kizárólagi egyezményekhez, valamint a konzuli bírósokodás szabályozásáról szóló 1891. évi XXX. t. cz. hatályának újabb meghosszabbításához.

Ezzel az értekezlet fél kilenc óra után véget ért.

A párt tagjai azután a Hungáriába vonultak pártvacsorára.

A budget-vita statisztikája.

A november hó 8-ikán megkezdett fegyverszünet óta a költségvetés vitája öt hetet vett igénybe. Ez alatt az idő alatt 105 felszólalás hangzott el az általános és részletes vitában. Ez a szám pártok szerint a következőleg oszlik meg: Felszólalt 37 munkapárti, 20 függetlenségi és 48-as, 16 Kossuth-párti, 12 néppárti, 11 pártokon kívüli függetlenségi és függetlenségi gazdapárti, 1 pártokon kívüli 67-es, 5 nemzetiségi, 2 demokrata és 1 keresztény-szocialista szónok.

A vita ma még a kultusz-tárca tárgyalásánál tart és átnyulik még a csütörtöki ülésre is, mivel a holnapi ülést az indemnitás tárgyalása és a dele-

gátusok megválasztása annyival is inkább lefoglalja, mert a holnapi nap interpellációs nap s ezenkívül a részletekhez még több szónok is fel van iratkozva, úgy, hogy a kultuszvita még egy ülést igénybe vesz.

A véderőreform Ausztriában.

Mint Bécsből jelentik, a Reichsrath pártjainak mai pártközi értekezlete elhatározta, hogy a Ház holnap, szerdán tartsa az utolsó ülését s azután megkezdődik a karácsonyi szünet. Több párt képviselője a véderőjavaslatok első olvasását követelte a szünet előtt. A többség azonban azt az álláspontot foglalta el, hogy a karácsony előtt rendelkezésre álló idő már nem elegendő az első olvasás megejtésére, hanglyozták azonban, hogy miután a katonai büntető perrendtartás reformja évtizedes követelés és megvalósítása sürgősen szükséges, — az első olvasás azonnal a képviselőház újból való összeülése után ejtessék meg. Az elnök kijelenti, hogy ennek az óhajnak eleget kíván tenni és a véderőjavaslatokat azonnal a képviselőház újból való összeülése után napirendre fogja tűzni. A tartománygyűlések ülésézésé miatt a képviselőház csak február végén ül ismét össze.

Az altiszti kérdés.

A prágai „Ceske Slove“ állítólag hiteles értesülés alapján közli, hogy a legutolsó bécsi közös miniszteri konferencián a két kormány közt teljes megegyezés jött létre a véderőreform tekintetében. A két kormány fentartja a kész és részben már előterjesztett véderőjavaslatokat és az altiszti kérdés dolgában még egy törvényjavaslatot nyújtanak be a két képviselőházban.

A bécsi „Zeit“ értesülése szerint a hadvezetőség új javaslatot dolgozott ki az altiszti kérdés megoldására, mely egészen különböző lesz attól, melyet báró Schönaich dolgozott ki. Az új javaslat szerint a következő altisztek kapnak végkielégítést és pedig azok, akik négy év óta szolgálnak 1000 koronát; akik hat év szolgálnak 2500 koronát; a kik hét év óta szolgálnak 275 koronát, akik nyolcz év óta szolgálnak 3000 koronát. Épp, ugy mint a tengerészetnél, vezérkari altiszti állásokat létesítenek. Jelenleg 42.200 altiszt szogál, kik közül 16.000 hosszabb szolgálati idővel. A reform keresztülvitele esetén 53.700 altisztre lesz szükség, kik közül 30.000-nek lesz hosszabb szolgálati ideje. A reform költsége 10—12 millió korona lesz, tehát nagy pénzáldozatot igényel. Az altisztek nyugdíját 800 koronával tervezik.

A rendszeren jól értesült gráci „Tagespost“ mai száma hitelesnek látszó közleményt hoz az altiszti kérdés megoldásáról. A gráci lap értesülése szerint a két kormány már legközelebb a parlamentek elé fogja terjeszteni az erre vonatkozó új törvényjavaslatot, amely teljesen szakít azzal a megoldási móddal, amelyet Schönaich hadügyminiszter tervezett reformjavaslatában az altiszti kérdés rendezésére nézve. A hadvezetőség álláspontja az, hogy az altiszti kérdés megoldása csak pénzügyi szempontból ítéltelhető meg, ami azt jelenti, hogy a rendezés nem képzelhető más módon, csak úgy, hogy a továbbszolgáló altiszteket nagyobb jutalmakban kell részesíteni, mert csak ilyen beneficiumokkal lehet őket megnyerni arra, hogy a hadsereg kötelékében maradjanak. Az új javaslat négy szolgálati év után 1000, hat szolgálati év után 2500, a betöltött hetedik év után 2750 korona jutalmat helyez kilátásba, a nyolczadik betöltött szolgálati év után már háromezer korona a kárpótlás, tehát ugyanugy kontemplálja az új javaslat a megfelelő altiszti létszám megszerzését, mint ahogy ma a tengerészetnél van. Jelenleg a hadseregben 43.300 altiszt szogál s ezek közül csak 16.000 olyan, aki a köteles szolgálati időn túl a hadseregben marad. Az új javaslat arra számít, hogy a reform életbeléptetésével a közös hadseregnek 53.700 altisztre lesz. A két éves katonai szolgálat behozatala ismét 30 ezerral fogja szaporítani az altisztek számát. Az egész újítás pénzkérdés. Természetesen emelni kell, még pedig jelentékenyen az altisztek nyugdíját is s e részben a hadügyi kormány 1800 koronáig hajlandó elmenni. Mindent összevéve a reform körülbelül 10—12 millió koronába fog kerülni. Ezek a számok természetesen még nem véglegesek, mert most folynak a tárgyalások a döntő tényezők között.

Szerda, december 20.

EGYETÉRTÉS

5

azonban nagy változások nem lesznek az itt közölt számtételeken.

E híreszteléseket azonban lerontja a következő felhivatalos bécsi, tehát a hadügyminiszteri riumból származó közlöny:

„Utóbbi időben ismételtelen oly hírek merültek fel, amely szerint a véderőtervezési javaslat azon rendelkezéseinek módosítását tervezik, melyek kimondják, hogy az altiszteknek szolgálati harmadik évében tovább kell szolgálniuk. Illetékes katonai helyen szerzett értesülések szerint a felfogás téves, minthogy a módosításhoz szükséges feltételek hiányoznak. A hadügyi kormányzat tudatában van annak, hogy a javasolt véderő-reform ódioma a megkísérelt megoldás és készséggel térne oly útra, amely valamelyes más módon biztosítaná a szükséges katonai nevelők számát. A mai viszonyok mellett azonban az altisztek visszatartása a harmadik szolgálati évben még elkerülhetetlen. Ez természetesen megszűnne abban a pillanatban, amikor a továbbszolgáló altisztek számának mintegy harmincezerre való felemelése révén a csapatok nacionális kiképzése biztosított volna. A mai feltételek mellett azonban még az sem lehetséges, hogy az ezidőszori szükséges továbbszolgáló altiszti létszámot teljesen betöltsék és így annál kevésbé lehet számukra, amint szükséges volna, megkísérelni és nem könnyű oly módot találni, mely ezirányban sikerrel kecsegtetne. A súlyos kérdés megoldására irányuló jószándékot a hadügyi kormányzat bizonyára nem nélkülözi, de ehhez először tetemes pénzösszeget van szükség, amelyet a jelen költségvetés keretén belül és a hadügyi reform céljaira szánt összegben nem lehet megtalálni. Ama élénk érdeklődés mellett, amelyvel az egész lakosság viseltetik a kérdés iránt, elvárható ugyan, hogy a parlamenti képviselő-testületekben bátorító előzékenységgel fog mutatkozni és hogy az összes tényezők együttes munkásságának sikerülni fog a mindenütt óhajtott megoldást megtalálni. Meg kell említeni azt a körülményt is, hogy a hadügyi kormányzat költségvetési követeléseit illetőleg 1915-ig bizonyos utvonálhoz van kötvény és a korlátot csak a képviselő-testületek komoly, az egész lakosság akaratára támaszkodó ténye törhetné át. A pénzügyi nagyobb megterhelés dacára is könnyűvé tenné ezt a képviselőknek annak mérlegelése, hogy a felhasznált nagyobb összeg legnagyobb része végkielégítések révén visszaömlik a lakosság közé, ahol tagadhatatlanul gyümölcsözőleg hatna.“

A horvát választások eredménye.

Zágrábról jelentik: A horvát tartománygyűlési választások végleges eredménye a következő: kormánypárti 21, szerb radikális 3, horvát-szerb koalíciós 28, egyesült jogpárti 27, parasztpárti 8, északi függetlenségi 2; alkotmánypárt 7, a jogpárt 3, a radikális szerbek pártja 3 mandátumot nyert. A koalíció 9, a parasztpárt 1 és az északi klub 3 mandátumot veszített.

A zágrábi közélet tanács többségének klubjában a koalíciós és a jogpárti képviselők a választási eseményeket szóba hozták és elhatározták, hogy a rendőrség tulakpásai miatt interpellációt intéznek a polgármesterhez.

Budapest, december 19.

Bemutatók József főhercegnél Beöthy László kereskedelemügyi miniszter ma mutatkozott be József főhercegnél és Augustia főhercegnéasszonynál. A főhercegi pár délután öt órakor budavári palotájában fogadta az új kereskedelemügyi minisztert. — A képviselőház elnöksége ma este a szokásos együttes bemutatkozó audiencián szintén megjelent József főhercegnél és Augustia főhercegnéasszonynál.

Az állami tisztviselők a képviselőházban. A verszezi állami tisztviselők mozalmát indították, hogy minden város és község tisztviselői kara intenzív körúton a képviselőházba anyagi helyzetük javítása érdekében. A verszezi tisztviselők már el is készítették ezt a körúnyt, amelyben kérik, hogy a képviselőház követelje egy oly értelmű törvényjavaslat beadását, mely az állami tisztviselőknek, altiszteknek és szolgáknak legalább is az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete által kért számláku drágasági pótlékot az egész 1914. évre visszamenőleg, továbbá az 1912. és következő évekre — a családi pótlék mellett — biztosítja és megadja, — továbbá ezt a törvényjavaslatot sürzősen meg is szavazzák. Ezen kérésüket indokolják az országos uralkodó nagy drágasággal, amely ugy a fővárosi, mint a vidéki tisztviselőket egyaránt sújtja. Kifejtik továbbá, hogy a tisztviselők jogos igényei adóemeléssel és újabb adóforrások nyitásával is kielégíthetők, s tarthatatlanok azok az érvek, mintha a vidéken olcsóbb volna az élet,

mint a fővárosban s mintha a tisztviselőknél a drágasági pótlék nem segítene, mert ez csak az árakat emelné. Sőt az állam érdeke kívánja elsősorban, hogy a tisztviselők igényei teljes kielégítést nyerjenek.

Zichy János napja.

— Polónyi Géza a munkapárt ellen. —

Határozatképtelenség esti hatig.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 19.

A kultusz-vita még ma sem ért véget, noha ma is egész sereg szónok élt a kritika jogával, de beszélt maga a kultuszminiszter is, hogy már közbevetőleg is igyekeztek az ellene támasztott kételyeket eloszlatni. Elsőként Kovácsy Kálmán Kossuth-párti képviselőt hívta föl a jegyző. Megkapóan, okosan és találóan foglalkozott a tanítók nyomorúságos helyzetével és a népiszkolák elhanyagolt ügyével; Kovácsy őszint, megérdemelt tapsokat aratott. Utána a néppárti Zelenyák János, a pártunkivül 48-as Preszly Elemér díkeziózt röviden, majd gróf Károlyi Mihály a közgazdasági egyetem felállítására érdekében mondott sok figyelemreméltó argumentumot, jóformán az egész Ház tetszése közepett.

Most emelkedett szólásra gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter, hogy reflektáljon a vitában elhangzott megjegyzésekre. Sok szeretettel beszélt kultúréletünk minden fontos kérdéséről, kitért ennek minden ágazatára s bizalmat keltett az iránt, hogy a jövőben is teljes odaadással igyekszik majd istápolni a magyar köznevelődés ügyét. Az ellenzék egyik másik passzusát ugyan jogos ellenvetéssel hallgatta, de azért általában elég jó benyomást tettek az ő, a lehetőségig tárgyilagos fejtegetései, amelyek a jobboldalon természetesen élénk visszhangra s meleg ovációkra adtak alkalmat.

A miniszter után a néppárti Huszár Károly szólalt még fel. Három óra tájban leült s az elnök Návay Lajos, mi rosszat sem sejtve, föltette a szokásos napirend-indítványt. Pedig hátra volt a fekete leve. Polónyi Géza el volt tőkévelve, hogy megboszulja a munkapárt kicsinyes rosszakaratát s szűkeplűségét, amelyvel őt a delegátusok sorából kizárta. Körülnézett a teremben s látta, hogy a baloldalon kivéve csak nyolcan vannak s a jobboldalon sem gubbasztanak legföljebb negyvenen, — már pedig a határozathozatalhoz legalább száz ember kell. Ez a felfedezés, amelyre nyilván előre számított, kapóra jött a haragos Polónyinak. Amikor tehát az elnök megtette indítványát, kaján mosolyal szája körül a határozatképeség megállapítását kérte.

A munkapártiak főlhorkantak:

— Hol az ellenzék?

— Hányan vannak?

Návay öt percre felfüggesztette az ülést. Ez idő alatt a kilencz ellenzéki közül még elment négy ember. Amikor az elnök újra megnyitotta az ülést, kérdezte, kívánják-e a határozatképeség konstatálását, mert nyilvánvaló volt, hogy a kellő szám most még kevésbé került meg.

— Nem kívánjuk! — válaszolta lojalisan gróf Batthyány Tivadar, a Justh-párt elnöke, jelölve annak, hogy nem azonosítja magát Polónyival.

Polónyi azonban erősködött, hogy ő igenis kívánja a határozatképeség megállapítását, amire Batthyány s a többi egy-két ellenzéki is elhívozott. Az elnök persze mi mást tehetett, újra felfüggesztette az ülést, majd az ötperces szünet leteltével katalógust olvastatott, de hát természetesen ettől sem lettek többen. Már fél-nég is elmúlt s a hatalmas, kétszázhatvan főnyi munkapárt — szégyenszemre — még mindig nem tudott kiállítani száz embert.

— Kívánja a határozatképeség megállapítását? — kérdezte kesernyén három harminczöt perczkor Návay.

— Feltétlenül, s amíg a határozatképes szám együtt nem lesz, mindaddig föntartom indítványomat! — kuruczodott Polónyi.

— Ezt nem lehet. — magyarázta az elnök

— minden alkalommal külön kell kérni és konstatálni.

— Hát így is jó! — hagyta rá Polónyi s diadalittasan sietett a folyosóra, ahol Székely Ferencz igazságügyminiszterrel találkozott. Rögön oda is eszolt neki:

— Ti komiszkodtatok velem, most meg én komiszkodom veletek. Ez a revans!

Közben visszatért a Házba gróf Károlyi Mihály, akit a munkapártiak nyomban körülvettek s elbeszéltek neki, mi történt. Károlyi bosszusan kijelentette:

— En nem azonosítom magamat ezzel az eljárással!

Návay elnök elhatározta, hogy öt percznél hosszabb szünetet egyszer sem fog adni, hogy ezzel is kifárasztja Polónyit, akinek így még az ebédelésre sem maradt ideje. Polónyit azonban ez sem törte meg. Utóbb már ki sem ment a teremből, miután Návay csakugyan pontosan öt perczenkint nyitja meg az ülést. A terembe Návayt és Polónyit kívül alig is tartózkodott valaki, a többiek a folyosón lézengtek. Egy ízben bekukkantak a terembe Huszár Károly és Lovász Márton, amire Polónyi megkérlelte őket, hogy helyettesítsék egy kis időre, — a két ellenzéki azonban erre a szerepre egyáltalán nem volt kapható.

Háromnegyedöt órakor Polónyi a házszabályokhoz kért szót:

— Az elnöknek kötelessége a határozatképeségről gondoskodni, de, úgy látszik, rám akarja ezt hárítani. Kérem, adjon az eddiginél hosszabb szünetet, mert akadhat olyan foglalkozásom, amely öt percznél tovább tarthat s ha az elnök nem ad hosszabb szünetet, akkor kénytelen lennék olyasmit tenni, ami nagyon is megsértené a parlamenti illetet!

A jobboldalon dühbe gurultak s Polónyira mordultak:

— Botrány ilyeneket mondani!

Az elnök pedig rendületlenül újra csak öt perczre függesztette föl az ülést. A munkapárti wippek pedig folyton dolgoztak. Telefonon, küldönczökkel, boyokkal, klubokban, kávéházakban, lakásaikon kerestették a honatyákat, de kiadták egyben a jelezőt, hogy hat előtt nem engedik elmenni Polónyit, aki azonban kéz volt akár éjjelig is folytatni a játékot.

Polónyi tehát rendületlenül kérte öt óra után is a határozatképeség megállapítását s legföljebb annyi változatosságot vegyített szavaiba, hogy hol tisztelettel, hol mély, hol legmélyebb tisztelettel kérte a munkapárt nagy gaudiumára. Öt óra után odalépett Szaczellány György Polónyihoz, hogy álljon már el ettől a játéktól, amire jobbról átkiáltottak Szaczellárynak:

— Ajánlj egy jó — kötést neki!

Félhat órakor már vagy hetvenen voltak a teremben s így az elnök elrendelte első ízben a képviselők megszámlálását. A munkapárt ekkor már harciasabb lett s ráförmedtek Polónyira:

— Szégyen! Gyalázat! Ilyen koráédiát üzni!

Polónyit azonban ez egyáltalán nem érintette és csinálta a dolgot tovább. Végre hat óra öt perczkor száznál több munkapárti képviselő volt együtt a teremben, élükön Lukács László és Székely Ferencz miniszterekkel. A baloldalon összesen csak öten voltak: Bakonyi Samu Justh-párti, Molnár János, Zboray Miklós és Huszár Károly néppárti meg — Polónyi Géza. Pereze mindenképp Polónyit kísértő nyelvellemmel, hogy most mit fog tenni? De a „koma“ nem tett semmit, amikor látta, hogy megvan már a határozatképes szám. Így hát Návay végre kimondhatta napirendindítványának elfogadását és ragyogó villanyfényben, a jobboldal harsány eljenzése közepette azután bezárta az ülést.

Részletes tudósításunk itt következik:

Jelentések.

Návay Lajos elnök fél tíznegy órakor megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

Szapály István és Veszprémi István képviselőket végleg igazlják.

Hegedüs Lóránt, a pénzügyi bizottság elő-

adója betérjeszti a bizottságnak az indemnitási törvényjavaslatról szóló jelentését. Kérte, hogy a javaslat tárgyalására mondják ki a sürgősséget.

Elnök javasolja, hogy az indemnitást már a holnapi ülés napirendjére tűzzék ki.

A Ház hozzájárul.

Szülő Géza, a közoktatásügyi bizottság előadója betérjeszti a debreczeni és pozsonyi egyetem-függelékéről szóló törvényjavaslatról a bizottság jelentését.

Annak idején napirendre tűzik.

Következett a közoktatásügyi költségvetés tárgyalásának folytatása.

A kultusz-vita.

Kovácsy Kálmán a tanítók anyagi helyzetének javítását sürgeti. Kéri, hogy a tanítók gyermekeit a katonatisztek gyermekeihez hasonló kedvezésben részesítsék. A tanító-özvegyekről való méltányos gondoskodást is a miniszter figyelmébe ajánlja. A latin nyelv helyett a nemzetiségi nyelvek tanítására kellene gondot fordítani a középiskolákban. Soviniszta szellemben kell nevelni a középiskolák ifjúságát. A pozsonyi egyetemnek lutheránus teológiai fakultást kér. Mint igazi protestáns ember, melegen óhajtja a katolikus autonómia megvalósítását. Csak arra kéri a minisztert, biztosítsa az állam ellenőrző jogát a nemzeti szempontok megővése céljából. A nemzetiségek megmagyarosítása körül az iskolákra nagy szerep vár. Bár be kell látnunk, hogy a magyarság a nemzetiségeket egyszerre föl nem szivhatja.

Juriga Nándor (tót nemzetiségi): Soha!

Kovácsy Kálmán: Nem is rólad, hanem a jórán tótokról beszélnek! A miniszter működése iránt bizalommal viseltetik, de ezt a kormányt nem tartja erősnek arra, hogy a katonai túlkövetelések ellen megvédje a kulturális érdekeket, a költségvetést nem fogadja el. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Zelenyák János néppárti, minden téren a keresztény kultúra támogatását sürgeti. Tiltakozik Kelemen Samu fölfogása ellen. Kéri a minisztert, tartson ki a keresztény kultúra mellett, mert a mai kor ennél szebbet, jobbat, magasabbat adni nem tud. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés a középén.)

Preszly Elemér pártokivüli függetlenségi, a katolikus autonómia sürgős megvalósításának szükségét hangoztatja. Szeretné, ha az erről szóló javaslatot még 1912-ben le lehetne tárgyalni. A tanítók, az állami tisztviselők helyzetén úgy lehetne segíteni, ha az adózásba behozzuk a progressziót. Az általános nyomor közepette a tanítók s a tisztviselők jogos kívánságát multhatatlanul ki kell elégíteni. A főváros környékének tanítói számára lakbérrelést sürget. Pest vármegyét, az ország vezető vármegyét nem látjuk el kellő számú népiskolával s így a magyarosodás lassan halad. Nem szívesen látjuk, hogy a fővárostól 15 kilométernyire fekvő községek iskola híján szülőkkölnönek. A környéken 1908-ban 24.216 gyermek maradt iskolázatlanul. Ezen az állapoton segíteni kell. Örömmel látja, hogy a miniszter a gyógypedagógiai tanárok státuszrendezésére tekintélyes összeget vett fel. A siketnémáügy rendezését kéri a minisztertől. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Gróf Károlyi Mihály.

Gróf Károlyi Mihály: Kapcsolatban azzal a törvényjavaslattal, melyet a kultuszminiszter ur két új magyarországi egyetem létesítése céljából betérjesztett, kérvény nyújtottam be az igen t. képviselőházhoz, egy közgazdasági egyetem létesítése iránt. Ezt a kérvényt a különböző közgazdasági intézetek és egyesületek írták alá, amelyek vezetőszerepet játszanak Magyarországon a közgazdaság terén. Nekem jutott az a kitüntetés, hogy ezt a kérvényt nemcsak az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében, de az összes aláíró egyesületek nevében is benyújtsam és kérjem egy a kormányt, mint az igen t. Házat, hogy ezt a kérvényt legyen szívesek figyelembe venni, tárgyalni és lehetőleg rövid idő alatt elfogadni. (Élénk helyeslés a baloldalon.) A két új egyetemre azért van szükség, hogy az egyetemi tanárok számára pályát biztosítsunk, mérészt, hogy az óriási túltöltöttséget megszüntessük. A gyakorlati élet szempontjából improkutív pályák túltöltöttségének baján csak úgy lehetne segíteni, ha az egyetemet visszaillesztjük a maga klasszikus formájába. (Élénk helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.) hogy az egyetem ne kvalifikáljon, hanem művelje a tudományt egyedül mint önzélt, nem pedig abból a célból, hogy a fiatal embereket az életre kenyérkereseti pályákra kiképezzen. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ha ezt meg nem tesszük, akkor hiába fogjuk a decentralizáció által a most létező egyetemek túltöltöttségét enyhíteni, mert az u. n. lateiner-pályák túltöltöttsége nemcsak hogy megmarad, hanem óriási mértékben emelkedni is fog. (Ugy van! a bal- és

szélsőbaloldalon.) Magyarországon e téren olyan túltengés van amelyet igazán gyorsan orvosolni kell. Magyarországon mindenki jogász, tanár, orvos, vagy hivatalnok akar lenni (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és a szülőknak legnagyobb ambíciója az, hogy diplomákat szerezzenek a gyermekeik, olyan diplomákat, amelyek, sajnos, nagyon kétértékűek. (Ugy van! a bal- és a szélsőbaloldalon.) Ezeket a bajokat segíteni kell, (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) mert nem szabad elfelejteni, hogy Magyarországnak Európa keleti részén nemcsak politikai, de közgazdasági hivatást is kell teljesítenie, nemcsak történelmi múltunk, de egész kulturánk kötelességünk teszi azt, hogy mi a Keleten domináló szerepet játszunk. (Helyeslés a baloldalon.) Ezen domináló szerepet azonban csak úgy leszünk képesek elérni, ha a produktív pályákra serkentjük fiainkat, ha a produktív pályákat ajánljuk figyelembe és minden módon elősegítjük azt, hogy minél többen e pályát válasszák. (Ugy van! a baloldalon.) Ezt a közgazdasági egyetemet pedig mi úgy kontempláljuk, hogy ebben szerepelnének úgy a mezőgazdasági, mint az ipari és kereskedelmi főbb ágak és ezek összefoglalását egy minden ágra kötelező külön társadalomtudományi fakultás nyújtana, amely kiterjedne mindazokra a jogi, valamint gazdasági és kereskedelmi szakismertetekre, amelyekre egy a mezőgazdasággal, mint az iparral és kereskedelemmel, foglalkozóknak egyaránt szükségük van. Azért akarjuk egyesíteni a mezőgazdaságot, ipart és kereskedelmet egy közös intézetben, mert ma modernül termelni, akárminven ágbat modernül gazdálkodni nem lehet, ha az ember izoláltan csak az egyik termelési ág ismeretét sajátítja el. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Intenzív mezőgazdaságot ma másképp nem lehet elképzelni és nem lehet művelni, csak akkor, ha az ember jártas az ipar és a kereskedelem terén. (Igaz! Ugy van!) Hasonlóképp viszont annak, ki az ipar és a kereskedelem terén produkálni és előrehaladni akar, ismernie kell az ország nyeresztermelését és a mezőgazdasági termelés feltételeit is. Az egyesítést tehát ebből a szempontból is akarjuk. De van még egy ok, még egy felsőbb morális ok, mely rákényszerít arra készletet, hogy egyesítsük ezen három különböző tényezőt és ez az, hogy azt a sokat emlegetett harmóniát végre megvalósítsuk a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem terén. (Helyeslés.) Ez az egyetem, szerintem, Budapesten volna felállítandó. Indítványunk a következő:

„A gazdasági érdekképviseletek nevében tisztelettel javaslom, méltóztassék a közoktatásügyi miniszter urat utasítani, hogy a tervezett tudományegyetemmel egyidejűleg törvényjavaslatot terjeszteszen elő egy közgazdasági egyetem felállítására, s annak idején a minisztérium törvényjavaslatot nyújtson be a tisztviselők minősítéséről, mely a gazdasági szakminisztériumokban, az állam, a megye és a városok gazdasági ügykörrel bíró hivatalaiban a tisztviselői állásokra a közgazdasági egyetem vizsgázott növendékeit minősíti.” (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ellenzéki kiváltomnál fogva a budget-t el nem fogadom. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A szónokot számosan üdvözlék.

Elnök öt percre felfüggeszti és szünet után megnyitja az ülést.

A kultuszminiszter beszéde.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter szólalt föl ezután. Ez alkalommal inkább csak az elhangzott beszédekre kíván reflektálni hiszen már kifejtette programját. Elsőben Sáhly és Hock beszédére reflektál. Sáhly azzal vádolta, hogy a napi politikát bevonta tárczája körébe s hogy a nemzeti szempontokat figyelmen kívül hagyta. Sáhly ezt gróf Apponyi Albert egyetemi tanársága dolgában történetekkel és a nemzetiségi iskolákkal szemben való magatartásával okolta meg. Apponyi személyét, tudását, mindenki nagyra becsüli, ki is kapcsolja a személyi részt. A dolgot a legnagyobb objektivitással bírálta el. Az egyetemi tanács azt kívánta, hogy a közjogi állás meghívás után töltsék be, a közigazgatási tanszékre pedig magántanárral neveztessek ki. Ezt a határozatot szótöbbséggel hozták s ezért a kisebbség különvéleményt jelentett ki.

Lovász Márton: Kik azok? Politizáltak! Féltek Apponyi tekintélyétől!

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter: A tanács javaslatát nem fogadja el, mert ez ellenkezőt volna az elvi állásponttal, amelyet egy tanárral szemben már alkalmaztak is.

Lovász Márton: De nem Apponyiról volt szó!

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ezenkívül a jogászgyűlés a közigazgatási jog behatárolás miveltését kívánta.

Lovász Márton: Ott lett volna a magántanárr!

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi

miniszter: Az iratokat ő visszaküldötte az egyetemi tanáshoz s a saját hatáskörében kiírta a pályázatot. Szerinte ezzel nem sértette meg az egyetem autonómiáját. Különbözik korábban is megtörtént már, hogy a kormány nem fogadta el a tanács javaslatát.

Lovász Márton: De akkor nem Apponyiról volt ám szó!

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter: Az aradi román iskola tekintetében fölhozott vádra azt feleli, hogy méltányosan járt el, mert az a hite, hogy nemzetiségi politikát csak igazsággal, méltányossággal lehet folytatni. Az ingyenes népoktatás terén a legnagyobb méltányossággal honorálja az iskolák kívánságát. A katolikus autonómia tervezete már teljesen elkészült. Ha a parlamenti viszonyok megengedik, le is fogja tárgyalni.

Fülfüggetlenség a baloldalon: Tessék betérjeszteni. Előbbre való, mint a véderőreform!

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter: Szeretné, ha a katolikus autonómia junktimban oldatná meg a prot. egyházaknak állami támogatásával. De sajnálná, ha pénzügyi okokból ezzel a katolikus autonómia megvalósítása késne. Sáhly Gyulának az autonómia megvalósítására vonatkozó indítványát elvben elfogadja. De minthogy az időhöz köti a megvalósítást, kéri, hogy az indítványt mellőzzék. Hock János azt mondta, hogy a katonai terhek miatt a kulturának csak morzsák jutnak.

Egy hang a jobboldalon: Köz hely!

Fülfüggetlenség a baloldalon: De igaz!

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter: Fölfogása szerint csak oly nemzeti foytathat nagy kulturamunkát, amelynek anyagi egzisztenciája teljesen biztos. A haderő fejlesztésére tehát ebből a szempontból is szükség van. Azt is mondta Hock, hogy a szülő kulturpolitikájában nincs nagyobb koncepció. De lehet-e nagyobb koncepció, mikor az ország állandóan obstrukcióval küzd. (Helyeslés a jobboldalon.)

Lovász Márton: Hol van az obstrukció? Ne tessék véderőzni!

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter: Lehet-e nagy koncepció ott, ahol hosszú névszerinti szavazások folynak? (Helyeslés a jobboldalon.)

Bikádi Antal: Az alatt nyugodtan dolgozhatunk volna!

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter: De minden miniszter nem is állhat elő nagy koncepcióval. Nagy koncepciójú elődje volt, nagyon megelégszik, ha az általa megkezdett munkát folytatja s részben talán be is fejezheti. A népiiskola terén neki is van nagy koncepciója, minthogy azonban ez pénzügyi kérdésekkel függ össze, erről most nem nyilatkozik. A katolikus autonómia struktúrája tekintetében egyetért Hockkal, nem kétséges tehát, hogy e téren könnyen megegyezhetnek. Az összes papok kongregációját rendezni kívánja. A kezdeményező lépést már 1912-ben megteszi s 1913-ban új törvényt fog benyújtani s a korpótléket is be fogja vezetni. A párbér megváltásáról legközelebb javaslatot nyújt be. (Helyeslés.) A sport terén, szerinte, az atlétikára kell vetni a fősúlyt. Nagy gondot kell fordítani a leánygyermek szakszerű tornázására. Célyszerű volna arról is gondoskodni, hogy a köznép a korosmázás helyett sportszerű játékokkal foglalkozzék.

Fülfüggetlenség a baloldalon: Be kell csukni vasárnap a korezmákat!

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter Kelemen Samu ama védjára válaszol ezután, hogy az iskolákban terjed a felekezeti szellem. Hangoztatja, hogy nemcsak katolikus internátusokat állítanak föl, de más felekezeti internátusok is tervbe vannak véve. Ha a katolikus iskolákat olyan mértékben támogatták volna, mint az egyéb autonóm felekezeti iskolákat, akkor a vallásalap nem küzdene olyan nagy nehézségekkel. Az a szándéka, hogy a tanulók a gyakorlati pályákra tereltesse, azt hiszi, hogy ezután a gimnáziumok szaporítására nem is lesz szükség. Nem áll az, hogy hat milliónál többet vett föl az idén felekezeti iskolák számára. Kelemen nem olvasta az indokolást, különben ezt nem állította volna. Az idén tíz tanárt neveztek ki igazgatónak, ebből öt idősebb tanár volt. Nem szabad feledni, hogy az idősebb tanárok nem szívesen mennek el onnan, ahol hosszú ideig tanároskodtak, így nem volt más mód, minthogy fiatalabb tanárt kellett kinevezni. Azonkívül a fiatalabbak alkalmasabbak is, diáppenzációt kér tehát, hogy a szabálytól a jövőben is eltérhessen. Ami a kongregációs tanárokat illeti, megjegyzi, hogy 1000 állami tanár között 60 kongreganista, ez az elenyésző szám nem gyakorolhat akkora befolyást, mint ahogy Kelemen állítja. A tanítók fizetésrendezése most van tanácskozás alatt, a részletekről most nem nyilatkozhatik. Az ifjúságot a pornográfia ellen meg kell védeni. Pár héttel ezelőtt bizalmas értekezletet hívott össze ebben a tárgyban s a belügyminiszternél az intéz-

A tekercs kookaszáma: 152
 Készítette: 568
 Előhívás ideje: 170

Szerda, december 20.

EGYETÉRTÉS

kedések módosítását kezdeményezte. Bizottságot tart helyesnek, amely pedagógusokból álljon s ez állapítsa meg a határvonalat a művészet és pornográfia között. Óvatosan kell itt eljárni, hogy az igaz művészetet sérelem ne érje. A budapesti teológiai fakultás fejlesztésére most nincs pénz. A protestáns lelkészek kongruájának emelését pénzügyi okokból sem lehet ebbe a költségvetésbe beállítani. Nem fogadja el Molnár Jánosnak azt a tételét, melylyel az állami oktatást a felekezeti oktatás alá helyezte. Barátja azoknak a felekezeti iskoláknak, amelyek betöltik hivatásukat, de nemzeti szempontból ott, ahol szüksége mutatkozik, állami iskolát fog felállítani. (Helyeslés.)

Levász Márton: Gyorsabb tempóban!
Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter: A tanítóképzés sorsát mindnyájan szívünkön hordjuk. A kormány komolyan foglalkozik a kérdéssel s kéri a tanítókat, ne ragadtassák magukat túlzásra, ne fenyegetőzzenek sztrájkjal, mert ez nem méltó a tanítóképzés multjához s erkölcsi presztíziséhez s megnehezíti a kormány törekvését. A görög-katolikus püspökség föllállítása rendkívül fontos nemzeti szempontból. Ezt a kérdést meg kell oldani. (Helyeslés.) A kormány komolyan foglalkozik a püspökség föllállításának ügyével s az életzes lépéseket már meg is tette.

Bikády Antal: Eredményt kérünk!
Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter: A közgazdasági egyetem kérdésének még meg kell érnie. Elvben semmi kifogást nem tesz a terv ellen s határozottan megígéri, hogy elő fogja készíteni a kérdést a tanárképzés irányításával és a kereskedelmi és ipari oktatás minél intenzívebbé tételével. (Helyeslés.) Annak idején az összes érdekszférákat be fogja vonni a tanácskozásba. A felső kereskedelmi iskolák reformja most van munkában. Kulturpolitikájában a szélsőségek között a középuton fog haladni. A kultúra terén egy utunk van, a magyar nemzeti kultúra teljes kiépítésének útja. Haladjunk ezen az úton együttesen. (Élénk helyeslés. Éljenzés a jobboldalon. Szónokot számosan üdvözlök.)

Gróf Károlyi Mihály örömmel veszi tudomásul, hogy a miniszter elvben hozzájárult a közgazdasági egyetem föllállításának tervéhez. S annak megvalósítására megteszi az előkészületeket. Ezért visszavonja ahtározati javaslatát.

A vita folytatása.

Huszár Károly (sárvári) sürgeti a katolikus autonómia mielőbb való megvalósítását. A miniszter az obstrukcióra hivatkozott. Az obstrukció csak egyik tünete beteges parlamenti rendezerünknek. Égető szükség van azért a választói jog gyökeres reformjára s a választások tisztaságának föltétlen biztosítására, akkor ez a betegség is el fog tűnni. A tanítók sanyaru helyzetére és elkeseredett állapotukra való tekintettel gyors gondoskodást kér sorsukról. Védelmébe veszi a kongregációkat, amelyek eléggé meg nem becsülhető hatással vannak az ifjuság szellemi és erkölcsi életére. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök ezután felbeszakítja a tanácskozást és javasolja, hogy a delegációs tagok megválasztását, azután az indemnitást tüzzék ki a holnapi ülés napirendjére. Jelenti egyben, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök holnap válaszol gróf Apponyi Albertnek báró Conrad vezérkai főnök lemondása tárgyában hozzáintézett interpellációjára.

Polónyi Géza kéri a határozatképeség megállapítását.

Fölkiáltások a jobboldalon: Katalógust! Katalógust!

Polónyi munkában.

Návay elnök elrendeli a névsorolvasást. Névsorolvasás után jelenti, hogy nem határozatképes a Ház. Öt perczre felfüggeszti s szünet után újra megnyitja az ülést.

— Kívánja a képviselő ur a határozatképeség megállapítását? — kérdezte az elnök.

— Igenis kívánom — jelentette ki Polónyi.

— Minthogy a Ház nem határozatképes, az ülést öt perczre felfüggesztem — mondotta ki az elnök.

A munkapártból ekkor már hárman-négyen, az ellenzékéről kettő-hárman voltak jelen.

Szünet után.

— Az ülést újból megnyitom — szólott az elnök, — kívánja a képviselő ur a határozatképeség megállapítását?

— Föltétlenül! — jelentette ki Polónyi — egyben kérem tudomásul venni, hogy amíg száz ember nem lesz jelen, mindaddig kérom a határozatképeség megállapítását.

— Kérom, a kérdést külön-külön kell föltenni — jelentette ki az elnök.

— Hát kérem a határozatképeség megállapítását — mondotta Polónyi.

— Minthogy a Ház nem határozatképes, az ülést öt perczre felfüggesztem — jelentette ki az elnök.

Szünet után Polónyi megint kéri a határozatképeség megállapítását, amire az elnök ujra felfüggeszti az ülést és ez így ismétlődik ötperczenkint.

Háromnegyed öt órakor Polónyi a házszabályokhoz kér szót és kijelenti, hogy az elnöknek kötelessége gondoskodni a határozatképeségről. Az elnök ezt, úgy látszik, rá akarja háritani. Meg lehet, hogy neki olyan foglalkozása akad, amely öt percznél tovább tart és akkor kénytelen lenne megsérteni az illetet.

Öt órakor Polónyi a következőket mondja:
 — Mély tisztelettel kérom a határozatképeség megállapítását.

Báró Podmaniczky Endre: Még nem kell kimenni? Még nem működik. (Derütség jobbról.)

Öt percz múlva elnök ujra megnyitja az ülést.

Polónyi Géza: A legmélyebb tisztelettel kérom a határozatképeség megállapítását.

Báró Láng Mihály: Mindig mélyebben... (Derütség.)

Elnök öt perczenkint megnyitja az ülést és konstatálja a határozatképtelenséget.

Szaczelláry György átmegy Polónyihoz és rábeszéli, hogy álljon el az akciójától.

Fölkiáltások jobbról: Ajánljál egy jó kötést neki! (Derütség az egész Házban.)

Az ellenzék padsorain egytlenegy képviselő sem ül. Polónyi az egyik sarokban ujságokat olvas.

Félháál órakor bevonulnak az összes munkapárti képviselők. **Lukács László** és **Székely Ferencz** miniszterek. A Justh-párt részéről **Bakonyi Samu**, a néppártiak közül **Molnár János**, **Zboray Miklós** és **Huszár Károly** van jelen.

Elnök elrendeli a képviselők megszámlálását. **Beszkid Antal** képviselő jelenti, hogy hetvenegy képviselő van a teremben.

Öt óra negyven perczkor Polónyi a baloldali kijáratához megy és kitekint az ajtón.

A munkapárt soraiból így kiáltanak feléje:
 — Szólik az öreg! Nem lesz delegátus!

Hat óra öt perczkor bevonul valamennyi munkapárti képviselő.

Návay Lajos elnök újból megnyitja az ülést. Polónyi Géza ekkor már nem kérte a Ház határozatképeségének megállapítását.

Elnök: Tisztelt Ház! Javaslom újból a tisztelt Háznak, miután idevagy előbbi javaslatomat már elfeledhették. (Nagy derütség.) hogy holnap a delegáció tagjait válaszszák meg. Azután — a kultuszvita felbeszakításával tárgyalja az indemnitásról szóló törvényjavaslatot. (Helyeslés.) Jelenem továbbá, hogy a miniszterelnök ur holnap fog válaszolni gróf Apponyi Albert képviselő urnak hőtendorfi Conrad távozása ügyében hozzá intézett interpellációjára. (Élénk helyeslés.) Kimondom, hogy a t. Ház ezt a javaslatomat elfogadja. (Felkiáltások: Éljen az elnök!)

Ezzel az ülés hat óra hat perczkor véget ért.

Budapest, december 19.

Tisztviselők özvegyeinek mozgalma. Az állami tisztviselők özvegyeinek ötven tagu küldöttsége tisztelgett tegnap este a függetlenségi pártkörben gróf **Batthyány Tivadar** alelnöknél, aki a küldöttséget több képviselő társaságában fogadta. A küldöttség szónoka részletesen ismertette azt a szomorú sorsot, ami ma az állami tisztviselők özvegyeire vár, mivel ma az özvegyi járandóság oly szűkkeblően van biztosítva, hogy abból megélni nem tudnak. Kérik gróf Batthyány Tivadart és a függetlenségi pártot, hogy abban az akcióban, amit az állami tisztviselők család- és drágasági pótléka érdekében megindítottak, az állami tisztviselők özvegyeinek érdekeit is támogassák. Gróf **Batthyány** a képviselők általános helyeslése közben kijelentette, hogy úgy ő, mint a függetlenségi párt ügyüket a legmélyebben fel fogják karolni.

A háboru.

— **Egyptom és Tripolisz.** — Az olaszok lövegei. — Nincs békekilátás. — Válság a török parlamentben. —

Budapest, december 16.

Nagyon halvány a remény, hogy a küzdő felek között hamarosan megindulhassanak a béketárgyalások. A közvélemény erős nyomást gyakorolt a török miniszterekre, hogy folytatni kell a háborút. Előkelő török politikai körökben beszélik, hogy tegnap izgalmas tanácskozás volt a szultán és a nagyvezír között. A szultán huzódzik a béketárgyalásoktól s azt mondta **Said** pasának, hogy inkább **leköszön a trónról**, de nem írja alá a lemondást az afrikai gyarmatokról. Inkább elveszti trónját, sem hogy engedje Tripoliszt és a Kyrenaikát. A párbeszéd nagyon izgalmas volt, mert a nagyvezír azt bizonyította a szultánnak, hogy lehetetlen a háborút folytatni, mivel a nagyhatalmak Olaszországgal rokonszenveneznek. **Said** pasa a maga részéről lemondással fenyegetődött. Nehézze teszi helyzetét **Mohamed Sefket** pasa hadügyminiszter, aki beszámolt a szultánnak arról, hogy a hadsereg hangulata harcias. A szultán még ingadozik.

Mai hireink a következők:

A török parlamenti válság.

Konstantinápoly, december 19.

Az ifju-török képviselők az éjjel fontos ülést tartottak, amelyen **Szeyd** és **Halif** közölték a nagyvezérrel és a hadügyminiszterrel folytatott tárgyalásaik eredményét. A hozott határozatok nem jutottak köztudomásra.

Konstantinápoly, december 19.

A képviselőház elnapolása, esetleg feloszlátása kikerülhetetlen, mert nincs rá remény, hogy a többség megszavazza az alkotmány 35. szakaszának módosítását, amely odáig bővíti ki a szultán jogkörét, hogy a szenátus megkérdése nélkül akár egy évre elnapolhatja, vagy fel is oszlatathatja a képviselőházat.

Berlin, december 19.

Konstantinápolyból jelenti a Tagblatt tudósítója: A minisztertanács elhatározta, hogy ha nem kap többséget az alkotmány 35. szakaszának módosítására, akkor az egész kormány lemond. Most már tehát biztos, hogy az alkotmány módosítását a képviselőház elveti, már most számitani kell a kormányválsággal. **Said** pasa nagyvezír hosszasan tanácskozott az ifjutörök komité volt és jelenlegi vezéréivel, de kibontakozás nem mutatkozik. A képviselőház feloszlátása befejezett tény s akkor a jelenlegi kabinet is menni kénytelen.

Egyptomnak átengedett tripoliszi terület

Kairó, december 19.

Törökország az Egyptommal határos solumi területet, beleértve a solumi öblöt is, átengedte Egyptomnak. Az egyptomi kormány már helyőrséget is küldött oda és értesítette róla az olasz diplomáciai képviselőt.

A törökök repülőgépei.

Páris, december 19.

Azok a repülőgépek, amelyeket a párisi aviatikus társaság a török kormány számlájára rendelt meg. Hollandián keresztül Konstantinápolyba mennek, onnan pedig nagy kerülőutako akarják az aeroplánokat Tripoliszba küldeni. Ma Párisba jelentés jött az aviatikus társaság ügynökségéhez, hogy a hollandi kormány nehézségeket gördít a repülőgépek átszállítása elé, mert azokat hadi dugárúknak nyilvánítja.

Kitchener lord szereplése.

Berlin, december 19.

Konstantinápolyi diplomáciai körökben nyílt titok, hogy a török kormány fel van háborodva lord **Kitchener** ellen, mert nem engedi meg mint eddig a török fegyverek és löszerek átszállítását Egyptomon keresztül. Még nem is olyan régen jelentékeny fegyverszállítványok mentek Egyptomon át Tripoliszba s lord **Kitchener** sohasem szólalt fel ez ellen.

most pedig egyáltalán nem tűri s ilyen értelemben utasította az egyiptomi vámhatóságokat. Azok a francia aviatikusok, akik repülőgépeikkel Tunison át akartak Tripolisba jutni, mert a török hadi kormány szerződtette őket a harcztérre, Tunisban rekedtek. Az olasz követség tiltakozott a francia hatóságoknál, amelyek nem engedték továbbutazni őket.

Anglia nyeresége,

London, december 19.

Solun kikötőjének átengedése Egyiptom javára befejezett dolog s Anglia ezáltal nagyon fontos flottabázisra tesz szerint, amely ugyszólván ellensúlyozza, ha úgy teljesen értéktelenné nem teszi az olaszok flottabázisát Tobrukban. A soluni kikötő átengedésének nagy jelentősége van ez idő szerint, hisz Angolországban nyomatékos szerep jut a békétárgyalásokban.

Olasz robbanó lövegek.

Konstantinápoly, december 19.

Az olaszok azon czáfolatára, amelyben a ligóinos robbanólövegek használatát tagadják, a hadügyminiszter kijelenti, hogy birtokában vannak dumdulölvegek, amelyek egy olasz állami gyár védjegyét viselik.

A kyrenakaj harcztér.

Konstantinápoly, december 19.

Déhibadóból jelentik: Szombaton hétezer olasz hat órai harc után Elfa-Temistől délkeleti irányban ötszáz méternyire nyomult előre. Elég csapatunk van arra, hogy az olaszok előnyomulását a hegyvidékbe feltartóztat-hassuk. Suvani Banadennél az olasz tulerő 2000 arabot meglepett. Egy órai szuronyharc után, amelyben egy tiszt és tizenöt katona fog-ságba került, az arabok az ágyutüzelés elől visszavonultak. Tegnap az olaszok Suvanig nyomultak.

Mareoni Tripolisban.

Tripolis, december 19.

Bengháziból érkező szikratávirat szerint Mareoni tegnap a Pisa hadihajón visszautazott Olaszországba, miután itt több sikeres kísérletet tett az apró tábort szikratáviró állomásokkal és kiválasztott egy helyet egy normális szikratáviró-állomás számára. A hatóság terve alapján megkezdtek egy tengerészeti egészségügyi állomás építését. Számos Mauser és Martini valamint egyéb típusú fegyvert, valamint nyolcz millió Mauser és Martini-töltényt, melyet a törököktől koboztak el, küldöttek ma Nápolyba.

KÜLFÖLD.

A flotta-versengés. Londonból táviratozzák: A minap a *Daily News* cikket közöl a német flottaépítési programról, hogy kiugrassa a borkorból a nyulat, ma a *Daily Telegraph* követi ezt a példát s számokkal dobálózik. Ez a cikk azt fejtegeti, hogy ez idő szerint még az angol birocáalomé az elvitathatatlan tulsuly a tengeren, de kérdés, hogy nem fogják-e levérni a hármasszövetség hatalmai ezt a fensőbbiséget. A cikk szerint a hármasszövetségben lévő nagyhatalmak 1915-ig 24 Dreadnought fölött fognak rendelkezni, míg a brit tengerészetnek a jövő évben épülőkkel együtt összesen csak 22 Dreadnoughtja lesz. Az eggodalmaskodás azonban hamis csapáson jár, mert a 22 angol Dreadnoughthoz bizvást hozzá kell venni a négy francia és 7 orosz Dreadnoughtot, amelyek 1915-ig mind készen lesznek s így az arány az lesz, hogy a hármasszövetség 24 Dreadnoughtjával az entente-hatalmak 33 Dreadnoughtot állíthatnak szembe, nem számítva a most dockban lévő hadihajókat.

A porosz parlament megnyitása. Berlinből táviratozzák: A hivatalos lap királyi kéziratot közöl, amely a porosz törvényhozás két házát január 15-ikére hívja egybe.

A marokkói kérdés. Madridból jelentik: Caralejas miniszterelnök megbeszélte a marokkói kérdést az ellenzéki pártokkal, a Karlistákkal és

a köztársaságiakkal is, ma délután pedig negyedszer tanácskozott a francia nagykövettel. A spanyol Kormány az az álláspontja, hogy nem hajlandó bármilyen területet is átengedni Franciaországnak s e részben azt hozza fel ürügyül, hogy a párisi kormány nem kérdezte meg Spanyolországot, mikor Marokkót illetőleg tárgyalásokba becsátkozott Németországgal, hanem mintegy önhatalmulag szüntette meg az algezirászi egyezményt és Marokkó hatkilenced része fölött protektorátust szerzett. Arra is hivatkozik a spanyol Kormány, hogy nem kap olyan többséget, mely beleegyezik abba, hogy a Kanári-szigetekkel szemköt az afrikai partvidék valamely részéről lemondjon Spanyolország.

Letartóztatott nemzetközi betörők.

Hatszáz ezer koronát raboltak el egy bankból.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 19.

Két török alattvalót hoztak ma délben erősen csendőri fedezet mellett a budapesti főkapitányságra. A két török nagyon veszedelmes nemzetközi kasszafuró és most is hihetetlenül vakmerő betörést követtek el a *balászfalvai* Pátia-Bankban. Tetten érték őket és erre a két vakmerő ember hatszáz ezer korona rabolt pénzei elillant a csendőrök elől. Izgalmas hajszát következett és a gonosztevőket egy kis községben, Oláhcsesztvényben sikerült elfogni. A vallatásnál azt is beismerték, hogy még egy harmadik társuk is részt vett a betörésben.

Tudósítónk a vakmerő kasszafurásról és a betörők elfogatásáról a következőket jelenti:

Ma déli egy órakor rohogott be a keleti pályaudvarra az aradi gyorsvonat. Az egyik vonatszakaszából három szuronyos csendőr két összeláncolt, zömök testalkatú embert kísért az utcára, ahol már várta őket a rabszállító kocsik és rögtön a főkapitányságra hajtottak. A kapitányságon azonnal kihallgatták őket és csak akkor látták, hogy milyen veszélyes nemzetközi betörők jöttek a rendőrség közébe.

Vasárnap éjjel, három óra felé Juhász József balászfalvai csendőr, járőrszolgálatot teljesített. Amikor a Pátia-Bank épülete előtt elhaladt, úgy rémlett neki, hogy hirtelen elalvó tolvaj-lámpát látott volna. Egy pillanatig habozott, aztán a puskája agyával az egyik ablakot bezúzta és beugrott az intézet helyiségébe. Ekkor látta, hogy nem tévedett: a másik ablakon két ismeretlen alak menekült ki a sötét utcára. Juhász utánuk kiáltott, de azok meg se fordultak. Erre elsütötte a fegyverét, de a golyó a sötétben ezüst léreztett.

A csendőr lövésére a közeli laktanyában tartózkodó Heródi József és Gáspár Pál csendőrök a bank elé szaladtak és mind a hárman a betörő üldözésére indultak.

A csendőrök kétségbeesve vették észre, hogy a két gonosztevő ez alatt az idő alatt elmenekült. Már majd lemondtak a kasszafurók elfogásáról, amikor nyomukra akadtak. Izgalmas hajszát következett. Tizennyolcz kilométernyire üldözte őket a három csendőr; míg végre Oláhcsesztvényben sikerült nekik mindkettőt elfogni. Ekkor derült ki, hogy azok veszedelmes betörők mind a ketten. Az egyik Panajotesz *Konstendanosz* 35 éves, a másik, az öccse Fazotte *Konstendanosz*. Mindketten görögországi születésűek, de Konstantinápolyban laktak. *Hatszáz ezer koronát találtak náluk.*

A csendőrök rögtön visszamentek Balászfalvára és a bankban helyszíni szemlét tartottak. A betörők bámulatos munkát végeztek. A három nagy vasszekrényt tüneményes ügyességgel furták meg. A legmodernebb betörőszerszámokkal, a legfinomabb eszközökkel dolgoztak. A kasszákat egytől-egyet a zár körül furták meg és rendkívül ügyesen kifejtették a páncéllemezeket. Ami értéket csak találtak a Werthelm-szekrényekben, mindazt magukhoz vették s a bankot ugyszólván az utolsó fillérig kifosztották. Magukhoz vettek *hatszáznegyven ezer és hatszáz korona értékű készpénzt és értékpapírost. Negyven ezer korona készpénz volt pa-*

pirban és aranyban a bank egyik vasszekrényében, ezt is magukhoz vették a betörők. Zsákmányukkal azonban nem tudtak továbbállni. Amikor már elkészültek fáradságos munkájukkal, akkor vitt arra a balsorsuk egy csendőrt.

A rendőrségen rögtön kihallgatták őket, ahol bevallották, hogy van egy harmadik társuk is. Ez Miton Nikolsz, egy negyvenéves romániai ember. Ez eszelte ki az egész betörés tervét, de mert őt nagyon is ismerik a balászfalvi csendőrök, mert nemrég valami hasonló vállalkozását meg-hiusították, hát ő maga nem mehetett Balászfalvára, hanem a két *Konstendanosz* szövetkezett. Ő rajzolta meg a tereprajzát a kifosztandó banknak s ő adott utasításokat a két görög betörőnek, hogy miként hajtsák végre a veszedelmes munkát. A pontos helyszínrajzot, amelyet Miton készített, meg is találtak egyik czinkosánál. A megállapodás az volt, hogy ha sikerül a betörés, itt Budapesten találkoznak mind a hárman és megosztják a rablott vagyont.

A kihallgatás után lefényképezték a két görögöt és a rendőrség most azon fűradozik, hogy a harmadik bűnöst is kézrekerítse.

TÁVIRATOK.

Vihar a francia kamarában.

Páris, december 19.

Jaures konstatalja, azt a kedvezőtlen viszonyt, amely a marokkói álmok és azok eredménye közt van, majd így folytatja: A Kongó egy részével fizetünk a megcsontított Marokkó fétig nemzetközi protektorátusáért, Olaszországot Tripolisba, Spanyolországot pedig a Muluja folyó vidékére segítjük be és marokkói területen megalapozzuk Németország gazdasági hatalmát. Ezután utal arra az újsághírré, hogy Ausztria-Magyarország az egyezményhez való hozzájárulását attól tette függővé, vajjon Franciaország átveszi-e egy kölcsönnek finanszírozását.

De Selves külügyminiszter: Az osztrák-magyar nagykövet saját kezdeményezésére éppen az imént czáfolta meg, hogy a kölcsön kérdése kapcsolatba hozható az egyezménynyel.

Jaures: Ez nem formális czáfolata a lapok információinak.

Caillaux miniszterelnök: Ne tessék a szavakkal játszani. Sohasem volt szó pénzügyi tranzakció-ról. Ez világos. (Tetszés.)

Jaures: Éppen ilyen világos az is, hogy ez el-lentében áll *De Selves* kijelentésével. (Zaj)

De Selves külügyminiszter: Ismétlem, az osztrák-magyar nagykövet kijelentette nekem, hogy a két kérdést sohasem keverték össze egymással és hogy Ausztria-Magyarország hozzájárulása fenntartás nélkül történik.

A kínai békétárgyalások.

Sanghai, december 19.

A békekonzferencia *Tangsoaji* és a köztársaságiak között ma megkezdődött. Mielőtt megkezdték volna a harc megszüntetésére vonatkozó feltételek tárgyalását, táviratokat intéztek *Juansikkaiho*s és *Lia-Yung-Henghez*, amelyekben szükségesnek mondják, hogy mindkét fél katonai parancsnokai utasíttassanak a fegyverszünet legszigorúbb betartására.

Csifu, december 19.

A köztársasági kormányformát ismét helyre-állították. A forradalmi szervezet fejét, akit tegnap ellenséges részről elfogtak, kiszabadították.

Az orosz előnyomulás Perzsiában.

Teherán, december 19.

A parlament az Oroszországgal való konfliktus megoldására a kormány előterjesztett megoldási módot visszautasította. Az oroszok csütörtökön készülnek előnyomulásuk megkezdésére. A főváros apathikus, csak az asszonyok folytatják az orosz-ellenes bojkottot.

Teherán, december 19.

Mohamed Ali volt sah ez idő szerint Güncstepeben tartózkodik. Fivére, *Salar ed Dauléh* Ker-

A tekeres kookaszáma: 3670 = e

152
568

Készítette: Uel

Előhívás ideje: VIII. 23

Szerda, december 20.

EGYETÉRTÉS

mandsában, másik fivére, *Sua es Saltaneh* Asztrabadban van.

Pétórvár, december 19.

Perzsia főbb városaiban elkezdődött agitáció folyik az oroszok ellen s előljár ebben a diákság, de a vezető politikai tényezők sem maradnak el mögötte. Az általános közvélemény azt követeli, hogy *ki kell utasítani Perzsiából az oroszokat s ezt hangsúlyoztatja a perzsa hadügyminiszterium hivatalos lapja is. Az orosz árucikkkeket mindenfelé bojkottálják. — Az orosz cukorkivitelét czégek teljesen beszüntették az exportot Perzsiába. A megtorlás természetesen nem marad el. A kiewi bankok nem számítolják le a perzsa kereskedők váltóit és a perzsa hajókkal éppen úgy bának az orosz kikötőkben, mint ahogy nem engedik az orosz hajókat ki- és berakodni a perzsa kikötőkben. Legutóbb is az odesszai Tiger nevű szállítóhajó a busiri kikötőben kénytelen volt a saját matrózaival kirakni az árukat, mert a perzsa kikötőmunkások még csak fel sem akartak menni az orosz hajóra.*

Hadi állapot Mexikóban.

Frankfurt, december 19.

A „Frankf. Ztg.“ mexikói távirata szerint a kongresszus azzal foglalkozik, hogy *egész Mexikóra nézve kihirdesse a hadiállapotot. Madero elnök élete ellen újabb összeesküvést fedeztek fel, aminek következtében két tábornokot és másik husz embert letartóztattak.*

Páris, december 19.

A Newyork Herald táviratot kapott Mexikóból, hogy *összeesküvést fedeztek fel, amely Madero elnök élete ellen irányult. A terv az volt, hogy Chaputepes kikötővárosban ölik meg az elnököt, akinek számára egy ottani vendégfogadóban lakást béreltek. Letartóztattak két tábornokot, akik a nyelvet végrehajtásával voltak megbízva. Bevallották, hogy Reyes tábornok volt az összeesküvés értelmi szerzője.*

Francia óvintézkedés.

Páris, december 19.

Az Alsó-palatóban tartott mai minisztertanácsban közölte a miniszter, hogy a Sahara rendőrség csapatai november 27-én megszállták Djanet oázist, Nyugat-Afrika biztonsága érdekében épp úgy, mint Algeria és Tunisz hathatóság védelme végett.

UJDONSÁGOK.

Fából vaskarika.

* * *

Kína nagyon messze esik tőlünk. A nagy távolság nem teszi lehetővé, hogy alaposan megfigyeljünk egyet-mást, ami ott történik és ami valóban érdemes is volna a megfigyelésre. Nevezetesen nem tudunk magunknak fogalmat alkotni sem a revolúció természetéről, mely a hatalmas birodalmat az utóbbi időben feladta, sem azokról az evolúciókról, amelyek ott végbementek s melyek a gondolkodás irányát — úgy látszik — teljesen megváltoztatták.

Annai bizonyos, hogy Japán közelsége nem maradhatott befolyás nélkül sem a vezető államférfiakra, sem a tömegre. Látván, hogy mily szerepet vesz Japán a modern népek között s civilizációjánál fogva mekkora hatalomra tett szert, törekedni kezdtek Japán nyomába lépni. A régi rendszer korhadt oszlopai és gerendái recsegve, ropogva összeomlottak; a régi előítéletek tünedezni kezdtek. Új áramlatok kerekedtek felül, amelyek hadat izentek boldog felfogásnak, balhítnek, babonának, ostoba rendszereknek. Hogy ez véres és iszonyú forradalom nélkül nem mehetett végbe, az könnyen elképzelhető.

De hogy az a legújabb csodabogár, amelyről hírek érkeztek Kinából, miképpen keletkezett, milyen agyvelőkből pattant ki, hogyan ülhetett formát, az valóban rejtélyes és megfoghatatlan.

Arról van szó, hogy köztársasággá alakítják át a kínai birodalmat, amelynek keretében azonban mégis helyet foglal most már nem a császár, hanem a király. Valahogy, valamilyen képpen, csodamódon összeakarják olvasztani a monarchiát a republikával, ami a mi felfogásunk szerint igazán nem más, mint fából vaskarika. Tűz a vízzel talán hamarabb egyesülhet, mint a republikánus és monarchikus államforma. Kevésbé összeegyeztethető valamit igazán nem tudunk elképzelni, mint ugyanabban az állami szervezetben a királyságot is, meg a köztársaságot is.

Mindamellett úgy kontemplálják, hogy a császár tegye le a császári címét s vegye föl a királyit. Amellett plebiscitum útján választanak elnököt, akit az összes prerogatívák illetnek meg, amelyeket köztársasági államban az elnök gyakorol. Az elnöknek legyen hadüzeneti joga és az a joga, hogy más államokkal szerződéseket köthessen. Hogy a kormány tagjait ki nevezi ki: a király-e, vagy az elnök, arról a hírforrások egyelőre nem szólnak. De minden bizonynyal ez a jog is az elnököt illetné meg, miután a királynak csak azt a jogát hagynák meg, hogy udvari hivatalnokait nevezhesse ki.

Ilyenformán azokat a jogokat, amelyeket eddig az uralkodó, vagy koronázott fő gyakorolt, az elnök gyakorolná s a valóságos államfő nem volna más, mint az elnök. A király, amennyiben a képtelen terv megvalósulna, csak amolyan „Pappendekli-király” volna, aki van is, nincs is. Ott ülne fényes és ragyogó emblémák közt, közepén nullává degradálva s annál nevetésesebb volna, minél jobban ragaszkodnék eziméhez, amelyből hiányzik a jelleg.

Lehetéges, hogy ennek a különös, se nem látott, se nem hallott államformának az eszméje onnan származott, hogy még a radikális forradalmárok sem mernek egyszerre szakítani a monarchikus rendszerrel. Talán annyira átment a kínai népek tudatába a monarchikus gondolat, hogy egyszerre nem tudják kitépni onnan.

Az sem lehetetlen, hogy az ilyenformán szemmivé összezsugorított királyt személyében és méltóságában is előbb alaposan nevetésesebb akarják tenni s csak miután a népek csak kacagni tudnak rajta, akkor akarják elsöpörni a föld színéről trónjával és emblémáival együtt.

Másképpen nem tudjuk elképzelni, hogy miképpen férnének meg egy és ugyanabban az államban a köztársasági elnök is, meg a király is és hogyan festene ugyanabban az államformában egymás mellett a két államfő?

De ismételjük: a távolság, mely bennünket Kinától elválaszt, nem engedi meg, hogy teljesen megismerjük a szándékokat. Lehet, hogy Kinában összeegyeztethetőnek tartják a tüzet a vízzel.

NAPIREND. Naptár. Szerda, december 20.

— Teofil Kánt. — Prof.: Teofil. — Görög-orosz: december 7. Ambrus óra. — Zsidó: Kiszlev 29. — A nap két reggel 7 óra 46 perczkor, nyugszik este 4 óra 8 perczkor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Művészi géphímzések kiállítása az Iparművészeti Múzeumban. Nyitva 9—1-ig. Belépőli nincs. — Japán-kiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Megtekinthető egész nap díjtalanul. — Karácsonyi vásár az Iparművészeti Múzeumban. Nyitva 9—1-ig. Belépőli nincs. — Lakásberendezési kiállítás a Technológiai Iparmúzeumban. Nyitva 9—1-ig és 3—7 óráig. Belépőli 30 fillér. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépőli nincs. — Petőfi-Ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2 óráig. Belépőli 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum Állattára 9—2-ig. — Aquincumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Műcsarnok jubilaris tár-

lata. Nyitva 9—4-ig. Belépőli 1 korona. — A Nemzeti Szalon téli kiállítása. Nyitva 9—5-ig. Belépőli 1 korona. — Pállya Celesztin gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépőli 60 fillér. — Karácsonyi vásár a Művészúthozban. Nyitva 10—6-ig. Belépőli 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **A király állapota.** Bécsi jelentés szerint a király ma délelőtt másfél órai kihallgatáson fogadta *Semua* vezérkari főnököt s az egész idő alatt folytonosan beszélgetett vele. — Udvari körökben mondják, hogy a király állapota teljesen kedvező, csak az a kellemetlen, hogy a ködös idő miatt a király nem mehet sétálni s kénytelen a friss levegőt nélkülözni. Naphosszant három szobából álló lakosztályában marad az uralkodó s mivel aliz mozog, étvágya szenved alatta. Ehez járul az, hogy a király nem akar könnyen emészthető, de tápláló éledeleket enni, ragaszkodik a megszokott étrendhez. Mihelyt kitészta az idő és több mozgást fog végezhetni, ezek a kellemetlenségek mind elmúlnak. A nátha és rekedtség már alig észrevehető, ez nem zavarja a király éjszakai nyugalmát. Az udvari orvos kérésére a király lehetőleg tartózkodik a sok beszédtől, de azért ma mégis hosszabb kihallgatáson fogadta a vezérkar főnökét.

— **Kossuth Ferencz gyengélkedik.** Kossuth Ferencz még mindig gyengélkedik. Az erősebb bronchitis, amelyben vagy tíz napja szenved, csak lassan javul, úgy hogy még nem lehet tudni, hogy mikor hagyhatja el szobáját. A javulás mégis annyira haladt, hogy most már ágyon kívül van. *Kossuth* Ferencz ma délelőtt meglátogatta *Justh Gyula* is.

— **Vilmos császár legifjabb unokája.** A német trónörökös pár berlini palotájában nagy sürgős-forgás volt az elmúlt éjjel. A trónörökösnek még tegnap karácsonyi bevásárlást tett s automobilon kirándult. Éjjel tizenegy órakor a császárnét telefonon hívták a trónörökös palotájába. Orvosi segítség nem volt szükséges a trónörökös szülésénél. A császárné több óra hosszáig maradt menyénél s a császárt telefonon értesítette negyedik unokájának születéséről. A trónörökös is, aki Langfurban szolgál, a császárné értesítette telefonon a családi eseményről és szorosan kívánt neki. A hercege születését hetvenkét ágyúveléssel hirdették s már korán reggel a középületekről zászlók lengedeztek. — Berlinből jelentik: Egyenesen a császár rendeletére történt, hogy a főváros clemi népiszkoláiban ma szünetelt az előadás. Így ünnepelték meg az iskolák a legfiatalabb császári hercege születését.

— **Az orosz czár nevenapja.** Bécsi jelentés szerint Montenuovo hercege főudvarmester ma délelőtt az orosz nagykövetségre látogatott, hogy a király nevében szerencsekívánatait tolmácsolja az orosz czár névünnepe alkalmából. Délelőtt az orosz nagykövetség kápolnájában ünnepi istentisztelet van, amelyen az orosz nagykövet, a nagykövetség személyzete és az orosz kolónia tagjai vettek részt.

— **A bajor régens-hercege állapota.** A régens-hercege a legutóbbi vadászat alkalmával lovaglás közben jobb felső combján izomrándulást szenvedett, amely fájdalmat okoz a járásnál. A régens-hercege közérzete jó.

— **Uj királyi tanácsosok.** A király Szigethy Elek és Szathmáry Kornél főszámtanácsosoknak, valamint Szilágyi József főerdőszámtanácsosnak a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Alapítvány a Hirlapírók Nyugdíjintézetének.** A Magyar Országos Központi Takarékpénztár ma arról értesítette a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetét, hogy a jubileum alkalmából az intézetnél tett korábbi alapítványát most 2000 koronával gyarapítja. A nyugdíjintézet ez uton is hálás köszönetét fejezi ki az adományért.

— **Titkos tanácsosság.** A király gróf Wickenburg István es. és kir. kamarás fiúmei és magyarhorvát tengerparti kir. kormányzónak a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **A hajótörött hercegi pár.** Tangerből jelentik: Fife hercegné ma délelőtt férjével és leányával a *Champshire* angol czirkáló fedélzetén Gibraltárba ment és délután a *Macedonia* gőzszón folytatja útját Egyiptomba.

— György herceg az olasz királlyal. Belgrádi jelentés szerint az olasz királyi pár meghívta György herceget, hogy töltsön körében a karácsonyi ünnepeket s a volt trónörökös holnap Párisból Rómába fog utazni. Belgrádban nagy az öröm ezen, mert György herceg barátai abban bizakodnak, hogy Elona királyné ki fogja békíteni György herceget Nikita királlyal. A cettinjei felségértési pör óta, vagyis harmadik éve engesztelhetetlen a harag Nikita király és unokája, a volt szerb trónörökös között.

— Dr. Soós Kálmán meghalt. Egy nagyon érdekes ember halt meg Newyorkban. Nyolcz évvel ezelőtt egy nagy feltűnést keltett bűnper somoru hőse volt Soós Kálmán dr., törvényszéki bíró és tanácselnök. Egy ügynök kezébe került, aki teljesen a hatalmába kerítette az anyagi dolgokkal küzdő embert. A bírói hatalmát pénzszerzésre használta fel és pénzért osztotta az igazságot. E miatt a vádlottak padjára került társával együtt. A bíróság börtönre ítélte őket. Az ügynök leülte a részabott büntetést; a megtört bíró szegényen elől Amerikába menekült. Dr. Soós Kálmán 1904. tavaszán érkezett meg Newyorkba. A már akkor hatvanhárom esztendő emberre, aki a magyaron kívül más nyelvet nem beszélt, küzdelmes hetek következtek. Mivel belátta, hogy másként nem boldogulhat, rövid idő alatt megtanult angolul. Sikeres alkalmazást kapnia Németh János newyorki bankházában. Főnöke nagyon megszerette és nemsokára a levelező osztály főnöke lett. A felesége itt hagyta jómódját, amelyet a fővárosban maradt gyermekei biztosítottak számára s hajlott korában átkelt az óceánon, hogy férje mellett lehessen és kenyeret keresen. Egy női holmit gyártó ipartelepen a munkások felügyelője lett s ettől az időtől kezdve nyugodtan élt a házaspár. Soós öt év múlva megszerelte az amerikai állampolgárságot s ezelőtt másfél évvel tekintélyes állást kapott. Kinevezték Newyork városában hitesei állami közjegyzővé. Az amerikai magyarok annyira megbecsülték őt, hogy még presbiterré is megválasztották a református egyházban. Agilis tagja lett a magyar kolóniának. Ereje azonban megtört. A hetvenegyesztendő ember az idén tavasszal betegkedni kezdett. Gyermekei legutóbb az idén, december 4-én kaptak tőle levelet, amelyben azt írta, hogy nagyon fáradt s nem tud annyit dolgozni, mint szeretne. Budapesten lakó veje vasárnap éjszaka kábeltávíratot kapott Newyorkból. A rövid telegramm így szól: „Papa meghalt. Hétfőn temetem. Mama.” A gyászos hír nagyon lesújtotta dr. Soós Kálmán gyermekeit. Családi tanácskozáson elhatározták, hogy özvegyen maradt édesanyjukat hazahívják s megkérik égettesse el férje holttestét, hogy magával hozhassa a hamvait. Ma elküldték ezt az elhatározást tartalmazó táviratokat Newyorkba.

— Katonai kinevezések. A király Rohr Ferenc lovassági tábornokot és Buschek Vilmos altábornagyot a hadügyminisztériumból osztályfőnökké, Novak Frigyes vezérőrnagyot a 47. gyaloghadosztály parancsnokává, Harasztosi Leitschaff Károly ezredet a 67. gyaloglandár parancsnokává Lukachich Géza ezredet a 38. sz. gyalogezred parancsnokává, Hefel's György vezérőrnagyot a műszaki katonai akadémia parancsnokává, Materna Arthur ezredet a 6. tábori tüzérségi parancsnokává nevezte ki.

— Uri hölgyeknek mi okozhat kellemes karácsonyi meglepetést? A legkényesebb urihölgy is szívesen fogadja el Brachfeld F. udvari szállító Dorottya-utca és Gizella-tér sarkán kiállított remek kivitelű cikkeket. A legfinomabb chevreau keztyűket, selyem harisnyákat, legújabb divatú estélyi belépőket, híres párisi illatszereket, utiköpenyt hozzávaló utikalappal, skót ladyplaidet, finom batizst zsebkendőt és egyéb divatdolgokat a karácsonyra való tekintettel országunk ezen első divatüzlete a legmérsékeltébb áron ajánlja fel.

— A Nemzeti Múzeum és a hírlapok. A Nemzeti Múzeum könyvtárának vezetősége jelentést tett arról, hogy a nyomdak legnagyobb része, minden figyelmeztetés dacára, s a törvény világos szövegének ellenére számonként küldi be a hírlapokat. Az ilyen beküldés esetén állandóan fenforog az elkallódás veszedelem, ezenkívül pedig a rendezéssel is igen sok munkája van az amugy is nagyon elfoglalt könyvtári tisztviselőknél. A lap-példányokat havi, negyedévi, vagy negyedéves csomagokban kell beküldeni a múzeum könyvtárába

— A festőművész főherceg. Münchenből jelentik a festőművész főhercegről, hogy Henrik Ferdinánd főherceg, épp úgy, mint azelőtt, most is megjelenik hivatalos alkalmakkor az udvarnál és változatlanul jó viszonyban van osztrák és bajor rokonival. Ez a múlt szardán is vendégo volt nagybátyjának, Luipold régenshercegnek Münchenben, ahol gróf Naven név alatt tartózkodik és művészeti tanulmányokkal foglalkozik.

— Légett asztalosgyár. A mai számunkban már jelentettük, hogy a Meister Testvérek Kerepesi-ut 64-ik szám alatt levő fémegmunkáló gyára kigyuladt. A hatalmas tüzet hajnali két órakor vette észre az arra sétáló 1732-ik számú rendőr. Rögtön telefonon értesítette a központi tűzvédelmet. Pár perc múlva már ott voltak a hatodik, a tizedik kerületi, a központi és az önkéntes tűzoltók és gőzfecskendővel küzdöttek a lángok ellen. A gyár a Pillangó-utca sarkán teljesen lángban állott, a furnár-készítő épület gyuladt ki. A temérdek gyúlékony anyag folyton táplálta a tüzet. A tűzoltók látták, hogy a gyár menthetetlen, munkájuk tehát arra irányult, hogy a környéket lokalizálják a veszedelem tovább terjedésétől. Ez három órai munka után sikerült is. A tüzet reggel kilenccz órára teljesen eloltották. A gyár nagyrésze a gépekkel együtt elpusztult. A két háromszáz ezer korona. A gyárban százötven munkás dolgozott, ezek most munka nélkül maradtak. A tűz keletkezésének okát még nem lehetett megállapítani. Az éjjeli őr, Stefanovits István aludt és csak a tüzi lőrnyára ébredt fel. A rendőr azt mondja, hogy félkettőkor a gyár előtt ment el és ekkor még füst-szagot se érzett. Felőrával későbbben, amikor már az Egresi-uten végzte őrszolgálatát, onnan vette észre a magasra csapó lángokat. A tüzet valószínűleg a transzmisszió áttűzése okozta, de nem lehetetlen, hogy tegnap este a munkások közül valaki égő cigarettát vagy szivarvéget dobott el, ez meggyújtotta a furnárt és a tűz hajnalig lapangott a gyárban, amikor a tetőt át keresztül tört.

— Egy tudós öngyilkossága. Prágából táviratozzák: Dr. Piz László cseh egyetemi tanár ma délután lakásán főtélte magát. Az öngyilkos tanár a szláv és osztrák történelmet tanította a cseh egyetemen. Az utóbbi időben cikksorozatot tett közzé, amelyben azt bizonyította, hogy a köninghofi kéziratos valódi. Több kiváló nevű cseh történész a kéziratos hamisítványnak tartja s velük szemben Piz tanár turini és párisi tudósokra hivatkozik, akikkel megvizsgálta a kéziratos s azok is valódiaknak találták. A cikksorozat miatt a cseh sajtó keményen megtámadta és tudós analfabétának csufolta Piz tanárt. Valószínű, hogy ezek a hírlapi hajszaok lergették öngyilkosságba.

— Lujza hercegnő kenyeret keres. Szegény Lujza, nagyon lecsúszott minden vonalon. Szerelembe, vagyonban, szépségben egyaránt pusztul. Eddig öltözésének évjárdókat kapott a forróvérvű hercegnőasszony a szász udvartól, de most egy római távirat azt a szomorú hírt röpti világra, hogy a szász király nem gavallérosodik tovább. Lujza hercegnő, akit csak a napokban kért feleségül egy velencei mérnök, január elsejétől csak négyezer frank járdókat fog kapni. Körülbelül ennyi nyugdíjat kap egy iródatiszt özvegye is. És minthogy egy királyi vérből való asszony nem tud nyomorogni, Tosellinó kenyérkereset után nézett. Már el is szerződött egy impresszárióhoz, akivel a jövő évben kórára fog indulni.

— Nagy vasuti szerencsétlenség. Aachenből jelentik: Súlyos vasuti szerencsétlenség történt a belgiumi Voerenrad állomáson. Délután hat órakor éppen firebogott egy személyvonat a pályaudvarból, mikor hibás váltóállítást következtében egy rendezőmozdony oldalról a személykocsiknak rohant. Három vagon felborult és darabokra törött. Estig 12 súlyos sebesült utast vittek a kórházba, néhányan közülük aligha épülnek fel.

— Betűszedő-sztrájk Csernoviczban. Bukovina fővárosában, Csernoviczban a betűszedők sztrájkba léptek és ma tízenegyzet lap közül csak egy jelenhetett meg, az is min-össze két oldalal. A sztrájkoló szedők a tarifán felül napi 3 koronás drágasági pótlékot követelnek.

— Elpusztult kastély és emberek. Jassyból táviratozzák: Nagy tűz pusztított ma Nicolesztiben. Földig égett le Dimitrescu nagybirtokos kastélya és minden gazdasági épülete. Az istállóban 20 fiatal mezei munkás bensonult s csak négyet lehetett megmenteni, a többi odaégett. Dimitrescu jelenleg Párisban tartózkodik. Kastélya és drága butora elpusztultak. Nagyon valószínű, hogy a tűzvész gyújtogatásból ered.

— Vanderbilt Alfréd házassága. Londonból jelentik, hogy Vanderbilt Alfréd, Vanderbilt Koronának, a néhány évvel ezelőtt elhunyt vasutkirálynak egyik fia, Reigate angol fürdőhelyen házasságot kötött dr. Kincs angol orvos elvált nejevel. Vanderbilt Alfrédnak ez a második házassága. Tíz évvel ezelőtt miss Elsie Frenchet vezette oltár elé, aki épp olyan gazdag volt, mint ő, de ez a házasság csak 1908-ig tartott, amikor a házastársak egymástól elváltak. E házasság miatt, mint emlékeztetés, nagyon haragudott rá az apja és ezért csak kötelek részét, 28 millió koronát fizetett ki neki. Az öreg Vanderbilt halála után azonban ennek jócskán több mint 120 milliót adott Vanderbilt Alfrédnak, aki nek az a szenvedélye, hogy London és Brighton között postakocsit jár, amelyet maga hajt és ingyen viszi az utasokat. Vanderbilt Gladysnek, gróf Széchenyi László nejeinek Vanderbilt Alfréd a fivére.

— A kolera. A belügyminisztérium közegészségügyi osztályától vett értesítés szerint a bácsodrogmegyei Mohol községből egy kolera-gyanús megbetegedésről érkezett jelentés.

— A gyermekszanatórium karácsonya. A magyar társadalom valóban tiszteletreméltó érdeklődéssel karolta fel a gyermekszanatóriumi mozgalmat, amennyiben az egyesületi pénztár ma az ötezredik koronát vételezte be a most szervezés alatt álló budapesti központi nagy gyűjtő szanatórium javára. Ezen tekintélyes összeghez ma Bartos József, a negyedik kerületi kegyesrendi főgimnázium igazgatója 897 koronát küldött, mint intézetében elrendelt gyűjtés eredményét, továbbá 153 korona 70 fillért küldött Patakv Kálmán a csáktornyai polgári fiú- és leányiskola igazgatója, 142 korona 70 fillért küldött dr. Szombathy István, a jászberényi főgimnázium igazgatója, 100 koronát Hutkay László, a szentgotthárdi dohánygyár igazgatója. Báró Dittfurth Mária (tatai és tóbányai nőegylet) évi 20 korona fizetésére kötelezte magát. A nemeslelkű adományokért gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter, akihez közvetlenül küldhetők (Vas-u. 10.) az adományok, ezúton mond értük köszönetet.

— Az újságírók és a podeszta. Fiuméből jelentik: A fiumei újságírók küldöttsége ma tisztelt dr. Vio Ferenc podesztánál. A deputáció kérte a podeszta intézkedését arra vonatkozólag, hogy a rendőrség a hírszolgálat megkönnyítésére utasíttassék. A podeszta megígérte teljes támogatását és felszólította a küldöttséget, hogy kívánságait memorandumba foglalják.

— Harez a rablókkal. Nagyváradról jelentik: Ma délután 4 órakor Lukret Lajosné tasanádfői erdész felesége anyjával és öt éves fiával Nagyváradról kocsin tartott hazafelé. Az országon több román paraszt megtámadta a kocsit, azon hiszben, hogy a kocsin Nyisztor erdőkezelő felesége ül, aki a nagyváradi vásáron több sertet adott el. Két román Bungó Demeter és egy ismeretlen, felugrott a kocsira, Bungó pénzt követelt Lukretnéétől, ki revolvert rántott és először ijesztésül a levegőbe lött, majd a támadóra fogta a fegyvert és kilötte annak öt fogát. Bungó erre kitépte Lukretné kezéből a revolvert és arval az asszonyra lött, megsebesítve azt az arcán. A többi támadó ezalatt a kocsiban ülő öregasszonyt és a fiúcskát verték kegyetlenül. A megtámadottak segítségkérésére Félixfürdőből csendőrök jöttek, kik a merénylőket hosszabb küzdelem után elfogták. Lukretné Nagyváradra szállították. Állapota súlyos.

— Az emberesempész. Fiuméből táviratozzák: Workapich György horvátországi ügynököt a rendőrség letartóztatta, mert négy kivándorlót át akart csempészni a határon. A kivándorlók bevalóttak, hogy Workapich utlevél nélkül 40 koronáért akarta őket elszállítani.

— Lázongó gyufagyári munkások. Lembergől táviratozzák: A „Gazetta Wieczorna” közli, hogy Strijben, Skolaban és Stanislauban az elbocsátott gyufagyári munkások közt zavargások törték ki. A gyufagyárak ugyanis újévtől fogva lényegesen csökkentik üzemüket, mert a gyárak nincsenek nagy üzemre berendezve a svédgyufa előállítására s mivel a foszfortilalom következtében közönséges gyufát nem állíthatnak elő, nincs szükségük a mostani munkálétszámra. Az elbocsátott munkások már január 1-én elvesztik kenyérüket.

— Meleg ruhát a szegény gyermekeknek. A szegény gyermekek felruházásáért Fehér kakas-asztaltársaság, amely esztendőről-esztendőre sok jótékony-ágot gyűjti, e hó 17-én délután 3 órakor tartotta évente szokásos ruhaosztást Drabik János Csengery-utca 45. szám alatti vendéglőjében. Gogel János elnök szép és meleghangú beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, amelynek során harmincz szegény gyermeket láttak el meleg téli ruhával. A lelkes emberbarátok áldozatkész jótékonyágáért meghatva mondott köszönetet a boldog gyűjtőknek.

Szerda, december 20.

EGYETERTÉS

11

— **Rablógyilkosság a községházán.** A Bihar-megyei Zsadány községben véres, rémes esemény történt vasárnap délelőtt. A község pénztárosa; Kovács János bement a községházára, hogy a heti pénztári forgalomról zárlatot készítsen. Délben benyitott a szobába az irnok s öt sebből vérezve eszméletlenül találta a földön a pénztárost. A Wertheim-szekrény nyitva volt. A pénztáros állapota halálos. Egy percze eszméletre tért s annyit mondott, hogy egy *álarozos rabló szúrta le*. A pénztárból több ezer korona készpénz és tizenhatezer korona értékű papíros hiányzik. A csendőrség keresi a rablót.

— **Tisztviselő-otthon.** Egy előkelő uriaszony, köztisztviselő özvegye jutott arra a gondolatra, hogy a köze és magántisztviselői kar részére a Szentkirályi-utca 22. szám alatt modern otthont (pensiót) rendezzen be. A főváros központjában levő e tisztviselői otthon igazán a legutányosabb áron gondoskodik minden kényelméről és kitűnő ellátásáról mindazoknak, akik az otthont igénybe veszik. Külön szoba teljes ellátással egy hónapra 135 korona, abbonement egy óra 42 korona. A tisztaság, figyelmes kiszolgálás, konyha mintaszert. Ajánljuk a tisztviselői kar figyelmébe a tisztviselő otthont.

— **Levegőbe röptett törvényszéki palota.** Newyorkból táviratozzák, hogy Jerrington (Kanada) városában a törvényszék palotáját tegnap dinamittal felrobbantották s az egész épület a levegőbe röpült. Valószínű, hogy a merénylők ugyan azok a munkásszervezetbeli anarchisták voltak, akik a les angelesi bombamerényleteket elkövetették. Ugyancsak több gyárvállalat ellen is történtek bombamerényletek, de szerencsére emberélet nem esett áldozatul, habár az anyagi kár igen nagy.

— **Elfogott kirakattolvajok.** A rendőrség ma jó fogást csinált. Letartóztatták Paul Ferenc és Neumetter Lajos fodrászsegédek, akik vallatás közben két kirakattolvást ismertek be. A többek között kifosztották Steinitz Oszkár Király-utca 6. szám alatt levő kirakattól és haterz koronát és ókszert loptak el. A loptott holmi nagyrészt megtalálták lakásukon. Elmondották a módszert is, amelylyel a lopásokat elkövetették. Egyikük bement az üzletbe és mint vevő a tulajdonost teljesen lefoglalta, ezalatt a másik tolvajkuleséssel felnyitotta a kirakatot, és megdézsmálta. A tolvajokat tegnap tettenérik és letartóztatták.

— **Az elmebajes rémtette.** Máramaroszigetről jelentik: Scheiner Chaim máramaroszigeti alkusz családja jelentést tett a hatóságnál, hogy a 62 éves családfő elmebajos. Scheinert a városháza polgári fogdájában őrizetbe vették. Valaki egy kést csempészett be Scheinernek, aki a fogda ajtaján rést vágva, azon elmenekült és éjnek idején a Szalaván-utczában megtámadta Bergliá Juon oláh napszámot, akit több késszurással leterített. Az életveszélyesen megsebesült embert a kórházba szállították. Scheiner eddig még nem került meg.

— **Bihari krónika.** Nagyszalontáról jelentik, hogy az ottani környéken, Tulka, Tenke és Jánosda községekben récóta garázdálkodott egy rablóbanda, mely két gyilkossági kísérletet is követett el. Tegnap a tenkei csendőrségnek sikerült a bandát letartóztatni Pintye Flóra, Pintye Sándor és Pintye Gregor nyárfászeredai kóbor cigányok és hozzátartozók személyében, akiknél nagymennyiségű ókszert és más loptott dolgokat találtak. A cigányok beismerésben vannak. — Feketető községben Mán György földműves ittasan ment haza és összeesett fiával és menyével, majd miyel nem akart velük egy szobában aludni, kiment az istállóba és egy szénaraktárra feküdt és pipára gyújtott. A pipa tüzetől a szalma meggyulladt és az egész istálló lángba borult és teljesen leégett. Mán György, valamint az istállóban lévő szarvasmarhák szénázékra égettek. — Kalota községben Vusko József iattasan tért haza és égő pipával szájában, feküdt az ágyba, mely meggyulladt. Mire a tüzet észrevették, Vusko szénázékra égett.

— **Egyiptomban három nap alatt.** A „Wien“ 8000 tonnás modern Ozeangőzös, az Osztrák Lloyd búska, fényesen berendezett uszószállója az immár megindult egyiptomi idény alkalmából közvetíti a forgalmat Triest és Alexandria között, mely utat 71 óra alatt teszi meg. Legközelebbi indulások Triestből: december 31., január 14., 28. és tovább minden második vasárnap. Kedvezményezett áru mondtéri jegyek hat hónapi érvényességgel, elsőrangú ellátással I. o. 612—frank, II. o. 425.—frank. Családoknak további kedvezmény. Részletes felvilágosítást nyújt, helyeket rezervál és illusztrált prospektusokkal díjmentesen szolgál a Világjárás r. t. menetjegytörzsd V., Fűrő-utca 1. (bejárás a Dorottya-utca felől), telefon 152—52., ahol tekintettel az erős forgalomra, a helyek mielőbbi megrendelése az utasok érdekében ajánlatos.

— **Villamos kivégzés a bányában.** Nagyszalontáról jelentik: A felsődernai aszfaltbányában Kovács György bányamunkás egy csille mellett dolgozott. A villamos motor közelében álló csille összeköttetésbe jutott az árammal, amely Kovácson keresztül megölt. A nagyváradi ügyészség vizsgálatot indított.

— **Életuntak.** A Király-utca 51. számú ház második emeletéről leugrott Lőrök Anna 15 éves szobalány. A lába azonban a korlát végében megakadt és fejével lefelé függve maradt, amíg a házbeliek ki nem szabadították veszedelmes helyzetéből. Azért akart öngyilkos lenni, mert a gazdája megdorgálta. — Özvegy Répássy Endréné, Schult Anna 34 éves korezmárosné a Zsigmond-utca 14-ik szám alatti korezmárosné magára lőtt. A golyó azonban nem talált. Bevették a főkapitányságra, ahol megígértették vele, hogy nem lesz öngyilkos. A férje októberben meghalt és részben az utáni bánatában s részben mert az üzlet rosszul ment, aszart meghalni.

— **Halálozás.** Nagy részvét mellett helyezték ma délután örök nyugalomra a Kerepesi-úti temető halottasházából Kovács Mihályt, a Nemzeti Színház kedvelt komikusát. A halottasházban felállított ravatalt, amelyet egészen elborított a koszorúk tömege, könyvezve állottak körül az elhunyt családjának tagjai, pályatársai, barátai és tisztelői. A Nemzeti Színház művészei és művésznői Tóth Imre igazgató vezetésével testületileg jelentek meg. Ott voltak továbbá a színész, író- és újságírói világ nagyon sok tagja. Az egyházi szertartás után Mátrai B. Béla mondott az elhunyt pályatársai nevében megható beszédet, amelynek végzetével a koporsót koesira tették és örök nyugalomra helyezték a főváros által adományozott díszsírhelyen.

Ifjú Janny Rezső orvosstanhallgató, egyetemi gyakorlok 23 éves korában meghalt Budapesten. Temetése holnap délután három órakor lesz a kerepesi temető halottasházából.

Tanyay Géza pénzügyi tanácsos neje, született Markóczy Anna e hónap 19-én meghalt. Temetése 21-én délután 3 órakor lesz a kerepesi-úti temető halottasházából a családi sírban.

Lustig József magánzó e hó 16-án 72 éves korában meghalt Nagyváradon. Az elhunytban Lányi Henrik, az osztálysorsjáték igazgatóság elnöke apját gyászolja.

Dr. Garán János m. kir. államvasuti orvosi tanácsadó, uradalmi orvos és takarékpénztári pénztárnok életének 64-ik évében Parádán elhunyt.

Özv. Osgyáni Pálné, Osváth Erzsébet 68 éves korában Keleméren meghalt.

Petrás Károlyné, Lelcsoszló Ilona f. hó 15-én, életének 46-ik évében Wienben elhunyt.

Palugyai Károly, a híres börtönelő, a pozsonyi Zsidó-szálloda társtulajdonosa, aki tavaly öngyilkossági kísérletet követett el, 61 éves korában, Pozsonyban meghalt. A szálló üzletében 40 évig vett részt és Pozsonyban általános tiszteletnek örvendett. A pozsonyi vendéglősök hosszú időn át volt díszelnöke elhalálása alkalmából ma délelőtt gyászgyűlést tartottak, amelyen a gyászoknak és résztvevőknek adtak kifejezést.

Scigly József ügyvéd, volt 48-as honvéddalnagy 83 éves korában Tapolcán meghalt.

Krasz Sándor, Csaba község ny. jegyzője Békéscsaban meghalt.

Pedlicsrad M. Kolumba, a községi zárda házigondnokja 44 éves korában Kőszegen meghalt.

Brandt Samuel nyug. járásbíró 87 éves korában Dősen meghalt.

Berettőfalusi Pálffy Gyula, Abaujtona vármegye nyug. tiszteletbeli főjegyzője életének 42-ik évében meghalt Budapesten.

Pozsonyban jelentik: Baesak Pál, Pozsony-megye volt alispánjának holttestét ma szentelték be. Pozsony-megye Petőcz Jenő alispán vezetésével küldöttségileg képviseltette magát. A besztercebányai megjelent Pálffy Miklós herceg, magyarországi udvarnagy is, akinek Baesak jószágkormányzója volt. A temetés holnap lesz és a holttestet a szási családi sírban helyezik örök nyugalomra.

Berlinből jelentik: Lubliner Hugó regényíró és vígjátékíró ma életének 66-ik évében meghalt.

Bigelow Jones publicista ma Newyorkban meghalt.

x **Royal-Orfeum.** Budapest, Erzsébet-körút 21. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

x **Czim és reklámtárlalat,** nemesi czimereket készít Harsányi László, Budapest, VII., Hungária-körút 155. Telefon 170—12.

x **Fodor-féle vívőterem a Koronsherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.**

x **Royal-Orfeum.** Csütörtökön, december 21-én mutatja be a Royal-Orfeum Hellai Jenő és Molnár Ferenc operettjét: *A ferencvárosi angyal*. melynek zenéjét: Szirmai Albert szerette. Az igazgatóság meglepően szép, eredeti és érdekes díszleteket és jelmezeket készített a bájos karácsonyi darabhoz. — Csütörtökön, december 21-én délután 3 és fél órakor mérekelte helyüru nagy családi előadás lesz, melynek műsorán szerepel: *A hites fiu* operett, valamint fellépnek az összes attrakciók és az eredeti amerikai Tingli-Tangli Co.

x **Csillogó karácsonyfadíszek.** Duksz Miksa ezégnél, Ó-utca 6. szám alatt kaphatók. E ezég e téren a legelő és a legelősebb s így nem esoda, ha nagyközönség a karácsonyi ünnepek előtt sürin keresi fel, e ezég helyiségeit, ahol az ilyenmü czikkekből a legszébbet a legelősebban kapja.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Kovács Miska és Bánffy Dezső.)

Ma fektettük hűvös sírjába Kovács Miskát, a legvigább komikust. Azért mondom így, mert a legtöbb komikus csak a színpadon mókázik, ellenben a magánéletben komor, epés, mizantróp.

Talán azért volt az én szegény Miska barátom örökké derült, mert örökké a komikus szerepével foglalkozott. Reggeltől estig, ébren s álmában csak azon törte a fejét, hogy valami ellenállhatatlan maskot, valami kacagtató trükköt, valami szénázációs kuplét észleljen ki. Nem ért rá busulni, morfondirozni és az élet sokféle nyomorúságain panaszkodni. Ha aztán beültöttek az ötletei, úgy örült, mintha főnyereményt zsebelt volna be.

Báró Bánffy Dezső nagyon szerette Kovács Miskát és ha a politikai gondok engedték, nem mulasztotta el, hogy a legújabb alakításait megélvezze. A Budai Színkörbe is sűrűn ellátogatott, ahol Kovács Miska a Bánffy miniszterelnöksége idejében Krecsányi társulatának férfi-szárja volt.

Egy este „Boccaccio“-t adták s Kovács játszotta Lambertucciot. Az első felvonás alatt az egyik páholyban a Bánffy tipikus, mosolygós arca lett láthatóvá. Az egész közönség feléje fordult és kíváncsian fürkésztek a vonásait, lehet-e remélni, hogy az önálló vámrület nagy kérdését — mely akkor is izgatta a kedélyeket — meg fogja-e oldani.

Kovács Miska összesugott Komor Gyulával — a legkedvesebb kuplőirójával — s a következő pillanatban már kiállt a színpadra a „Nem bánom — kiállom“ refrainú kuplősorozatban, az ő utánozhatatlan arezjátékával elénkelte:

Ha a vámrületet megcsinálja Bánffy
Neve lesz en akkor — megf.
Nem bánja... kiállja!

Frenetikus taps jutalmazta a kegyetlen rime ellenére is szellemes tréfát, s az aposztrofált állami férfi mulatót legjobban.

Akkoriban volt Budán a „Kis hőrség“ (Le Sous-préfet) című Bisson-féle sikamlós, francia bohózat-beműtatója. A párbeszédok közé énekszakmokat is szőttek s ezek zenéjét Serly Lajos komponálta.

Már a főpróba előtt álltak és a harmadik felvonás kuplője még mindig nem készült el. Krecsányi tépte a haját, siránkozott és öngyilkossággal fenyegetőzött.

Ekkor Kovács Miska szólította meg:

— Van egy ötletem.

— Nos?

— Ne várjuk be a Serly muzsikáját. Tudék helyette egy sokkal látásosabb kuplét.

— Milyen kuplét?

— Az Agliardi nótát.

Krecsányi Náci nem tudta sírjon e. Fühöngjön-e, vagy nevensen-e.

— Megörültél Miska! Ebbe a párisi komédiába keverjünk egy budapesti aktualitást? Hiszen ez lehetetlen!

Kovács nem tágitott. Ismerte a publikumát és tudta, hogy a jó budaikat abban a pillanatban semmi sem érdekli annyira, mint Bánffynak az egyházpolitikai kérdésben a pápai nuncius ellen kivívott fényes győzelme. Addig beszélt Náczinak, amíg sikerült megpuhítani. Elénkelte az aktuális kuplét. Jól sejtette: A publikum nagy tet-zéssel fogadta s tombolva tüntetett a népszerű miniszterelnök mellett e refrain után:

Kárpátoktól Adriáig,
Éljen Bánffy sokáig.

Most már mindketten a tulvilágon vannak és Bánffy talán ott is fogja élvezni a Kovács Miska pompás mókáit.

(A legújabb Petőfista.)

Hegedűs Sanyit, „A rab“ jeles szerzőjét, ma választották meg a Petőfi Társaság tagjának. Mindenfelé őszinte szimpátiával találkozik ez a hír. Elismerik, hogy máris rászolgált erre a kitüntetésre.

tésre, amely buzdításul fog szolgálni a jövőre nézve.

Mert bizony szüksége volt erre a bátorításra, ama sok mellötetés után, amelyvel már-már elkedvetlenítették. Odáig még nem jutott el, de annyit elértek, hogy egy keserű szójárást érleljenek meg benne. Ha valami szegyenletes esetről hallott, ezt szokta rá mondani:

— Ez Budapest!

Annóra szavazására lett ez a kifakadás, hogy minden gondolkodás nélkül használta, amikor sehogy sem illett a helyzetbe.

Egy alkalommal, hogy egy példát mondják, egy ismerős hölgnél akart látogatást tenni. Csengtetésére más nyitott ajtót.

— A méltóságos asszony nincs idehaza! — jelentette a libériás legény.

Hegedűs Sanyi fájdalmasan és felé emelte szeméit, felsóhajtott a tompa hangon dörmögte:

— Ez — Budapest!

Remélem, hogy a Petőfisták mai szavazására nem fogja ezt mondani.

(Uj szerep kerestetik.)

A „Papa“-ban Csontos Gyulának, mint a Víg-színház közönsége jól tudja, egy kitűnő vizslakutyával van nagyon kedves jelenése. „Flört“ — ez a vizsla neve — valóságos csodakutya. Bámulatlan szőfoga, fegyelmzett, valósággal — intelligens.

Gazdája, egy a tisztviselőtelepen lakó uri ember, a színház iránti barátságából engedte át „Flört“-öt. A „Papa“ bemutatója óta állandóan a Víg-színházban tartják, nehogy kikölkjen a — szerepéből. Eleinte csak könnyen nélkülöztek oda-haza, de amikor a *Flers és Caillavet* darabjának sikere egyre fokozódott és a szegzont átélni készül, nyugtalanokdni kezdtek a telepen s a mult héten küldöncz járt a Víg-színházban, hogy tessék már „Flört“-öt hazabocsátani.

— Mert hát ez a derék kutya nőnemű és a színpad levegője olyan könnyen elbódíthatja a nők fejét!

Alkudozások indultak meg, s ezek békés meg-egyezéshez vezettek: „Flört“ ezentul is szerepel a „Papa“-ban, de minden előadás után gummikerekün viszik haza . . . csak úgy, mint a többi primadonnát.

Eleinte főltek a Víg-színháznál, hátha a telepi környezet ártalmára van a művészi alakításának, csakhamar meggyugyvással tapasztalták, hogy azóta ellenkezőleg, még finomabban pointíroz és semmi vidékies allűröket nem vett fel.

Most már egész komolyon keresnek „Flört“ részére egy új szerepet, melylyel újabb babérokat arathasson.

(A rántotta divalja.)

A Víg-színházban, egy idő óta, sok tojás fogy. Hasztalan panaszkodnak a gazdasszonyok, hogy a tyukok télen méregdrága tojásokat liferálnak, a Víg-színházi díszítők és kellékesek sohasem ettek annyi rántottát, mint most.

Ezt pedig Komor Gyulának köszönhetik, aki a „Jancsi király“ című legújabb darabjában, egy régi józú adomát használt föl. Arról a tündérről szól ez az adom, akinek varázsszavára a tojástól tallér kerül elő, Turó bácsi (*Sarkadi Aladár*) szakjító számra peccokolja el a sok tojást, de bizony azokban fehérijén és sárgáján kívül egyebet nem talál.

A gyerekpublikum nagyokat nevet Turó-bácsi felsülésén, a műszakiak pedig örömlükben nevetnek, hogy ma este megint 40 vagy 50 tojásból lesz vacsora.

Bárdi Ödön rendezte a látványos, mozgalmas, tündéres darabot s annyi ötletességet fejtett ki, hogy a szereplők babérszöruval lepték meg. A szöru szalagján ez a felírás csillogott: „A mi geniális Max Bárdinknak.“

Az ünnepelt meglátottan kőszönte meg a ki-tüntetést, de azután kíváncsiskodni kezdett:

— Miért Max, . . . hiszen az én nevem Ödön?

— Mert ha már Reinhardt nem lehet — világosította föl *Sarkadi*, az ünnepség rendezője — légy legalább Max.

Bárdi keserű humorral jegyezte meg:

— Akkor inkább maradnék Ödön, . . . mert

Edmund Reinhardt kezében van a Deutsches Theater pénztára!

(Telefonbeszélgetés.)

— Halló. Itt Váradi Aranka. Ki beszél? Maga az Giza?

— . . .

— Igen, édesem, beszéltem Kéméndy urral. Nagyon aranyos volt.

— . . .

— Mindent ráhagyott. Mindent. Most hát csak arra kérem: menjen a divatkereskedésbe és válasza ki a szövegetek.

— . . .

— Nem selymet, édesem. Semmi olyat, aminek fénye van. Pasztel, csupa pasztel. Majd ők megmutatják magának.

— . . .

— Hát én ugy gondolnám, hogy a pásztorleányos ruhához legjobban illenek egy világoskék lenge szövet — majd megmutatják magának — ehhez természetesen nem vennék fűzőt.

— . . .

— A királymőiböz? Ahhoz mindenesetre veszek fűzőt: ugy méltóságosabb a tartásom, s magasabbnak is látszom.

— . . .

— Ez milyen színű legyen? Rózsaszínű . . . vagy még jobban szeretném azt a tüzvöröset, amit láttam — majd megmutatják magának — jaj, édesem, az gyönyörű szín! Sohse láttam annál szebbet!

— . . .

— A többit? Nos, a többit egészen magára bízom, édesem, hiszen maga ebben valóságos szaktinktély. Csak siessen, siessen, mert már szerdán megy a — „Téli regé“.

Ez a szerda pedig holnap van és a Nemzeti Színház közönsége gyönyörködhetik a *Váradi Aranka* két új jelmezében, melyek bár pasztel-színűek, mégis — fényesek.

(A szímat.)

Soha se forják megoldani a színpadi siker titkát. Minden színigazgató azt hiszi magáról, hogy meg tudja ítélni, melyik darab fog beütni s melyik nem. Pedig dehogyan. Azt talán el tudják dönteni, melyik darabnak van irodalmi értéke, de hogy a közönség melyiket akceptálja, ahhoz nincs — szímat. Ha másképpen lenne, egyetlen egy darab se buknék el.

Itt van három közelfekvő példa:

Reinhardt Miksa Berlinben előadott egy katonadarabot, melyet egy budapesti színház se fogadott el. Már pedig Reinhardt elég tapasztalt színházi róka!

A Magyar Színházban most ünnepelték a „Sárga lilium“ századik előadását, melyet annak idején a Víg-színház elutasított.

A harmadik példa pedig a *Planquette* klasszikusá vált operetteje, a „Corneillei harangok“, melynek pénteken a Népeperában lesz a premiére-je.

Könnyű most a Népeperának! Könnyű *Márkus Dezsőnek!* Jól tudja, hogy biztos slágerre tett szert. *Faragó* Jenővel újra lefordíttatta, *Föffler* mesterrel stilszerű új kosztümökkel tervezetett, elsőrendű szereposztásról gondoskodott s mindent elkövetett, hogy az előadás diadalmasan kiállja az összehasonlítást a régivel.

De bezzeg akkor! Majdnem két évig hevert a partitúra és a libretto a Népsínház könyvtárának porában. Huzództak a színrehozásától. Sehogy se bíztak a sikerében. Végre, hogy egy kezdő fiatal énekezőt foglalkoztassanak — kelleltenül — elővették. Tíz frtot se költöttek a kiállításra. Nem is igen reklámozták. Majdnem suttomban adták elő.

És mi történt? A közönség magánkül volt elragadtatásában, a hamupipőkés „Corneillei harangok“-nak szenzációs sikere volt és egy csapásra fel volt fedezve — *Pálmay* Ilka!

(Nehéz kérdés.)

Ma este a Royal-teremben két kitűnő művész hangversenyzett:

Son Harry celloművész és *Zágon Géza* zongoraművész.

A szálloda vasrácsára kifüggesztett plakát

előtt megáll egy hosszuhaju muzikus és töprengve motyogja magában:

— Azt érteném, ha a *Son son-goráznék*. . . de mit csinálna akkor az ágon?

Egy látcsöves ur.

*) Szonáta-est. A klasszikus szonáta-komponisták sokkal mostohább előadásban részesítették a gondolkát, mint akár a hegedűt vagy a zongorát és így a cellovirtuozok vagy szólódarabokkal vagy pedig több huros hangszerrel együtt előadott kamarazeneben végzik rendszerint produkcióikat. Operaházunk fiatal gondokása, *Son Harry* azonban komolyabb feladatokkal akart megpróbálkozni és *Zágon Géza* Vilmosmal társulva szonáta-estét rendezett ma este a Royalban. A klasszikusokat csak Beethoven F-dúr szonátája (op. 5.) képviselte, a műsor többi számainak betöltésénél a modern zeneszerzőkhöz kellett folyamodniok, akik kétségkívül figyelmeesebbek a cello művészei iránt. Dícséretes gondolat volt a két művésztől, hogy a modernnek közül is éppen két magyar komponistára esett választásuk. Dohnányi B-dúr és Kodálynak még mindig kéziratban lévő szonátáját játszották, mind a kettő már ismert régebbi hangversenyekről és szívesen hallottuk őket újra a két művész precíz, ha nem is tulságosan lelkes előadásában. Az izléses műsor jellemzi a ma este hangversenyzett két művészt, akik maguk is disztigvált, izléses muzikusok. *Son Harry* kétségkívül virtuoz mestere hang szerének, bár önálló produkcióival talán nagyobb lelkesedést tud kiváltani hallgatóiból. A szonáták szigorú formája kizár olyan hálás bravurokat, amelyek ehhez mulhatatlanul szükségesek és így csak nemos stilusa és a lassabb részekben hangezérének meleg tónusa gyönyörködtetett. *Zágon* stilusban congeniális előadást produkált *Sonéval*. Kimerően precíz, lelkiismeretes pianista, aki képességeit talán tulságosan felaprózta a részletek gondos kidolgozásával. Játékában hiányzik a melegség, valami benső átérés őszinte megnyilvánulása, de korrektsége nem ismer határt; nem virtuoz, de becsületes, józan zongorista. A közönség meleg szimpátiával fogadta a két művészt, lelkesen megtapsolt minden számot és Kodály szonátája után a jelenlévő szerzőt is zajos ovációval szelította dobogóra. (—na.)

*) Az Operaházban holnap, szerdán, a Filharmoniai Társaságnak a Vígadóban tartandó hangversenye miatt nincs előadás. Csütörtökön Goldmark Károly „Téli regé“-je kerül előadásra Vasquez grófné, Sándor Erzs. Anthes, Takáts, Arányi, Szemere, R.-Berts, Payer, N.-Várent, Kornai, Mihályi, Pichler, Hegedűs, Ney, Venczell, Kertész, Várady Sándor, Kárpát, Déri és Juhász közreműködésével. (Évi lélet 173. szám.)

*) Petrás Sári szerződése. Petrás Sári, a Király-színház volt primadonnája, egyelőre tudvalevőleg a berlini Neues Operettentheater szabadságot kapott primadonnája, azokivül a londoni Edwards valamelyik színházában a „Leányvásár“ jövő angol előadásának már leszerződöttetett cámszereplője. A primadonna sokáig épelőzött, hogy London, Berlin vagy Budapestet valassa-e állandó szerződési helyül, míg végre első nagy sikereinek színhelye, a budapesti Király-színház mellett döntött. Tegnap írta alá azt a szerződést, amely a jövő szeptembertől két évre a Király-színházhoz köti. A szerződésnek van egy érdekes pontja: Petrás Sári szabadságot kap arra az időre, míg az Edwards-szel kötött szerződés értelmében a londoni „Leányvásár“-t játssza.

*) Az Operaház bérlési előadásai. A magyar királyi Operaház igazgatósága ma adta ki az 1913. év folyamán bérlésben tartandó előadásokra vonatkozó hirdetését. Eszerint a jövő (naptári) évben, ugy mint 1911-ben, szintén szigorúlezen előadást rendeznek bérlésben, még pedig egyrészt a január 1-étől május 31-éig, másrészt a szeptember 1-étől december 31-éig terjedő idő alatt. A jelenlegi bérlők helyeit e hónap 28-áig tartja fenn az igazgatóság, azon túl újabb jelentkezők igényeit elégitik ki. A bérlésre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgálnak naponta délelőtt 9-től 1-ig az Operaházban, még pedig a pályolyokra a titkári irodában (Hajós-utcai bejárat, I. emelet), a támlászekekre, II. emeleti pályolyulésekre és III. emeleti erkélyszekerekre a Hajós-utcai nappali pénztárnál fogadnak el előjegyzést. Részletes ismertetést a falragaszok nyújtanak.

Szerda, december 20.

EGYETERTES

13

(*) **Téli regé.** A Nemzeti Színház holnap, szerdán, teljesen új betanulással, új rendezésben, új kiállításban és csaknem minden szerepében új szereplővel illusztrálja a Shakespeare egyik legnépszerűbb és leghatásosabb színművét, a Téli regét, amely már évek óta nem került színre. A mesebeli színművet, amely Shakespeare drámái között a legszínesebb, a színház teljesen stílusú színvonalú keretbe állítja. Teljesen új lesz az Idő vén ember, egy elszárgult őszi erdőben mondja el prólogját. A darab második felében az őszi erdő a nézők szemeláttára változik át viruló tavaszi napfényes vidékké. A darab zárójelene, amikor Hermione királyné megleveledik, egészen frappáns lesz új megoldásában. A főszerepeket K Hegyesi Mari, S. Fáy Szeréna, Váradi Aranka, Beregi Oszkár, Gál Gyula, Pethes Imre, Rózsahegy Kálmán, Mészáros Alajos, Bakó László, Garamszeghy Sándor, Horváth Jenő és Bartos Gyula fogják játszani, Erkel kísérő zenéjét pedig a Nemzeti Színház szimfonikus zenekara adja elő. A negyedik felvonást, a pártortjátékokon, szatirizáción és a csavargó Autolykus dalaival kívül, amelyeket Rózsahegy Kálmán énekel, egy bájos trió élénkíti, melyet Shakespeare-korabeli dallamra Mészáros Alajos, Rákos Alice és Kelemen Mária adnak elő. A darabot ezen a héten még szerdán, csütörtökön és pénteken is színre hozzák a felújítás szereposztásában.

(*) **A vizsantásított katonadarab.** Reinhardt Miksa a minap a berlini Deutsches Theaterben egy Fritz von Unruh nevű katonatiszt-dramáiról „Offizieren“ című drámáját mutatta be. A darabot állítólag a német császár egyik fia protezsálta Reinhardt-nál. A darab egy példánya jóval a berlini premiór előtt Budapestre is megérkezett és Reinhardt megbízottja előbb a Vigaszínházhoz, azután a Magyar Színházhoz nyújtotta be. Mindkét helyen elolvasták a darabot és egyik színház sem vette meg az előadási jogát. Most aztán a berlini premiór igazolta a budapesti véleményeket. Unruh főhadnagy drámáját bemutatták és a berlini sajtó megállapítja róla, hogy régifajta romantikus, hatásvadászó darab, mely nem sokat ér. Mindössze szép színpadi képekre ad alkalmat az előadása és Reinhardt is csak rendezési sikert tudott vele aratni.

(*) **A kis kávéház főpróbája.** A Magyar Színház pénteken, december 22-én színrekerülő újdonságának, a Kis kávéház-nak már az utolsó házi főpróbái folynak. Tristan Bernard e darabjának csütörtökön, a hó 21-én délelőtt lesz az utolsó jelmez főpróbája a sajtó meghívott képviselői előtt. A főpróbára a sajtó meghívott képviselőin kívül senkit sem bocsátanak be.

(*) **Tiz Quo Vadis előadás.** Nougés zenei remeke, a Quo-Vadis szerdán már tizedszer kerül színre a Népeperában s a dalmü nagy sikerének ez annál jelentősebb bizonyossága, mert tizenkét nap alatt jutott el ehhez a stációhoz. A „Cornevillei harangok“ pénteki nagy érdeklődéssel várt első bemutatóján: Henry — Róna, Serpolette — Ábrányi Rózi, Germain — Sándor Mariska, Gáspár — Pajor, Grenicheux — Kortész, a bíró — Fehér lesz.

(*) **A német császár rendez.** Berlinből írják, hogy szombaton este kezdődtek meg a Hebbel-ciklus előadásai a Königlich-Schauspielhausban. Hebbel műveit egyenesen Vilmos császár kiadására elevezték fel és az első előadás, amely alkalommal a „Niebelburg“ került színre, a császári pár is jelen volt. A közönség ünnepi díszben jelent meg, úgy hogy a színház Théâtre paréé képét nyújtotta. Így hódolt a császár és a lakosság a nagy író emlékének. A darabot nagy töféséssel fogadták és a császár páholyába hívatta az inténdánst és Lindau igazgatót, hogy elismerését fejezze ki nekik. Krimhildát Willig asszony, Brunhildát Poppe Róza, Siegfriedet Steegemann, Hagent pedig Kraussneck játszotta. A rendezésben Patry produkált mesteri dolgokat. A második napon „Judith“-ot adják.

(*) **Vendégzereplések Pozsonyban.** A Népepera két művésznője, Polgár Károly pozsonyi színházgató vendégzereplésre hívta meg. Hieksch Kató a „Carmen“ című szerepét, Clevickly Irén a „Trubadur“ Azucenáját fogja vendég gyanánt előadni. A két vendégfellépést január első napjaira tűzték ki.

(*) **Az Iparművészeti Társulat sorsolása.** Az Iparművészeti Társulat rendez évi sorsjátékának húzását tegnap tartották meg az Iparművészeti Iskola tanácstermében. A sorsjátékon negyvenegy nyereményt sorsoltak ki 2500 korona értékben. A nyereményeket át lehet venni a karácsonyi vásár nyitvatartásának idején, mindennap délelőtt kilenc óráig egy óráig. A karácsonyi vásár anyaga

egyébként újra lényegesen bővült és az előadások állandóan tart.

(*) **Filharmoniai hangverseny.** Holnap, szerdán este fél 8 órakor lesz a IV-ik Filharmoniai hangverseny a Vigadóban, Kerner vezetésével a Soomer Walter kamaranékes közreműködésével.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

A Fetői Társaság új tagjai.

Budapest, december 19.

Élénken látogatott ülést tartott ma a Fetői Társaság. Két üresedésben lévő tagsági helyet töltöttek be. Mind a két helyet közismert nevek, szépsikerű irodalmi multtal bíró emberek foglalták el. Dr. Feleki Sándor, az ismert poéta és Hegedüs Sándor a drámaíró és elbeszélő. Ezt megelőzőleg megtartották a tisztújítást, amennyiben a tisztikart egyhangulag újra megválasztották.

A közgyűlésen jelen voltak: Hercegy Ferencz elnök, Ferenczy Zoltán alelnök, Váradi Antal titkár, Kéry Gyula titkár, Neugebauer László ellenőr, továbbá Abonyi Árpád, Ábrányi Emil, Ábrányi Kornél, Ambrus Zoltán, Berczik Árpád, báró Dóczy Lajos, Eötvös Károly, dr. Erdő Béla, Farkas Pál, Ferenczy Ferencz, dr. Ferenczy József, Gárdonyi Géza, Harsányi Kálmán, Jakab Ödön, Kabos Ede, Kiss József, dr. Korödi Pál, dr. Lampárth Géza, László Mihály, Lörcney György, Molnár Ferencz, Pakots József, Palágyi Lajos, Palágyi Menyhért, dr. Pap Zoltán, Pekár Gyula, Porzolt Kálmán, Sas Ede, Sebök Zsigmond, Somló Sándor, Szávay Gyula, Szemere György, dr. Szécs Ferencz, Szöllösi Zsigmond, gróf Teleki Sándorné (Sikra), Torikos László és Zempléni Árpád.

Ferenczy Zoltán alelnök, a gazdasági bizottság jelentését terjesztette elő a Fetői-Társaság és a Fetői-ház vagyonáról, bevételeiről, kiadásairól, valamint a jövő évi költségvetéséről. A közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette a jelentéseket és Hercegy Ferencz elnök javaslatára köszönetet mondott Ferenczy Zoltánnak a társaság adminisztratív ügyeinek sikeres intézéséért.

Hercegy Ferencz elnök ezután bejelentette, hogy a társaság tisztikarának mandátuma a mai nappal lejárt. Köszönetet mondott a társaság tagjainak, a tisztikar támogatásáért és kérte a közgyűlést, hogy az új tisztikar választása iránt intézkedjék. A választás tartamára koreiké dr. Erdő Bélát, jegyzővé pedig Sas Edét kérte fel.

Erdő Béla korelnök elfoglaltán az elnöki széklet, Pekár Gyula kért szót. Nagy elismeréssel emlékezett meg a társaság elnökének és a tisztikarnak addigi sikeres működéséről, amelyvel a társaságot a legnagyobb hállára kötelezték. Ajánlja, hogy az elnököt és a tisztikart minden szavazás mellőzésével egyhangulag közfelkiáltással válasszák meg. (Hosszantartó eljenzés.) Az ülés egyhangulag elfogadta az indítványt, mire Hercegy Ferencz újból elfoglalta az elnöki széklet. Az elnök ezután úgy maga, mint a tisztikar nevében hállással köszöntö meg a társaság kitüntető bizalmát és biztosította a társaság tagjait, hogy az elnökség a jövőben is egész lelkesedéssel fogja a társaság céljait előmozdítani és szolgálni. (Eljenzés.)

Ezután az elnök elrendelte a megüresedett két rendez tagsági helyre a szavazást. Jelen volt összesen 44 tag, akik dr. Feleki Sándor, Hegedüs Sándor és Balla Ignác ajánlataira szavaztak. Az első szavazásnál az abszolút többséget, 35 szavazatot csak dr. Feleki Sándor kapta meg, akit az elnök a társaság megválasztott tagjának nyomban ki is jelentett. Hegedüs Sándor 20, Balla Ignác pedig 17 szavazatot kapott.

A szabályok értelmében a társaság tagjai most az aránylag legtöbb szavazatot nyert Hegedüs Sándor felett szavaztak, még pedig igennel és nemmel. Ez alkalommal csak 41 tag élt a szavazás jogával, akik közül 26 igennel, 15 pedig nemmel szavazott. Hegedüs Sándor tehát a társaság tagja lett.

A közülés végül a január 6-án az Akadémia dísztermében tartandó nagygyűlés programjáról tanácskozott. Elhatározta egyúttal, hogy a nagygyűlés után a Continental-szálloda földszinti éttermében lakomát rendez.

* **Benedek Elek kis könyvtára.** Ebben a legnagyobb, népszerű és olcsó ifjúsági vállalatunkban most ismét egész sora jelent meg a kiálló ifjúsági olvasmányoknak. Közülük van a muskatti és egyéb történelmi ezimel Zsoldos László néhány fordulatot, kedves elbeszélés, Szívós Béla több józsi, eles természet-megfigyelésre való vidám állattörténete s egy német könyvet, Rosegger híres Petike-jének fordítása Körösi Henriettől, valamennyi nagyon kedves olvasmánya a gyermeknek s fokozni fogja a vállalat népszerűségét. Benedek Elek kis könyvtárát a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cég adja ki; egy-egy szám ára köve 60 fillér.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© A nemzetközi aviatikai kiállítás. Párizsi jelentés szerint a Grand Palaisban tegnap nyitotta meg ünnepélyesen a harmadik nemzetközi aviatikai kiállítást Fallières köztársasági elnök. Az elnök apróra végig nézte az egész kiállítást és bámulva konstatalta, minő óriási fejlődött az aviatika a legutolsó kiállítás óta is. A forma tekintetében a repülőgépek mindinkább közelednek a hal, vagy a torpedó alakjához, a szárnyfelületek kisebbek és a gépek külseje is jelzi a törekvést, hogy a repülésnél minél kisebb ellentállásra találjanak. Csak a motorok lettek hatalmasabbak, de viszonylag könnyebbek is. Sok újítás van a gépek futó szerkezetében és a kerekek meg szántalpak kelő szilárdságuk, úgyhogy, mostanában már csak ritkán fordul elő az, hogy minden leszállás többé-kevésbé gépsérüléssel járt. Két karosszirozott aeroplán is szerepel a kiállításon. Az egyik Bleriot, a másik Bréguet-gépre van szerelve és a hirtőszeru kabinkban többen foglalhatnak helyet egészen kényelmesen. Néhány modellen a szárnyfelületeket fém anyagból készítették. Ez az újítás a gyakorlatban még nincs kipróbálva és a jövő fogja megmutatni, van-e praktikus értéke. A faalkatrészeket a konstruktörök a lehetőségig mellőzik és aczállal vagy alumíniummal helyettesítik. A hadi czélokra készült aeroplánok egészen zártak és alul kis ablak van rajtuk, hogy a pilóta azon keresztül vizsgálhassa a vidéket. Egyeseken már a bombavető készülékek is szerepelnek. Érdekesekek azok a vízi-aeroplánok, amelyekkel a víz felszínén is lehet haladni.

FŐVÁROS

(*) **A kerületközi bizottság jelölő ülése.** A főváros holnapi közgyűlésén fogja az üresedésben lévő négy tiszti alügyészi állást betölteni, s ezzel az új státuszrendezés folytán a közgyűlésre tartozó választások be is fejeződnek. Erre a négy állásra, valamint egyes bizottságokban megüresedett tagsági helyekre ma délelőtti ülésén jelölt a kerületközi bizottság. Mielőtt azonban a jelölésekhez fogtak volna, élénk és szenvedélyes napirend előtti vita folyt le, melyen a felszólalók: Vázsonyi Vilmos, Platthy György és Hecht Ernő élesen kitéltek az ellen, hogy a kerületközi bizottságnak a tanácsjegyzői jelölésekre vonatkozó egyhangú megállapodását egyes kerületek a választás alkalmával nem respektálták. Ennek pedig az a szomorú következménye lett, hogy három soron levő, rangidős és érdemes jelölt a választásból kibukott. Platthy György erélyes felszólalásában rámutatott arra, hogy az ilyen eset illuzóriussá és minden komolyságnélkülivé teszi a bizottság határozatait. A vita azzal végződött, hogy a bizottság elvi határozatot hozott, mely szerint a legközelebb megüresedő tanácsjegyzői állásokra a legutóbbi választásnál kibukott Kitiicsán Miklóst, Károlyi Józsefet és Tatár Bélát fogják megválasztani. Ezután jelölték a négy alügyészi állásra a soronlevő: dr. Schaeffer Dénes, Farkas József, dr. Reichl Károly és Klim Róbert ügyészi tisztviselőket s azután a különböző bizottságok tagjait.

(*) **Újítások a főváros számvevőségében.** Szilvényi Árpád főszámvevő, a számvevőség ügyvitelében és munkabeosztásában 1912. január hó 1-től kezdve lényeges újítást léptet életbe. A számvevőségi, műszaki osztály szakteendőit a jövőben a tanácsi ügyosztályokba beosztandó mérnökök fogják végezni és a jelenlegi egész számvevőségi munkaanyagot 9 osztálynak ügykörébe osztották be. Ezek közül három, még pedig a fizetési-, érvényesítési-, leltári- és nagytömegű bevételi osztály, ugyanon felállított osztályok, a 3-ik (fizetési osztály) az eddig 5. osztályban számfejtett végleges közigazgatási, tanügyi és intézeti, tiszti ideiglenes hivatalnokai és szolgai rendszeres illetményi ügyeket, összpontosabban fogja végezni. Bármily rendszeres illetményi ügyben a közönség itt nyer felvilágosítást. Az osztály 2 csoportra oszlik: közigazgatási (intézeti) és tanügyi csoportra. A közigazgatási csoportba tartoznak az összes nyugdíj, kegydíj, özvegyi díj és nevelítési-pótlék ügyek is. A kerületi számvevőségi osztályokat az adóhivatal főnöksége alól kivették és a főszámvevő ellenőrző hatáskörébe helyezték. Ezekből az újításokból az illetékes hatóságok a számvevőségi szolgálatok lényeges javulását és a közönség könnyebb és gyorsabb kielégítését reméli.

(Gyorsíró-tanfolyam a főváros tisztviselői részére. Bárczay István polgármester egy gyorsíró-tanfolyam főlállítása ügyében körlevelet adott ki, amely szerint a tanfolyamokat hetenként két-három napon a délutáni órákban a központi városházán tartják meg. Fölhívja a polgármester a hivatalok és intézetek vezetőit, hogy e hónap 20-ig közvetlenül az elnöki ügyosztálynál jelentsék be azoknak a tisztji alkalmazottaknak nevét, akik a kezdő vagy haladó gyorsíró tanfolyamon résztvenni óhajtanak.

KÖZIGAZGATÁS.

Egy vármegye a főispánja ellen. Kassán. A vármegye-gyűlésen esküvő esete történt. Abauj-Tornavármegye törvényhatósági bizottsága ma délután Sziklay Ede főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amely a koalíciósól átvett munkapárti főispánra balul ütött ki. A közgyűlésen a havi jelentés során Piliy Nándor szolgabíró áthelyezése ügyében Bárczay Gábor bizalmatlansági indítványt adott be a főispán ellen. A közgyűlés az indítványt két szótöbbséggel elfogadta. Ezután megejtették a választásokat, amelyekben szintén az ellenzék győzött.

Az újpesti polgármester. Dr. Ugró Gyula, Újpest város volt és felfüggesztett polgármestere ellen, minthogy a közgyűlés a vagyoni felelősséget kimondotta, a város már megindította a biztosítésvégrehajtási eljárást. Az elrendelt biztosítási végrehajtás során ingóságait zár alá vették, ingatlanaira pedig a zálogjogot előjegyezték.

Jegyzőválasztás. A torontálmegyei Nagycsánudon szombaton jegyzőválasztás volt Hadfy Károly főszolgabíró elnöklésével, amely alkalommal Strausz Gyula melenczei segédjegyzőt választották meg községi jegyzőnek. Az új jegyzővel a vármegye jegyzői kara egy agilis és munkát tagot nyer.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Erzsébet királyné-ülje és környéke egyesülete vasárnap tartotta alakuló közgyűlését a környék telektulajdonosainak élénk részvétele mellett. Elfogadták az egyesületi alapszabályokat és megválasztották a tisztikart. Elnökük dr. Perl Somát, társelnökké báró dr. Láng Mihály orsz. képviselőt, alelnökké dr. körmendi Frim Jakab igazgatót, Heim János tájékoztatót, titkárrá Paul L. Leó műépítést, ellenőrré Hoffmann József kereskedőt, gazdává: Rottenstein Mór háztulajdonost választották. Dr. Perl Soma elnök a maga és tisztviselőit nevében megköszönte a megalapítást, majd ismertette az egyesület célját. Az előterjesztéshez a jelen voltak hozzájárultak és az egyesület nyomban megkezdte működését.

(—) A Magyar Néprajzi Társaságnak e hó 20-án, szerdán d. u. 5 órakor a Magyar Tudományos Akadémia fölolvasó-termében nyilvános fölolvasó-ülést tart. Műsor: Binder Jenő: Polyphemos a népmesében. (Székfoglaló). Dr. Szegedy Rezső: Hunyadi János a régi horvát népköltészetben. (Székfoglaló). A fölolvasó-ülést választmányi ülés követi.

(—) Az Orsz. Magy. Izs. Közművelődési Egyesület II. előadó-estélyét december 20-án este 6 órakor a Pesti Lloyd-társulat dísztermében (Mária Valéria-u. 12. sz.) következő programmal tartja. A modern moneta mozgalom (magyar és né-

met nyelven) előadó: dr. Stein Lajos egyet. tanár (Berlin). Verseki: írta- és felolvassa dr. Szabolcsi Lajos.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Désy Zoltán sajtópöre. Aradi Viktor hírlapíró egy esküvő múlt évi július 13-án megjelent számában azt írta báró Thoroczkay Viktor volt országgyűlési képviselőről, hogy meg nem engedett módon foglalta le a toroczkói báryamegyét, amit annak köszönhetett, hogy rokona Désy Zoltán volt pénzügyminiszteri államtitkárnak. Egy másik cikkében azt írta, hogy a pezeni vasbányák egy részének tulajdonát az államkincstár súlyos mulasztások folytán elvesztette s Bedőházy János volt képviselő szerezte meg, aki viszont lakótársa volt Désy Zoltánnak. A két cikkért Désy Zoltán sajtópört indított, amelyben mára volt kitérve a főtárgyalás a büntetőtörvényszék esküdtbírósa előtt. A tárgyaláson, amelyen dr. Mikovich bíró elnökölt, a főmagánvádló, dr. Désy Zoltán nem jelent meg. Az elnök tudatta, hogy távirat érkezett hozzá, amely szerint Désy betegsége miatt nem jöhetett el a tárgyalásra s annak elnapolását kérte, mert ennek az ügynek tárgyalásán személyesen kíván jelen lenni. A bíróság Désy jogi képviselőjének, dr. Hédervári Lehelnek kérelme után a vádlótt védőjét, dr. Okolicsányi Zoltánt hallgatta meg, aki a tárgyalás elnapolását ellenezte. A bíróság azonban helyt adott a kérelemnek és elnapolta a tárgyalást.

§ A mohácsi petíció. A Kuria első választási tanácsa előtt Fittler Imre elnök ma délután hirdette ki ítéletét az Andrius Tivadar dr. képviselő mohácsi mandátuma ellen benyújtott petíció dolgában. A Kuria a kérvényt elutasította s a petícionálókat összesen tizenöt ezerkét százötven korona költségekben marasztalta el.

§ A esküsz-szempei hitbizomány. A m. kir. Kuria I. polgári tanácsa ma döntötte el végérvényes ítélettel azt a nagyszabású családi pört, amely idős gróf Esterházy Ferenc elhalálása folytán megüresedett esküsz-szempei hitbizomány körül támadt. A pört Esterházy Miklós herceg és az Esterházy grófok pápai, tatal, marczaltói és esküvári ágai indították gróf Esterházy Károly és fiutódai ellen a hitbizomány várományosi jogának megállapítása miatt. A budapesti kir. törvényszék mint delegált bíróság dr. Bothos Gyula bíró előadása alapján kimondotta, hogy Esterházy Miklós hercegnek és érdektársainak a esküsz-szempei hitbizományban várományosi joguk van ugyan, de a legközelebbi várományosi jog nem őket, hanem gróf Esterházy Károlyt, illetve annak ágai illeti meg. Dr. Dombóváry Géza ügyvéd az utóbbi képviseletében az elsőbbségi ítéletnek ama része ellen, amely felperesnek várományosi jogát megállapította, felebbezés folytán a budapesti királyi ítéletábla dr. Baumgarten Károly tanácselnök vezetése mellett felpereseket akktoratusi jog hiányából felülről elutasította, ítéletileg megállapította, hogy Esterházy Miklós hercegnek és társainak a esküsz-szempei hitbizományban várományosi joguk nincs és kötelezte felpereseket, hogy dr. Dombó-

váry ügyvédnek 32.000 koronában megállapított költséget egyetemlegesen fizossék meg. A m. kir. Kuria dr. Günther Antal elnöklele alatt dr. Lalo-sevits János kuriai bíró előadása alapján a királyi tábla ítéletét egész terjedelmében indokainál fogva Elyben hagyta. Eszerint gróf Esterházy Károly, ki másfél évvel ezelőtt a esküsz-szempei hitbizományt oly romantikus módon vadászainak élen történt behatolás által néhai gróf Esterházy Ferenc özvegyétől önhatalmulag elfoglalta, most véglegesen annak ura marad.

§ A büntetőjogi bizottság munkája. A magy. kir. Kuria büntetőjogi bizottsága az anyagi és alakú büntetőjog területén eddig hozott régi elvi határozatokat a bizottság elnökének, dr. Varró Béla kuriai másodelnöknek elnöklésével 21 ülés folyamán átvizsgálván, a büntető-jogszolgáltatás egységének megővésére irányuló ebbeli tevékenységét a napokban befejezte. A bizottság eredményeként összesen 235 régi elvi határozatot vettek fel a Büntetőjogi Határozatok Tárába. Dr. Székely Ferenc igazságügyminiszter ebből az alkalomból Pongrácz Jenő, Baumgarten Izidor, Tarnay János, Vargha Ferenc, Jancsó István, Deák Péter, Vaikó Pál, Ráth Zsigmond, Szűcs Miklós és Stípl Károly bizottsági elnököknek valamint a bizottság jegyzőjének, Zelenka Lajosnak a Büntetőjogi Határozatok Tára anyagának előkészítése körül kifejtett irodalmi tevékenységükért elismerését nyilvánította.

§ Janek Géza pöre a Kuria. Tavaly nyáron, az alagi löversenyek után Janek Géza zokó oly gyorsasággal vágatott az országuton Hirsch Adolf gépkocsiján, hogy a Külső Váci-uton a nagy porfellegben nekihajtott egy ott álló parasztszekérnek. A rud a zokó mellett ülő Hirsch mellébe furódott, aki pár nap múlva meghalt. A budapesti büntető törvényszék gondatlanságból okozott emberölés miatt három hónapi fogházra ítélte Janeket, aki áldozata családjának huszezer koronát fizetett. A királyi tábla, valamint a semmiségi panasz elutasításával ma a Kuria is jóváhagyta a törvényszék ítéletét.

§ Botrány a templomban. Aradról táviratok: Az aradmegyei Kővasszinc községben Kure János öreg-román pap afeletti-haragjában, hogy az iskolgyermek a mise alatt zsongtak, szidalmazni kezdte Olár Péter tanítót. A tanító eléinte csitította a papot, majd hogy további botránynak elejét vegye, ki akart menni a templomból. A pap erre dühében arculütötte a tanítót, úgy, hogy annak az orra vére is megindult. A világios járásbíróság a papot vallásháborításért 8 napi fogházra büntette.

§ A miniszter merénylője. Londonból jelentik: A rendőrbíróság ma tárgyalta Allan Mac Douglas skót magánhivatalnok bűnpört, aki merényletet követett el Lloyd George pénzügyminiszter ellen. A tárgyalásra a miniszter is eljött. Leánya kísérté. Bal szemén még most is látszik az ütés nyoma. Lloyd George elmondta a tényállást s tanuvallomását azzal a kéréssel zárta, hogy ne ítéljék el tulszigoruan a fiatalembert. Mac Douglas vallomását egyszerűen felolvasták s megkérdezték tőle, hogy akar-e még valamit mondani. A vádlott nem is válaszolt. Az ügyész maga is enyhén ítélte meg vádbeszédében a támadást s nem súlyos testi sértésért, hanem egyszerű testi sértésért kért büntetést a vádlóttra. A rendőrbíró két havi kényszer-munkával sújtotta a merénylőt.

Szandrik magyar ezüst- és fémárúgyár részv. társ. Budapest, IV. ker., Váci-utca 10.

CHINA-EZÜST, ALPAKKA

ezüst és alpakka evőeszközök, háztartási cikkek, likőr-észetek, mocca-készletek stb. dísz tárgyak nagy választékban.

• Tiszta nikkel-főzőedények. •
• Árjegyzék ingyen és bérmentve
Nikkel-főzőedényekről külön árjegyzék.

Magyar gyártmány!

Magyar gyártmány!

8851. Állvány 40 korona.

Ezüsttőzésekkel jutányosan eszközlünk

8994. Torta-állvány 20 kor., üveglappal 24 kor.

Szerda, december 20.

EGYETERTÉS

15

KÖZGAZDASÁG.

A Hitelbank nyeresége a Schaumburg-birtokon. Birtokeladási ügyről annyi szóbeszéd még nem folyt, mint a Schaumburg-Lippe herceg szlavonai birtokainak eladásáról. Hónapokon át a legellentétebb hírek érkeztek erről a nagy üzletről, míg végre most a Magyar Általános Hitelbank és a Dresdener Bank végleg befejezte a birtokeladás nehéz ügyét. És ez a befejezés szinte szenzációsnak mondható, mert ebben a pillanatban már — mint azt tegnap is jelentettük — az óriási birtokot a két bank teljesen értékesítette. Az uradalmak részeli: körülbelül harmincezer katasztrális hold szántóföld és mintegy tizenkétezer katasztrális hold fiatal tölgyerdő, melyeket gróf Draskovitch Iván vett meg, továbbá körülbelül huszoneg-ezer katasztrális hold bükkerdő, melynek értékesítésére nézve a Magyar-német faipar-társasággal létesült megállapodás, végül igen értékes öreg tölgyerdők, melyeket a Magyar Általános Hitelbankkal szoros kapcsolatban levő Fatermelő-részvénytársaság vásárolt meg. Az egész vételár 43.5 millió korona. Ennek a vételárnak a kifizetése nehézséget a két pénzintézetnek akkor sem okozott volna, hogyha tényleg készpénzben kellett volna kifizetni. A szenzáció azonban itt éppen abban van, hogy voltaképpen még pénzügyi megterhelésbe sem kerül az a Hitelbanknak, mert a vételárnak megfelelő betétje van a hercegi családnak a banknál, úgy, hogy ebből a betétből fedezhette a bank az egész vételárat, amelyet öt évig betétként hagy a herceg a Hitelbanknál és a Dresdener Banknál 3 százalékos kamatozás mellett. Ebből aztán önként következik az is, hogy magán az óriási vételáron legalább 1 százalékos nyeret a bankok, mert hiszen ők csak 3 százalékos kamatot fizetnek, holott az a pénz nekik legalább is 5 százalékos jövedelmez, úgy, hogy öt év múlva a vételáron a két banknak több mint három millió koronát meghaladó nyeresége lesz csak a kamatkülönletéből.

Megalakult az új amerikai magyar bank. Az Amerikában létesítendő magyar pénzintézet eszméje, mely évek óta tanulmányok tárgya, legközelebb meg fog valósulni. Az intézet alapítóin, a Magyar Általános Hitelbankon, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankon és a Magyar Lezámitoló-és Pénzváltó Bankon kívül a Magyar Jezálophitelbank, továbbá a Magyar Agrár- és Javadékbank, valamint a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság, végül a Magyar Pénzügyi Központi Hitelbankja Részvénytársaság csoportjához tartozó néhány jelentékenyebb magyar vidéki pénzintézet fognak az alapításban résztvenni. Terve van véve néhány elsőrendű amerikai cégnek az új alapításba való bevonása. A létesítendő bank, melynek össztőkéje egymillió dollárban lesz megállapítva, ötszázezer dollár alaptőkével fog megalkulni, míg ötszázezer dollárt az alapítás alkalmával létesítendő tartaléktőke (surplus) képzésére fognak fordítani. A létesítendő pénzintézet a folyó banküzlet minden ágát fogja művelni, különös súlyt helyezve az Amerikában élő magyar kivándorlottak pénzei hazaszállításának közvetítésére és az új intézet legfőbb feladata az Észak-Amerikában élő magyar állampolgárok anyagi és erkölcsi támogatása lesz. E célból az alapítandó intézet külön osztályt fog létesíteni, melynek kizárólagos feladata lesz a hozzá forduló kivándorlottaknak jogi segélynyújtás és tanácsadással való támogatása. Tervezik továbbá a Magyarország és Észak-Amerika között fennálló kereskedelmi összeköttetések ápolására hivatott áruosztály létesítését, amely különösen abban az irányban fogja tevékenységét érvényesíteni, hogy Észak-Amerika felé irányuló, évről-évre örvendően növekvő kivitelünk a lehetőséghez képest még erősebben fejlesztesse. Az alapítandó pénzintézet vezetését egy Newyorkban székelő Board of Directors-ra fogják bízni, amelynek részére sikerült néhány, az amerikai pénzügyi világban kiváló szerepet játszó elöljárót, valamint a newyorki magyarság vezető tagjait megnyerni. Ezenfelül Budapesten helyi bizottságot fognak alakítani, melynek az lesz a feladata, hogy a bank általános irányelveit megszabja és fontos elvi kérdésekben állást foglaljon. Ezzel az új alapítással kapcsolatban a Newyorkban néhány év óta fennálló magyar-amerikai bank magyarországi főreprézensei, akik túlnyomó részben az új alapításban is résztvesznek, e bank főszámolását határozták el. Az újonnan alapítandó intézet vezérigazgatójává Pirnitzer Gyulát, a Wiener Bank-

verein magyarországi fióktelepének eddigi igazgatóját nevezték ki, a budapesti iroda vezetésével pedig Zerkowitz Emilt bízták meg.

A Hazai Bank a tisztviselőiért. Megintukmár, hogy a Hazai Bank tisztviselői memorandumot nyújtottak át Szitányi vezérigazgatónak, amelyben nehéz helyzetüket feltárva, drágasági pótlék engedélyezését és a fizetések méltányos rendezését kérték. Mint értesülünk, a bank igazgatósága ma foglalkozott a tisztviselők memorandumával és Szitányi előterjesztésére úgy határozott, hogy nem drágasági pótlékot ad a tisztikarnak, mert ez csak ideiglenes segítség lenne, hanem *állandó jellegű fizetésjavítást, amely célra már a jövő évben 65.000 koronával többet irányoz elő.* A bank igazgatóságának ez a határozata a tisztikar körében nagy örömet, de általában pénzügyi körökben általános elismerést keltett.

Az Országos Iparegyesület gyáripari szakosztálya tegnap délután Ullmann Adolf főrendiházi tag elnöklésével ülést tartott. Az ülés megnyitása után dr. Soltész Adolf titkár jelentette, hogy szóvá tette, hogy az utóbbi időben az iparhatóságok a motorok és erőgépek felállításához szükséges telepengedélyt igen gyakran vonakodnak megadni. Mindeuféleképpen huzak-halasztják a dolgot, sőt az engedély megadását sokszor meg is tagadják, ami az ipar fejlődésére káros következményekkel jár. A szakosztály elhatározta, hogy legközelebb előadás keretében részletesen foglalkozni fog a kérdéssel és orvoslásának módzataival. Ezután Sziklai Zsigmond igazgatósági tag előadást tartott a munkásbiztosítás zavarairól, amelynek során részletesen foglalkozott azokkal a bajokkal, amelyek egyrészt már a törvényben gyökereznek, másrészt a gyakorlatból és abból származnak, hogy a munkásbiztosító pénztárak felügyeleti hatóságai az országos munkásbetegséggyógyító- és balesetbiztosító-pénztár és az állami hivatal között nincs meg a kellő közöség. Előadása befejezésével határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben összetartásra hívta fel a munkaadókat és azt indítványozta, hogy a gyáripari szakosztálynak a munkásbiztosítás ügyében kiküldött szűkebbkörű bizottsága lépjen összeköttetésbe a többi munkaadók érdekcsoportokkal és ezekkel karöltve kísérje figyelemmel az országos pénztár munkásságát, törekedjen a munkaadó érdekek megvédésére és konkrét javaslatokkal sűrűsse a törvény módosítását és a munkásbiztosítás egész szervezetének a megváltoztatását. A szakosztály a határozati javaslatot elfogadta. Ezután foglalkoztak a MÁV forgalmi zavaraiival s elhatározták, hogy gyűjteni fogják az anyagot a részletes memorandumhoz, amely ismét a többi szakszervezetekkel együtt lesz a kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztendő. Ez a memorandum különösen pénzügyi szempontból fogja a MÁV beszerzéseit vizsgálni, különös tekintettel arra, hogy a MÁV ugynevezett beruházásaiból mennyi a tényleges beruházás és mennyi az értékesítésen pótlására eső beszerzés, amely az üzleti számla terhére volna esz-közlendő.

A Jegybank budapesti váltóbíráói. Az Osztrák-Magyar Bank budapesti igazgatósága Tarkovich József alkormányzó elnöklésével ma ülést tartott, melyen a többi között a magyarországi bankintézeteknél megüresedett váltóbíráói tisztségeket töltötték be s a budapesti főintézetnél sorrend szerint kilépő váltóbíráókat: aggteleki Bujánovics Sándort, Eisele Józsefet, dr. Kohner Zsigmondot, Pauncz Sándort, Reöck Istvánt, Rust Oskárt, Simon Jakabot és Tschögl Henriket három évi időtartamra újra meghívta.

Drágább lett az iparsó. A pénzügyminiszterium az iparsó árára vonatkozólag rendeletet adott ki, amely szerint a tiszta iparsó ára egyszáz métermázsán alóli mennyiségben métermázsánként 2 K 57 f., a tisztátalan iparsó pedig 2 K 17 f. Egyszáz métermázsá vagy azon felüli mennyiségnél az ár métermázsánként a tiszta iparsónál 2 korona 20 fillér, a tisztátalan iparsónál 1 korona 80 fillér. Ez az ár az iparsónak a Magyar bank és kereskedelmi részvénytársaság, mint a Magyar királyi sőjvédék vezérigazgatójának szigetkamarai és marosújvári denaturáló telepein való átvétele esetére bir érvényesül; Szigetkamarán azonban a fentebbiekben megállapított árakhoz még a bányahelyekről való szállítástól járó díj fejében, métermázsánként 18 fillér hozzászámítandó. Az iparsónak az ország egyéb helyein való átvétele esetére az itt megállapított árak a szigetkamarai, illetőleg a marosújvári denaturáló telepről járó vasúti szállítási díjakkal emelkednek.

Előléptetések a Budapesti Iparbanknál. A Budapesti Iparbank Részvénytársaság igazgatósága ma tartott ülésében Alapi Béla, eddigi ügyvezető igazgatót vezérigazgatóvá, Hesselain Ignáczt cégvezetőt pedig igazgatóvá levette ki.

Frigyes királyi herceg öreg eselédjei. A királyi Atányi János, Horváth György, Kiss Emília, Nagy János, Osváth József, Weiss Mihály, Nagy István, Zsáddányi Lajos, Telli András, Tóbi József, Horváth János és Lendvai Mihály gazdasági eselédeknek a szolgálati díszmet engedelmezte. A felsoroltak valamennyien Frigyes királyi herceg békelyi uradalmában szolgáltak negyven esztendőig változatlan hűséggel és buzgalom-

mal. A királyi herceg elrendelte, hogy a királyi kitüntetések megfelelő bűnöség keretében adják át a kitüntetetteknek. Szily Tamás főispán a vármegyei tisztikar, valamint a vármegyei gazdasági egyesület küldöttségével az ünnepély napján Békélyre utazik.

A Jegybank Tokajban. Az Osztrák-Magyar Bank mai ülésén elhatározta az igazgatóság, hogy Tokajban bankmellékhelyet létesít.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésképtelenségeket jelentette: Kohn Lipót Losoncz; — Fried Samu Nagyváradi.

Árutorlódás. A Máv igazgatóságától vett értesülésünk szerint Budapest-Lipótváros állomásra a kocsirakományu teherárúk oly nagy mennyiségben érkeznek, hogy azokat az állomás naponként befogadni nem képes és azok egy részét a szomszédos állomásokon kénytelenek feltartóztatni. Az ennek folytán keletkezett nagyobb hátralék feldolgozhatása és torlódás elkerülése végett Budapest-Lipótváros állomásra rendelt kocsirakományu teherárúk felvétele élő állatok, friss hus, friss gyümölcs és főzelék, valamint tojás kivételével f. hó 20-tól kezdve bezárólag f. hó 23-ig szünetel.

Beszűntetett hajózás. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közli, hogy az arufelvélt Korneuburg, Wien, Pozsony, Budapest és Budapest dunaparti t. p. u. állomások egymásközi forgalmában — amennyiben azt az időjárási viszonyok előbb meg nem követelnék — f. évi december hó 23-ikával a folyó hajózási évadra megszünteti. — Ennek folytán a fenti naptól kezdődőleg a személy- és podgyászszállítás, valamint az áruk felvétele a klenák-sabácz-i ötkelési, illetve átrakodási forgalom kivételével, a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság összes állomásain szünetel.

Nyilttér.

E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

FRANÇOIS
TRANSYLVANIA
SEC.

MAGYAR MŰVÉSZET KÉPEKBE

Az EGYETERTÉS karácsonyi számához ez idén is mellékei lesz a

KÉPES SZALON

című illusztrált hetilapunk, melyben körülbelül

300 fényképen

bemutatjuk a magyar művészetet. Előfizetőinknek ingyen mellékeljük művet

20 fillér bélyeg beküldése ellenében bárkinek megküldjük az EGYETERTÉS karácsonyi számát és a KÉPES SZALONT.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, december 19.

A készrúpiacra ma is csendes volt az irányzat. — Bőséges kínálattal szemben a málmok valamivel jobb vételkedvet mutáltak ugyan, mint az utolsó napokban, de jobb árak fizetésére még sem voltak rávehetőek. Mivel az árubirtokosok kissé rátartósak voltak, nagyobbarányu forgalom nem fejlődött ki. Mindössze mintegy 23.000 q buza kelt el változatlan tegnapi árakon. A legdrágább eladási ár 12.20 korona volt 81 kílós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11 korona 76 kílós bácskai, rozsos buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 2 és fél fillérrel drágább, a zab változatlan, a tengeri szilárd. Forgalomba került: 1100 q rozs 8.80—9.95 koronás árakon és 500 q zab 960—972.50 koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban igen csendes volt az irányzat és csak szórványosan fordultak elő üzletkötések, teljesen változatlan jegyzések mellett. Jellemző a helyzetre, hogy az áprilisi buza az üzlet kezdetétől fogva déli 12 óráig, tehát teljes két órán keresztül folytonosan 11.77 koronán volt keresve és 11.78 koronán kínálva. Csak ezen időn túl mutatkozott valamivel jobb vételkedv, minek folytán csekély árjavulás állt be. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza és a májusi buza 5—5 fillérrel, az áprilisi rozs 9 fillérrel, az áprilisi zab 2 fillérrel, a májusi tengeri 7 fillérrel emelkedett.

A készrúpiac jegyzése a mai tőzsdén a követ.

Kész volt:	kg-os	Ára 100 kg.	kg-os	Ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki, új	75	—	79	23.85—23.70
"	76	—	80	23.55—23.90
"	77	—	81	23.75—24.00
"	78	—	82	—
Fejérmegyei, új	75	—	79	23.10—23.40
"	76	—	80	23.40—23.65
"	77	—	81	23.50—23.75
"	78	—	82	—
Pestvidéki, új	75	—	79	23.20—23.60
"	76	—	80	23.45—23.80
"	77	—	81	23.60—23.90
"	78	—	82	—
Bánsági, új	75	—	79	23.25—23.70
"	76	—	80	23.55—23.90
"	77	—	81	—
"	78	—	82	—
Bácskai, új	75	—	79	23.25—23.70
"	76	—	80	23.55—23.90
"	77	—	81	23.75—24.05
"	78	—	82	—
Rozs				
I. rendű új	—	—	20	19.75—19.95
középmínőségű új	—	—	—	18.90—19.30
Arpa takarmány I. rendű	—	—	—	18.50—18.80
II.	—	—	—	19.60—20.80
Zab				
I. rendű	—	—	—	19.40—19.10
II.	—	—	—	—
Tengeri				
belföldi új	—	—	—	—
o	—	—	—	—
Köles				

Kötöttetett:

Buza. Tiszavidéki: 150 q 81 k 24.40 K, 750 q 81 k 24.35 K, 300 q 81.5 k 24.35 K, 200 q 81 k 24.35 K, 500 q 81 k 24.35 K, 350 q 81 k 24.35 K, 800 q 81 k 24.20 K felső, 100 q 81 k 24.15 K, 950 q 80 k 24.15 K, 1200 q 80 k 24.05 K, 100 q 78 k 23.80 K. Fejérmegyei: 100 q 79 k 23.80 K. Pestvidéki: 100 q 81 k 24.15 K, 900 q 80 k 24.15 K, 1200 q 80 k 24.05 K, 500 q 80 k 24.10 K, 250 q 80 k 24.05 K. Bánsági: 2550 q 78.5 k 23.50 K. Bácskai: 100 q 76 k 22. — K rozsos, maiomba szállítva. Kalocsai: 1305 q 78.7 k 23.52 K, 450 q 78.3 k 23.22 K. Törökbecsei: 4000 q 79.5 k 23.90 K.

Boszniai: 1850 q 78 k 23. — K. Rozs: 200 q 19.85 K kpf. p., 400 q 19.90 K kpf. p., 500 q 19.60 ab Bpest keverékes. Zab: 200 q 19.45 K kpf., 250 q 19.20 K kpf. Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A határidőpiacon Kötöttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza 1912 áprilisra	11.77—79—76—81—78—79—
Májusi buza	11.65—66—64—67—66—
Rozs áprilisra	1.30—31—29—37—36—
Zab áprilisra	9.70—7—69—70—
Tengeri 1912 májusra	8.54—55—53—60—59—

1 óra 30 perczkor zárulna:

Buza áprilisra	11.71—	75
Buza májusra	11.61—	62
Áprilisi rozs	10.17—	28
Zab áprilisra	9.68—	69
Tengeri 1912 májusra	8.52—	53

Budapesti gabonaforgalom.

1911. december 17-től 1911. december 18-ig.

Erkezett Elszállított

métermázsa

Buza	7 498	—
Rozs	7063	—
Arpa	5687	—
Zab	32023	13370
Tengeri	9854	150
Liszt	—	13883
Korpa	—	1640

Értéktőzsde.

A forgalom a mai előtőzsdén is teljesen pangott, mert a spekulánsok még mindig a pénzpiac nehézségeitől és ezzel kapcsolatban a közeledő ultimóellátás viszonyosságaitól tartanak. Kötés a nemzetközi, ugyiszintén a helyi piacon csak elvétve fordult elő. Az árnívó mindazonáltal zárlatig tartott volt. A készrúpiacra az agrárbankrészvény a tegnapihoz 1—2 koronával drágábbban, a beocsini cementrészvény pedig néhány koronával olcsóbban cserélt gazdát. A zárlat csendes volt. A déli tőzsde forgalma ma hallatlanul csekély volt, bár Berlinből tartott jelentős érkezett. A nemzetközi piacon a magyar hitelrészvény keresett volt, mert a beszpárt a Schönburg Lippe-uradalmakkal kötött tranzakció kedvéért fődőzött. A helyi piacon alig volt kötés. A készrúpiacra forgalma szünetelt. A járadékpiac változatlan. A valuta és ércváltó szilárd. A zárlat igen csendes volt.

Az előtőzsdén kötöttetett: Osztrák hitelrészvény 646.75—647.50, Magyar hitelrészvény 848.50—850, Lezármítottbank 577, Közúti vasút 816, Magyar-bank 701—701.75, Agrárbank 522—522.50, Beocsinai 956.

A déli tőzsdén kötöttetett: Osztrák hitelrészvény 647.50, Magyar hitelrészvény 848.50—850, Jelzálogbank 493—494, Rimamurányi 674.50—675.50, Osztrák-magyar államvasút 725.50, Déli vasút 109, Városi villamos 422.25—423.50, Közúti vasút 815.25—816.25, Jelzálog-sorsjegy 173.50—174, Hazai bank 309, Magyar-bank 701—701.50, Agrárbank 522.25—522.50, Budapesti bank 470, Fővárosi takarékpénztár 2160, Beocsini 952—954, Cement I. 300, Tannin 715—719.

Az utótőzsdén csak a Jelzálogbank-részvényből volt kötés 494 koronán.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, december 19. (Saját tudósítónktól.)

Noha a newyorki piac magasabb árfolyamokat jelentett, itt az irányzat nyugodt volt, gabonaneműekben és zabban csekély forgalom jelentkezett, új tengeri iránt valamivel több érdeklődés mutatkozott, az árak nem változtak.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 12.40—12.50, bánati és bácskai 12.25—12.55, mosoni és győri 11.90—12.20, felsőmagyarországi és déli vasuti 11.90—12.25, marchfeldi 11.60—11.85.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.60—10.85, csepeli 10.55—10.70, pestmegyei 10.60—10.85, déli vasuti 10.50—10.65, különféle magyarországi 10.45—10.65, marchfeldi 10.55—10.80.

Arpa: Morvaországi 10.75—11.05, marchfeldi 10.25—10.60, bécsvidéki 10.25—10.50, déli vasuti 9.50—10.25, felsőmagyarországi 10.25—10.50, maláta 9.70—10.30, takarmány 9.20—9.50.

Magyar tengeri 10.05—10.30, új 9.30—9.55, Cinquantin 10.10—10.40, új 9.50—9.80. Magyar zab: válogatott 10.45—10.80, elsőrendű 10.35—10.60, közepes 10.10—10.40.

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki Dr. Hommel féle Haematogent! Óvást! a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, december 19. A forgalom az előtőzsdén a lehető legszűkebb keretek közt mozgott és a tartózkodás általános volt, mert a pénzügyek miatt a bankok 6 és fél százalékot reportáltak. Csak Alpesi és Magyar Általános Hitelbank részvényei iránt mutatkozott érdeklődés, ez utóbbiaknak javukra vált a Schaumburg-Lippe herceg uradalmának megvásárlása. Korlátértékek közül csak prágai vasútrészvény élénk. Az előtőzsdén csendes forgalom közepette, az árfolyamok nagyrészt változatlanok, később a tartózkodó irányzat még inkább előtérbe lépett, mert Berlin is csendes irányzatot jelentett.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 646.75, Magyar hitel 848, Laenderbank 548.75, Unionbank 625, Államvasút 725.50, Déli vasút 108.50, Alpesi 856, Rimamurányi 674, Skoda 681, Prágai vasút 2680, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 261.50.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 646.75, Magyar hitel 848.50, Anglobank 325.75, Bankverein 543, Laenderbank 548.50, Unionbank 625, Államvasút 725.75, Déli vasút 107.75, Alpesi 855.75, Prágai vasút 2678, Rimamurányi 674, Török sorsjegy 230.75, Skoda 670, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 261.25.

Bécs, december 19. (Magyar értékek zárlata), 4 százelekos arany-járadék 110.65 Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 847.60, Magyar lezármított és váltó részvény —, Osztrák Rimamurányi 673, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 673.90, Magyar koronajáradék 90.30, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 90.80 Magy. nyeres.-kölcs. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasútrészv. —, Magyar jelzálogbank 494, —, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, december 19. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százelekos papír-járadék 91.05, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.80, 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 326, —, Bécsi Bankverein 542.25 Osztrák-magyar bank 197, —, Déli vasút 107.40, Dunagőzhajózási r.-t. 1.27, —, Dohány részv. 316.75, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.86 Osztr. Lloyd 555, — 4.2 száz. ezüst jár. 91.05 94.0 Osztr. koronajáradék 91.10, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelléti részvény 646.40, Union-Band 633.75 Osztrák Laenderbank 548.75, Osztrák magyar államvasút 724.90, Elbeölgyi vasút —, Alpesi részvény 855.20 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 240.97, Lipótkohó 617, — Török sorsjegy 239, —.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 19. (Értéktőzsde.) Az általános barátságosan irányzat nyomása alatt a mai tőzsde általában gyöngébb volt, mint tegnap, ami különösen a bányapiacra nyilvánult meg az itt fennálló nagy hausse-engagementek miatt; csak bochumiak és Hohenlohe-részvények engedtek, azonban erősebben, vagyis 1 százalékig, míg az egyéb árfolyamváltozások jelentéktelenek voltak. Valamivel szilárdabbak voltak Kanada-részvények a kedvező bevételi kimutatásra. A további folyamatban bányáértékek, különösen gelsenkircheniek azon hírekre, hogy az angol bányászok körében sztrájkmozgalom vehető észre, részben kissé megszilárdultak és Hanza-részvények is némi kereslettel találkoztak, míg a többi bányáérték csak jelentéktelenül változott. Az utolsó üzletórában Hanza- és Kanada-részvényeken kívül különösen szénértékek voltak szilárdabbak, utóbbiak arra a híre, hogy a fiskus csatlakozott a szénindikátushoz. Egyébként a forgalom változatlanul kedvtel-

Zongorázik ön? 3 korona havi előfizetés mellett legjobb és legújabb zeneműveket kölcsönöz a vidékre is az Országos Hangjegy-Kölcsönző Intézet, Budapest, VI., Andrássy-ut 47/E sz. Tessék prospektust kérni!

Szerda, december 20.

EGYETERTES

len volt. A készáruipiaci ipari értékei jól tartott...

Berlin, december 19. Zárlat. (Saját tudósítónktó Zárlatkor jegyezték: 4,2 százalékos papírjárdék...

Frankfurt, december 19. Zárlat. 4,20% papírjárdék...

Hamburg, december 18. (Zárlat) 4,2 százalékos ezüst járdék...

London, december 19. Angol consol...

Páris, december 19. (Zárlat) 3 százalékos francia járdék...

Rio Tinto, Suererie d'Egypte 674, Tula 8,27...

TISZTIVISELŐ-OTTHON (PENSIO) Budapest, Szentkirályi-utca 22. I. em.

Lakás pénzjával vagy csak ellátás különösen tisztviselőknök. Teljes pensio 135 korona. Ebéd 42 korona. Vacsera 24 korona.

Üzleti tudósítások

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Finom korpa azonnali szállításra, Durva korpa azonnali szállításra.

Zsiradékok.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Disznózsír budapesti, Szalonna.

Vásárcsarnok.

Hivatalos jeletés.

Decz. 19. Baromfi. Élő: Csirke rántani való (1 pár) 1,90-2,20 korona...

Bécsi sertésvásár.

December 19. Összfelhajtás 20379 drb. És pedig 6121 drb magyar és 14858 drb lengyel sertés.

telesen 126 fillér. Szedett sertésekért 112-124 fillér. Az irányzat lanyha.

Budapesti szurómárvadásár.

December 19. Felhajtott 212 drb 66 borjú, (közte 4 ragott), 8 drb leült borjú.

Kőbányai sertéspiacz.

December 19. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (párunkint 320 kilogrammon feletti súlyban) 144-146 fillér.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közvágóhíd igazgatóságától.) Decz. 19. Elköz nap eladatlan maradvány 595 drb sertés.

Árjegyzés. Zsír-sertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlylevonással 140-142 fillér.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAJD.

Main financial table titled 'Budapesti értéktőzsdé' with multiple columns for various securities, banks, and exchange rates.

Használjon Dr. Borovszky-féle BOROLINT
 reuma, csusz, köszvény, islas, fejfájás, kolera és más fertőzés ellen.
 Ara a Borolinak 50 fillér, a Borolin-sónak 2 korona, a Borolin-cukorkának 40 fillér, a Borolin háziappannak 30 fillér és a Borolin piperezappannak 80 fillér.
 Kapható mindenütt.

Kivonat a hivatalos lapból.
 — Deczember 19. —

Kinevezések. A kolozsvári ítélőtábla elnöke dr. Theodosie Armand ügyvédjelöltet a kolozsvári ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká; a pécsi ítélőtábla elnöke dr. Bérczy Géza zombolyai lakos a pécsi ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká; a marosvásárhelyi főügyész Farkas Imre topánfalvi fogházról az erzsébetvárosi törvényszéki fogházhoz fogházorré; a balassagyarmati pénzügyigazgatóság Tupa Jánost a sziraki adóhivatalhoz hivataloszállgá; Bosznia és Hercegovina kormányának főnöke Popovic Miklós vlasenici járásbírói és Tasovac Vladimir vásokai járásbírói aljegyzőket albirákká nevezte ki.
Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Klingler Miklós nagyszentmiklósi és Tordai József zombolyai járásbírói irnokokat kölcsönösen; a pestvidéki törvényszék elnöke Tari István kismárki járásbírói hivataloszállgát a nagykúti járásbíróshoz; a győri főügyész Schermann Péter magyarvári járásbírói fogházról nezsideri járásbírói fogházhoz helyezte át.
Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Blum Erzsébet budapesti lakos Balázsra, Lovi József budapesti lakos, valamint Károly és Sándor nevű kiskoru gyermekei Barczaira, kiskoru Schön József budapesti lakos Selymesre, kiskoru Pollák János mosoni lakos Patakira, kiskoru Szmuda Kálmán budapesti lakos Szécsire, Hussan Mátyás nyitrai lakos, valamint Mátyás és Károly nevű kiskoru gyermekei Huszárra, Dluhás Sándor tiszadadaai lakos Ujfalusra, kiskoru ifj. Seilik Vilmos nagykúti lakos Kálnaira, Leichenfeld János budapesti lakos családi nevének Lovasra két átváltoztatását megengedte.
Pályázatok. Ujjözseffalván (Temes vm.) postamesteri állásra 1911. deczember 29-ig; a soproni főreáliskolánál iskolaszolgai állásra 1912. február 1-ig;

KISÉRTETEK.
 — Regény. —
 Irta: Ernst Wilburgh.

A sötét árnyék egyre közeledett, anélkül, hogy észre vette volna a reá leskelődő kapitányt. Egyszerre megállt s körülnézett, mintha eltévesztette volna az irányt, aztán hogy megpillantotta a prészáz sötétlő vonalaát, egyenesen arra tartott.
 A marquis egészen közel engedte magához s mikor már éppen be akart lépni a kunyhó ajtaján, mögége került s fojtott hangon sugta a mit sem sejtő fülébe:
 — Állj! Ki vagy!
 — Jézus Máriám! — kiáltotta a másik s ijedten keresztet vetett magára. A fehér kabát ismét jó szolgálatot tett.
 — Ki vagy?! — kiáltott rá a kapitány még egyszer.
 A meglepett ember hebegett egy pár érthetetlen szót, amiből de Sage rögtön megtudta, hogy bajorral van dolga.
 — Mit akartál itt? — faggatta tovább a marquis, mikor látta, hogy a paraszti kinézésű ember sehogyan sem tud szóhoz jutni.
 — Éjjeli szállást keresem — dadogta a topronyos, elárvult kinézésű férfi.
 — Honnan jöttél?
 — Siegenből.
 — Mit keresel Westfáliában, hiszen te bajor vagy?
 — Westfáliában... Westfáliában — ismételtette az idegen rémulten. — En... én.
 A kapitány a remegő férfi vállára tette kezét.
 — Ne félj tőlem — mondotta nyugodt, barátságos hangon — ugy látszik te is bujdosol. Nincs mitől félned, mi nem juttatunk a hatóság kezére. Mi is bujdosunk, a

Biharszentandrás postautógnóki állásra 1911. deczember 9-ig; a nagyszécheni bábaképezdén igazgatótanári állásra 1912. január 15-ig; a pestvármegyei alispáni hivatalnál tisztiszolgai állásra 1912. január 15-ig; Budapest székesfővárosnál árvaszéki elnökhelyettesi II. osztályú tisztiorvosi, II. osztályú tanácsjegyzői, adóhivatali főtisztii és kerületi szülésznői állásra 1912. január 12-ig; a kovásznai járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt lehet pályázni.

VIZÁLLÁS.

dec. 18. decz. 19.		dec. 18. decz. 19.	
m é t e r		m é t e r	
Inn	Schärding 0.26 0.19	Flaza	M.-Sziget 0.86 0.26
Duna	Passau 0.93 0.90		Tekeháza 0.23 0.48
	Linz 1.60 1.64		V.-Namény 0.71 1.35
	Bécs 1.60 1.56		Tolnai 1.42 2.42
	Pozsony 1.04 1.03		Tiszafüred 1.63 1.70
	Komárom 0.65 0.54		Szolnok 0.23 0.28
	Budapest 0.25 0.20		Csongrád 0.78 0.78
	Paks 0.14 0.14		Szeged 0.81 0.59
	Mohács 1.59 1.59		T.-Becse 1.95 1.97
	Gombos 1.94 1.94		Titel 1.19 1.10
	Ujvidék 1.22 1.24	Ondóva	Hoór 0.40 0.12
	Pancsova 0.81 1.87	Tapoly	Bártfa 1.15 1.40
	Orsova 1.60 0.59	Bodrog	Ladomcsa 1.55 1.67
Morva	Morvafalu 0.14 0.14	Sajó	Zsolozsa 0.65 0.20
Vág	Zsolna 0.19 0.16		Hernád H.-Németi 0.41 0.38
	Trenosén 0.75 0.50		Bereettyó Margitta 0.36 0.39
	Szered 0.43 0.38	Kőrös	B.-Ujfalu 0.41 0.38
Rába	Szt.-Gothárd 1.60 1.62		Csucsas 0.36 0.39
	Sárvár 1.04 1.04		N.-Váradi 0.26 0.25
	Győr 3.42 0.08		Békényes 0.20 0.12
Dráva	Zákány 0.17 0.77		Tenke 0.42 0.47
	Barcs 1.18 1.18		Gurabonca 0.82 0.62
	Eszék 0.46 0.62		Békés 0.31 0.32
Mura	M.-Szerdah. 0.68 1.70		Gyoma 0.40 0.22
Száva	Zágráb 1.82 4.00	Maros	Gy.-Fehérvár 0.26 0.26
	Sziszek 3.86 1.87		Branyicska 0.36 0.35
	Mitrovicza 0.82 0.65		Arad 0.33 1.32
Szamos	Dees 0.19 0.31		Makó 0.36 0.35
	Szatmár 0.30 0.30		Lugos 0.36 0.35
Kraszna	N.-Majtény 0.24 0.21	Temes	K.-Kostály 0.18 0.48
Latorczamunkács	0.82 0.25		Kiszető 0.46 0.20
Labercz Homonna	0.82 0.25	Béga	Kiszető 0.46 0.20
Vág	Ferecsény 0.01 0.01		Temesvár 0.00 0.38
			Beuskeren 1.22 1.20

Automobiltulajdonosok figyelmébe
 ajánljuk legmodernebbül berendezett **javító műhelyünket**
 :: Bármely gyártmányú gépet ::
szakszerűen és olcsón javítunk.
 Költségtétellel készséggel szolgál:
„BENZ” magyar automobil és motorgyár r. t.
 Budapest, VII., Ilka-utca 31.
 Telefon 168-78. Telefon 31-41.

RIDIKÜL ÉS FINOM BÓRÁRU
 gyári Papek József co. és kfr. udv. szállító, bóraru, gyártónál, Bpest. Rákóczi-ut 18.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:
 Hazánkban tulnyomóan ködös az idő. Csapadék csak elvétve, leginkább a délkeleti részeken fordult elő. A hőmérséklet többnyire kissé súlyedt, gyenge éjjeli fagy pedig inkább csak a nyugati részeken volt; a maximum 13 C. volt Fiumében, a minimum pedig -5 C. Tátrafüreden.

Prognózis a következő huszonnégy órára:
 Az időjárásban lényeges változás nem várható. (Sürgönyprognózis: Változás nem várható.)

Állomás	Lágyonás mm. 790 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A.-Szeletina	74.4	2.5	E	10	—	6	2
Ungvár	73.5	2.0	NW	4	—	7	1
Kősmárk	74.4	6.0	—	—	—	2	6
Losoncz	72.9	0.5	NW	1	—	0	1
Ógyalla	72.2	2.5	W	0	—	1	5
Budapest	71.8	1.2	NW	4	—	5	2
Hérvény	71.8	1.0	—	—	—	1	1
Keszthely	71.5	1.0	—	—	—	1	3
Pécs	71.5	0.1	—	—	—	5	0
Zágráb	71.6	1.8	E	1	—	8	6
Fiume	69.5	5.5	NE	2	1	13	3
Szeged	73.5	2.8	N	1	—	5	1
Tomesvár	73.7	1.6	NW	2	4	7	—
Nagyvárad	73.3	0.4	N	1	4	6	1
Kolozsvár	73.8	2.4	W	1	4	10	3
Nagyszécheny	73.3	3.6	W	3	4	2	7
Szatmár	—	2.8	NE	1	2	0	1
Eger	—	2.4	—	—	—	5	3
Arvavárja	—	1.0	SE	1	—	5	3
Selmeczbánya	—	2.2	W	2	—	6	1
Komárom	—	2.8	—	—	—	6	4
Magyar-Óvár	—	1.8	SW	1	8	6	2
Sopron	—	1.8	SSW	2	0	6	2
Bécs	—	2.8	S	1	—	9	2
Girkevenca	—	1.0	SSE	2	4	15	2
Debrecen	—	2.4	SE	0	—	5	3
Kecskemét	—	1.8	—	—	—	6	2
Oroszláza	—	2.4	—	—	—	—	—
Arad	—	—	S	2	—	—	—
Zombolya	—	0.6	SE	2	—	7	1
Versecz	—	3.1	N	2	1	5	5
Orsova	—	2.6	W	2	4	9	2

„EGYETÉRTÉS”
 politikai napilap.
 Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

határt akarjuk elérni. Szedd össze magadat s maradj velünk, hátha segíthetünk egymáson.

A lerongyolódott ember nagyott lélekzett s rövid szünet után elkezdett beszélni.
 — Hát ha nincs mitől félnem — mondotta — elbeszélhetem, hogy Bajorországból jöttem. Gyalogszerrel, álutakon, mert katonaszökevény vagyok. A határ felé igyekeztem én is s el is jutottam egészen Emsig, de onnan vissza kellett térnem, ha nem skartam a hatóság kezére jutni. Emstől Koblanzig minden fűszálra jut egy ember, ugy meg van tömve a környék katonasággal. Gondoltam, meghúzodom itt a siegeni erdőben s megvárom, amig elvonulnak.
 — Mióta járod a környéket? — kérdezte de Sage.
 — Bizony már jó két hete. Hol itt, hol ott rejtőzködtem, de a mai éjszaka olyan kutya hideg, hogy már képtelen voltam az erdőben megmaradni. A szüretnek már vége — gondoltam — s a prészázak üresek. Ugy vélekedtem, hogy itt meghúzhatom magamat hajnalig.
 — Jól gondoltad. Itt maradsz velünk. Vagy együtt jutunk át a határon, vagy együtt fognak el bennünket.
 Ezzel bevezette a bajort a prészázba s megmagyarázta neki, hogy ne zavarja alvó társát, hanem düljön le a viskó egyik szögletébe s aludjon hajnalig.
 — Van-e fegyvered? — kérdezte aztán.
 — Nincs — volt a tompa válasza.
 A kapitány az idegenhez lépett s átkutatta ruháját. Sáras, lueskos volt, de nem talált semmit benne, ami gyanura adhatott volna okot.
 — Csak feküdj le, majd reggel megbeszéljük a többit. Egyre azonban figyelmeztetek, ha szökni próbálsz, a halál fia vagy.
 A bujdosó nem felelt semmit. Előbb idegenkedve nézett körül a szomorúságos viskóban s aztán, hogy tisztába jött némileg a

helyzettel, a lovakkal átellenben levő fal mellett meghúzódott. Mire a kapitány bejött, hogy megnézzze a szerencsétlent, az már mélyen aludt.

De Sage még várt egy kis ideig aztán, hogy meggyőződött róla, hogy minden rendben van, Andrééhez közeledett s gyöngéden megérintette.
 — Mi az?! — riadt fel a hadnagy s már talpon is volt.
 — Semmi, semmi — nyugtatta meg a kapitány — csak valamit szeretnék megbeszélni veled.
 — Vagy ugy? — dörmögte Andréé s nagyot nyújtózkodott. — No mi az.
 — Gyerünk ki a ház elé, mert itt benn van valaki.
 — Hol? — kérdezte a hadnagy s rábámult barátjára.
 — Ott a tulsó szögletben. Az imént erre tartott egy ember s én természetesen elfogtam. Azt hiszem nagy hasznát vehetjük. Azt mondja, hogy bajor katonaszökevény s a francia határ felé tart. A határon azonban nem tudott keresztül jutni, pedig már Koblenzet is megközelítette. Tőle tudtam meg, hogy tulajdonképpen Siegen közelében vagyunk, tehát két napi járóföldre a határtól.
 — Hál istennek — dörmögte Andréé.
 — Még ne hálakodj — mondotta sötéten a kapitány — mert most érkezünk el ahhoz a ponthoz, ahol sorsunk eldől. Lehet, hogy holnap már szertefoszlott minden reményeségünk s ismét a németek fogjai vagyunk. Ez rám nézve a halált jelenti. Te életben maradsz minden bizonnyal s lehet, hogy egy-két év múlva haza kerülsz. Egy vallomással tartozom neked, mielőtt megteszük az utolsó lépést, mely ha nem sikerül, én bizonyosan örökre elnémulok. Ezt pedig nem akarom magammal vinni a sírba, erről tudnia kell valakinek, aki elmondhatja egyszer.

A tekercs kookaszáma: 3670 = e
 Készítette: Thel
 Előhívás ideje: VIII. 23

Szerda, december 20.

EGYETÉRTÉS

19

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1911. december 20-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Téli rege.
 Szingjáték 3 felvonásban. Irták: Shakespeare. Ford. Szász K.
Személyek:
 Leontaez Berégi
 Hermione K. Högyszi M.
 Perdita Vardó A.
 Polixenas Bakó
 Florizel Garamiz ghy
 Canillo Pelli
 Antigona Mihályi
 Cleomenes Hervath L.
 Ida Gyenes
 Paulina S. Faj Sz.
 Antolias Rózsabegyi
 Oreg társaság Gál
 Ifjú házas Mézsiros
Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Rossz pénz nem vész el.
 Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Víg, a sz. felvonásban. Irták: Víg, a sz. felvonásban.
Személyek:
 Bárány András Kőrthly
 Veron, a csécső Gerő Ida
 Laczka, a buk Fenyves A.
 Perko, Veron öccse Z. Melnar
 Perencz Körményi
 Biczók János Róthly
 Annus, a leánya Nagy T.
 Illés Péter Csizsér
 Csandori Ester Nádos
 Pusztázó Gere
 Rekesz Dömötör Joross
 Fenyőpész Puthó
 Meryka Ákos Nády
 Városi remény Debly
 Háranczó Hisszár
 Vendéglőné Somló I.
Kezdeté 1/8 órákor.

OMNIA

A főváros legnagyobb és legdivis-
 sabb mozgóképpalotája. Bejárat:
 József-körút 31. sz. Telefon 120-40
 Heti világesemények. A meg-
 sártatás unokanővér (vígjáték).
 Az életmentő (szinmű). Utazás
 a legújabb Zeppelin léghajón.
 A kis színész (vígjáték).
 Marletta, a rongyszőő leánya
 társadalmi szinmű 2 felvonásban
 A tavasz (osodás szinmű felvé-
 tel). Mörz, mint lakaj (bohózat)

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntette.
Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE
 áthelyozve: **Károly-körút 10. sz. alá.**

Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlásánálkül műfogak,
 Tartós fogtömések. aranyhídak koronák.
 Foghuzások (altatásban is). Jól használható fogorok
 elkészítése és behelyezése.
 Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
 Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

ROYAL-ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRÚT 31
 110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órákor
a decemberi ün epi műsor:
 az eredeti amerikai **TINGLI-TANGLI**
 COMPANY és az összes attrakciók fellépte
A LIFTES FIU, új operett.
!! DARABOT HOZTAM !!
 Dr. ÁRVIZ L. PÓT tragikomédiája.

Közkívánatra még néhány napra prolongálva Budapest ked-
 venczel: **Cooko and 2 Rotheris** új amerikai táncokka
Janette Denarber a legkitünőbb párisi excentrique. **A**
liftes fiu, operett 1 felvonásban, irta: Alexander Engel; for-
 ditotta Farkas Imre, zenéjét szerze: Otto Weber. **A játéknar-**
lang. A párisi Grand Guignol híres darabja, irta: Pierre Wolf.
Brothers Elgona: Tréfas jelenet a gyermek-játékszótáren.
K. Solti Herminia új szel. mal-Gábor kuplékka; **The**
4 Paldrens táncpangrók. **Viragh Jenő**, mint trón önkén-
 tes; **Brothe a Carr** kreol táncosok és még 12 elsőrangú
 attrakció. **Royalcabaret**, belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után
 nincsen belépődíj. **Kuko Vincze** és zenekara hajnalig muzai-
 kál. Bal Mabille. Kerling-verseny.
 Csütörtökön, december 21-én délután 5/6 órákor mérsékelt
 helyaru nagy családi előadás: az eredeti amerikai **Tingli-**
Tangli Company és az összes attrakciók fellépte.

BRISTOL-SZÁLLÓ

Legmodernebb berendezés
 Fényes társalgótermek
 Naponta tea hangverseny
DUNAPART-BUDAPEST

M. KIR. OPERAHÁZ.

Nincs előadás.

VARSZÍNHÁZ.

Váljunk el.
 Vigjáték 3 felv. Irták: Sardon
 V. és Njác E. Fordította:
 Fáy J. Béla.
Személyek:
 Des Francolles Dező
 Cyprienne D. Leeti J.
 Adhemar Nádal
 Clavignac o th
 Bloufouin Hajdu
 Brionne-né Dömjén R.
 Vallentine-né Nagy I.
 Lszizuan Szóke
 Valentinó Faludi
 Joseph Kicséri
Kezdeté 7 órákor.

50órás) Városi Színház

Az erdőszelény.
 Operette 3 felvonásban. Irták:
 iria: Buchlinder Bernat. Zsá-
 jét szerzette: Jarno Gvógr.
Kezdeté 1/8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Leányvásár.
 Operette 3 felvonásban. Irták:
 M. rios Ferencz és H. dy Miks.
 Zenéjét szerzette: Jacobi Victor.
Személyek:
 H. rison Boross
 H. risonné Erdel B.
 Lucy, leánya Petráss S.
 Hottenberg gróf Latabár
 Fritr. fia Rátkai
 Miries Tom Király
 Kocsmáros Kovács
 Hajoskapitány Kraszna
 Deest, szobaleány Fedák S.
 Sam. pinczer Csizsér
Kezdeté 1/8 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Megváltás.
 Felv. vassa. Hock János.
Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Orfeum
 VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Irrelgező.

Ma és minden este
GLEO DE MERODE
 a világhírű táncosnő.
SERENE NORD
 a furdőző Vénusz
és az impozáns decemberi műsor.
 Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel 10-1 és 2-3 óráig a nappali pénztárnál.
 A legközelebbi délutáni előadás pénteken dec. 23-án 10 z.
 A télikerben reggeltől 6 óráig Vörös Elek cigányzenekara
 hangversenyez. Telefon 93-36

Perzsa-szőnyegek
 nagy választékban, minden elfogadható árban eladotnak

BARTÁNYI ZSIGMOND
 IV., Koronaherceg-utca 6., I. em.

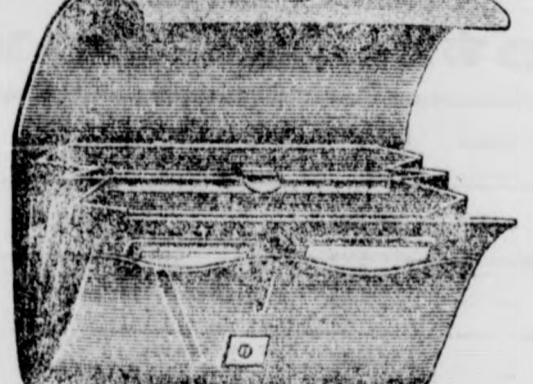
EREDETI SINGER
66
 varrógépek

varrásra, himzésre és tömésre a legjobbak.
 A leghasznosabb karácsonyi ajándék
 minden ház részére.

Singer Co. varrógép-részvénytársaság
 IV., Semmelweis-utca 14., VIII., Rákoczy-ut 39.
 VIII., József-körút 77/79., II., Corvin-tér 1., X., Liget-tér 2.

Kiváltunk
ZÁLOGBAN
 levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegye-
 ket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
 Budapest, IV., Párisi-u. 5.
 (Főpostával szemben)

Látogató táská

Legdivatosabb forma, séta és látogatótáska, kes-
 keny hosszukás alakjána, fogva igen kellemes a kéz-
 ben, hátul bőrfogóval, erszényszerű 5 nagy osztállyal,
 azonkívül elől külön osztályban egy tükör és egy jegy-
 zőtábla írónnal, bordó vagy zöld saffianbőröböl, selyem
 bélésel, 20 cm. hosszú, 8 cm. mély 8. - korona.
Kertész Tódor, Budapest, IV
 Kristófi-tér.
 Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

STEINHARDT MULATO
 Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 64-23.

Kezdeté pont 1/49 órákor! 11 órákor!
A GORDIUSI CSOMÓ
 9 órákor: 9 órákor:
PAPA ÉS TÁRSAI.
 Bohózatok irták: Glinger és Taussig. Ford. és átd. STEINHARDT
 10 órákor! 10 órákor!
STEINHARDT új kuplékka!
 Vasár- és ünneppanokon délután mérsékelt helyaru előadás.
 Kezdeté fél 4 órákor. — Efelután a remek télikerben **Sarközi**
Pista zenekara, cabaret és tánc. Belépti-díj nélkül. — Jegyek:
 d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hírsz-
 féle nagy tőzsdében és a Hungária fürdő pénztáránál kaphatók

Elismert kitünő fényképező készülékek

saját és idegen szerkezetben. — Összes
 amateur-felvételk kidolgozás saját műter-
 münkben. A nagy fogyasztás folytán al-an-
 dóan friss anyagot. Ajánlatos bármely
 készülék bevasárlása előtt tanácsunkat
 kikérni. Kiszárvolt „Austria” kamarkák
 minden fényképezőben beszerezhető. —
 Árjegyzék ingyen.
 Kereskedők forduljanak kivitteli házukhoz:
 „KAMERA INDUSTRIE” Wien, VII
R. LECHNER (W. Müller)
 fényképező készülékek gyára Wien, I., Graben 30. és 31.
 Nagy raktár mindenféle fényképezési kellé-
 kekben. ~~széles~~ Műhely amatőrök számára.

Karácsonyra
 Elegáns

levélpapírok
 Célszerű és érdekes
műipari újdonságok
 állandó kiállítása
Kanitz C. és Fiai
 Budapest, V., Dorottya-utca 12.

ARANYOSSI ANDRÁS

Alapított 1896 vadkereskedő Alapított 1891
 Fő-üzlet: IV. ker., Vámház-körút 2. sz.
 Telefon 85-94.
 Fiók-üzlet: Közp. Vásárcsarnok 56-57-58.
 Telefon 170-23.
 Mindennemű vad- és vadszárnyas,
 nemkülönben vágott baromfi kapható

A legszebb karácsonyi
 ajándék gyermekeknek

SEBŐK ZSIGMOND
 maczkó-könyve:

DÖRMÖGŐ
DÖMÖTÖR
UTAZÁSAI

Tartalom:
 Dörmögő Dömtör az automobilversenyen
 Dörmögő Dömtör az országházában
 Dörmögő Dömtör képviselőjelölt
 Dörmögő Dömtör a dobsinai jégbarlangban

Képeit rajzolta Tull Odán.
 Ára díszes kötésben 7 K

Kapható:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
 (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
 Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
 és minden könyvkereskedésben.

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1911. december 20-án.

NÉPOPERA

Quo Vadis?

Opera 6 képmű. Sienkiewicz regénye után írta: Henri Cain. Fordította: Mériel Adm. Zenéjét szerelte: Jean Nougues.

I. kép: Eunike megcsókolja Petronius szobrát. II. kép: Roma eg. III. kép: Quo Vadis. IV. kép: A keresztény vértanúk. V. kép: Nero szirkusza. VI. kép: Az utolsó rózsza.

Személyek:

Nero császár Várnai S.
Poppaea Hikiész K.
Petronius Kriener
Eunike Petronius Ab.ányi R.
Iras rabnói Legárd A.
Ninellus Szántó
Nyria Cervai E.
Klilon Gábor
Lüth Landler A.
Tigellinus Hajagos
Vatinius Nero Vajda
Norva kezesei Katenecker
Vitelius Loránd
Péter apostol Bihar
Myriam Gieviczky I.
Nazarus, a fia Lezard A.
Ifjú keresztény Székely
Demas Kőrös
Agasztyn Vajda
Sporus, kocsmáros Mátai
Frisia, felesége Székely A.
Centurio Fehér
Keresztény anyja Kalocsayné
Kis fia Huszty L.
Matróz Sugár
Ursus Grafli
Crotón Odry

Kézdete 1/28 órakor.

APOLLO-PROJEKTOR

Színház-utca 1-2.
Telefon 68-39.

Mozgófényképesség (heti aktuálisok). A rakéta (komédia). Bandika karácsonya (tréce). A rovfölde nagyéni (társadalmi). A legelső hősei (társadalmi dráma 2 felvonásban). Írta: Fred Jörgsen. A Nordisk Film Compagnie remeke A szereplők a dán színészek.

Legközelebbi műsorváltozás csütörtökön, 1. hó 21-én.

Az első előadás hétköznapokon d. u. 1/28 órakor, vasár- és ünnepnapokon 4 órakor kezdődik. Minden kedden és pénteken délután fél négy órakor nagy gyermekelőadás. Gal. Hócs mései.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Csütörtökön, december hó 21-én délután 3/4 órakor mérsékelt helyűn nagy családi előadás.

A LIFTES FIU

új operett. Az eredeti amerikai TINGLI-TANGLI COMPANY és az összes attrakciók fellépte.

Jegyek elővétel díj nélkül már egész héten válthatók a Royal-Orfeum pénztáránál.

VIGSZÍNHÁZ

Sumurun.

Zenés játék 8 képmű. Írta: Fraška Prigyes. Zenéjét szerelte: Holländer Viktor.

Személyek:

Sumurun Varsányi
Az öreg seik Fenyvesi
Az ifjú seik Stella
Komorna Hegedűsné
Pupos Csontos
Tanczosnó Mészáros G.
Nur at Din Tanay
Vén asszony Ferenczy
Főháremér Vendrey
Makay M.
Lenkeffy I.
Csákt I.
Sarkadi
Karpáti
Rabszolgák Karpáti
Rabszolgakereskedő Balassa
Vásárfelügyelő Bardi

Kézdete 1/28 órakor.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31.
Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor

legelsőrangú színházi- és

variété-előadás.

Az eredeti amerikai Tingli-Tangli, előadja Bert Bernard világhírű new-yorki társulata. Közkívánatra még néhány napra prolongálva, Budapest kedvencel: **Cooke and 2 Rotherst** új amerikai táncokkal. **Jeannette Denarber**, a legkitűnőbb parisi xentrique; — **A liftes fiu**, Operett 1 felvonásban, írta: Alexander Engel, fordította: Farkas Imre, zenéjét szerelte: Otto Weber. **A játékbárlang**, a párisi Grand Guignol híres műsorárája, írta: Pierre Wolf; **Brothers Elgona**, trófiás jelenet a gyermekjátékos-téren. — **The 4 Paldern**, lámpaágrók; **K. Solti Hermin** új **Szirmal Gábor** kupaikkal; **Brothers Carr**, eredet. táncok; **Virág Jend.**, mint trón önkéntes; és még 12 elsőrangú attrakció; a társulatban **Royal-Cabaret** Belapódj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belapódj. **Kukó Vinco** és zenekara. **Bal-mabille**. Keringő verseny. Táncz hajnalig. A legvidámabb budapesti hely.

Minden csütörtök, ünnep- és vasárnap d. u. 8/4 órakor mérsékelt helyűn nagy családi előadás, az eredeti amerikai Tingli-Tangli Company és az összes attrakciók fellépte.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.
Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/29 órakor.

Ma: A regulátor.

Bohózat 1 felv. Írta: Faun. Rendező: Rott Sándor.

Továbbá:

USARDA MILLI és Alte Sünden.

Bohózat 1 felvonásban. Írta: Hirschfeld Lajos.

Jegyek elővételben kaphatók: Folia Caprice Révay-utca 18. d. e. 9-12 és d. u. 3-6-ig. Hirsch nagytervező Andrássy-ut 19. és Sopronyi nagytervező Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-5 emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső tánc-atrakcióinak fellépével.

Deli Café Restaurant Corsó

Délután
Quartett
zene

Elsőrangú Esti cigányzene Színház után friss vacsora

4 korona Souper

Polgári
árak!

Separak kisebb és nagyobb bál helyiségek, házonkívüli megrendeléseket, úgy mint eddig, a legpontosabban eszközöltetnek.

Deli

Surányi

szalonczukorka

és karácsonyfa-diszcukorka

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
utánvétel mellett bérmentve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi cukorkagyár

Nagy-Surány Nyitra megye.

Bodnár Antal

szücsmester

BUDAPEST,

V., Nádor-utca 17.

Ajánlja saját műhelyében készült szücs- és szőrmeárukat. Megrendelések és átalakítások a legszolidabb árért a legújabb divat szerint eszközöltenek. Téli ruhák molykár elleni megóvásra elfogadtatnak.

Menthol cigaretta.

Erős dohányosoknak, a dohányzás mérséklése céljából. Imitált cigaretta alak, celluloid szipkában, menthollal töltve. Szívás közben a szájba kellemes, aromatikuss, illatos, üdítő íz jut, mely a dohányfüstöt helyettesíti. Orvosilag ajánlva.

Ára darabja 1.- kor. Vidékre (az összeg előre beküldve) bérmentve ajánlottan . . . . . kor. 1.45

Kapható minden gyógytárban és drogériában.

Főraktár nagyban és kicsinyben:

Kertész Tódornál Budapest, IV., Kristóffér.

Tantál-Lámpa

a legjobb fényszálas izzólámpa.

Arammegtakarítás kb. 80%.

Peber fényvel ég. — Rész

kódásoknak ellenáll. Egési

óráinak száma meghaladja

bármely izzólámpát. Min-

den helyzetben, tehát föl-

fel, állóan, fordón, oldalt

egyformankiógástalanul eg.

Olcsóbb a többi fényszá-

las izzólámpánál

Nagyobb rendelésenkél

magas engedély.

NAGYAR SIEMENS-

SCHÜCKERTMŰVEK

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 36. SZ.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

SALAMON JAKAB és T^A cégnél Budapest,

V., Erzsébet-tér 5. szám.

TELEFONSZÁMOK:
73-99, 73-97, 73-96, 73-90.

TELEFONSZÁMOK:
73-96, 73-97, 73-98, 73-99

Heti műsor:

Decemher hó	Nemzeti Színház	Nagy. Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Uránia	Bang versenyek
21. Csütörtök	Téli rego	Téli rego	—	Mignon	János király Nincs tovább	Az apja fia	Leányvásár	Az ortatlan Zuzsi	Megváltás	—
22. Péntek	Téli rego	Carmen	—	A kornevillai harangok	Sumurun	A kis kővéház	Leányvásár	Párisi élet	Megváltás	Carre 6 Royal (M)
23. Szombat	Pelrekei női rus	Fidelio	—	A kornevillai harangok	János király Papa	A kis kővéház	Leányvásár	Párisi élet	—	—
24. Vasárnap	—	—	—	Mignon	Sumurun	A kis lord	Leányvásár	Párisi élet	—	—
25. Hétfő	Lutas Matyi	Pillangó kisasszony	—	A kornevillai harangok	Az öreg	Sarga lillem	János vitéz	Lengyel menyecske	—	—
26. Kedd	Téli rego	—	—	Quo Vadis?	Nincs tovább	A kis kővéház	Leányvásár	Párisi élet	—	—
26. Kedd	A dolovi nabol jénya	Doncrtör	—	A kornevillai harangok	Taliban	Sarga lillem	A kis gróf	Botyár kendője	—	—
	—	—	—	Mignon	Papa	Az apja fia	Leányvásár	Párisi élet	—	—

1911.

**KARÁCSONYI BEVÁSÁRLÁSRA
LEGMELEGEBBEN AJÁNLTATÓ CZÉGEK**

**ÉKSZERVÁSÁRLÓK FIGYELMÉBE
ZIRNER TESTVÉREK UTÓDA**

LISZT HUGO ÉKSZERÉSZ ÉS ORAKÉSZÍTŐ

MOST BUDAPEST **Váci-utca 2.** SZ. ALATT LÉTEZIK.

Pontos címre ügyelni!

Kérlek modern üzlethelyisége kijakátát megtekinteni, a hol az ékszerszakmának legdivatosabb tárgyai kiállítva vannak a szabott ár feltüntetése mellett.

Angol ruhabársony-, selyem- és színházi sál ujdonságok a legjutányosabban

**JUHÁSZ
TESTVÉREK**

selyemáruházában

BUDAPEST VII., Király-utca 19.

FINOM URI FEHER-NEMŰEK LEGMODERNEBB KIVITELBEN

SÓS BERNÁT

URIDIVAT CZÉGNÉL

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 50.

**Angol télikabátok
90 koronától.**

Városi bundák

legolcsóbb árban

mérték szerint finom kivitelben

FÁI GÉZA szabó

IV., Váci-utca 22. I. em.

Dona Döme és Tsa

papír-kereskedése, a poprádi gyár raktára Budapest, IV., Régi posta-u. 6.

Ajánlja a pórtfalvi magyar gyárban készült

Óceán-tengerentúli-levélpapírt

dobozonként 50 levél és 50 borítókkal,

kisalakú ..... 2.- korona.
középalakú ..... 2.40 "
nagyalakú ..... 2.80 "

valamint egyéb igen díszes levélpapírokat és minden e szakba vágó cikkeket.

Vidéki rendeléseket pontosan teljesít.

Gergely Péter

női és uri posztó és szövetségkülönlegességek áruháza,

Budapest, Ferenciek-tere 9. (Kigyó-gyógy-tár mellett.)

Ajánlja elsőrendű kül- és belföldi divatszövetelt és női posztóit, továbbá uri öltöny-, felöltő- és nadrágszövetelt. Angol plaidek, kendők és kocsitakarók nagy választékban. Szolid árak. Lelkiismeretes kiszolgálás.

BENES KÁROLYNÉ

VI. ker., Teréz-körút 26. szám alatt levő elsőrangú angol és francia női divattermével kapcsolatos ::::

szabászati- és varrodatanintézetében

a bevitások a XIII-ik tanfolyamra meghozódottak és naponta d. e. 10-12, délután 2-6 óráig eszközöltetnek.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék:

Kristályüvegekben: ivó- és asztali készletek, virágvázák, különféle dísz tárgyak.

Porczellánban: étkező, jaur, teás, kávé mokka és mosdó készletek. :: ::

Modern függőlámpák.

Zlatoúi üvegyári raktár:

Dvoratsek Gusztáv,

Budapest, IV., Ferenciek-tere 3.

Királybazar.

**KÁLAZDY
NŐVÉREK**

művirágglyár és dísz toll most ::

Kigyó-tér 1. szám

(Királyi bérpalota)

RÁDIUM-FÜZŐT

viseljen minden hölgy, mely simulékony és a vérkeringést nem akadályozza.

RÁDIUM-FÜZŐ

egészségüket és üdéségüket megóvjá.

Egyedüli készítője:

VADÁSZ ANTAL

Budapest, IV., Navis-bazar 4. I. em.

**ROKESCH
SÁNDOR**

szücs áruraktára

Bpest, IV., ker.,

Rossuth Lajos-utca 3.

Telefon 135-84.

Alapított: 1798-ban.

Alapított: 1798-ban.

DR. MIESZNÉ

fűzőterme

Budapest, IV., Váci-utca 7., I. em.

Ajánlja kizárólag mérték után készülő

halcsontnélküli

fűzőit és haskötőit!

Egy szerencsés véletlen

millió vagyonhoz juttathatja, ha alant olvasható feltételek mellett sorsjegyet vásárol nálunk. Oly módozatot ajánlunk Önnek, ahol havi részletek fizetése által tőkét gyűjt, értékben emelkedő, bármikor eladható értékpapírokat szerez meg és ezen sorsjegyek megvásárlásával évente számos húzásban nagy nyereményekre játszik. A nyeréményszabályok értelmében minden sorsjegynek legalább egyszer ki kell húzatnia.

A Magyar Jelzáloghitelbank
nyereménykötvénynek
évente 3 húzása van:
ápr. 25., aug. 25., decz. 27.
látssák még 48 évig a következő 20378 nyereményre:

Szám	Nyeremény
5nyer. á	1000000=5000000
4	500000=2000000
7	400000=2800000
4	300000=1200000
7	250000=1750000
14	200000=2800000
29	150000=4350000
57	100000=5700000
4	50000=200000
7	40000=280000
4	30000=120000
7	25000=175000
14	20000=280000
29	15000=435000
65	10000=650000
135	5000=675000
218	2500=545000
40	2000=80000
570	1000=570000
862	500=431000
18296	200=3659200

300000 s 500000 koronát nyerők nálunk részletekkel eladott sorsjegyekkel

48 havi 4 korona 90 fill. részletfizetésre

2 darab Erzsébet királyné szanatórium sorsjegyet
1 " Magyar Jelzáloghitelbank nyereménykötvényt.

36 millió korona

nyereményre játszik még 240 húzáson.
Mind a három sorsjegyet összesen 48 hónapig havonként 4 K 90 fillert kell fizetni és ha postautalványon az első 4 K 90 filleres részletet megküldi, azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részleteket. Így már az első részlet megfizetésével a sorsjegyekre eső minden nyeremény Önt illeti. Pénzt nem veszítheti el, mert
1. 48 hónap alatt a sorsjegyekre eső nyeremények az Ön tulajdonát képezik,
2. 48 hónap elteltével 3 sorsjegyet kap, melyet a napi árfolyamon készpénzért eladhat,
3. ha a sorsjegyeket megtartja 48, illetve 58 évig számtalan húzásban nagy nyereményekre játszik és ezen idő alatt minden sorsjegy kihuzatik. Húzás után sorsolási jegyzéket küldünk.

Főnyeremény 1 millió korona.
Húzás: december hó 27-én.
Központi Váltóüzlet Részv.-társ.
Budapest, V., Szabadság-tér 3.

Az Erzsébet kir. szanatórium sorsjegyeknek évente 3 húzása van:

márczius 1. július 1.
november 1.

Játszik még 58 évig. A következő 2400 nyereményre:

Szám	Nyeremény
3 nyer. á	40000=120000
10	30000=300000
3	25000=75000
13	20000=260000
57	15000=855000
32	10000=320000
2	3000=6000
116	2000=232000
120	1000=120000
236	500=118000
590	100=59000
1198	50=59900

Minden sorsjegy nyer

A Magyar Jelzáloghitelbank nyereménykötvények legkisebb nyereménye 100 K. Ezen legkisebb nyereményvel kísorsolt sorsjegyek helyébe nyereményjegy jár, mely nyereményjegy tovább játszik az összes húzásokon és egy sorsjegyre több nyeremény is eshet. Egy ilyen nyereményjegy mai készpénz ára kb. 40 K, tehát a sorsjegy tulajdonosa a legkedvezőtlenebb esetben is 100 K. törlesztési összegért és 40 K. értékű nyereményszelvényt, vagyis összesen 140 K-t kap.

Magyar harzi kanári tenyésztés Debrecenben.

Ki a madár dalát meg tudja érteni és annak hangját is fel tudja ismerni, a kanári tenyésztés megkezdése az felismerésen múlik. Minden, mit egy madár előadni képes, legyen az légy, mely hang, avagy csengő érces. Ami csak madárban kiválóan jó, tenyésztésben minden föltalálható. A rendelt madarak mielőtt elküldöm, a tenyésztő előbb magam meggyőződésem és ha hibás hangot, vagy rosszul énekel, nem létezik nálam, hogy én azt küldjem el. A tisztelt rendelő nyugodt lehet tehát, hogyha nálam rendel, tudom nem szenvedni kárt. A lakás legkedvezőbb része a szőnyeg nélküli kanári madár. Kanári madarakért eddig sok pénzt adtuk a kifizetőnek. Ma már nincs szükség erre, mert a szakaszi vezetés alatt álló Agoston magyar harzi kanári-tenyésztő telep Debrecen Morgó-utca 8. sz. gyönyörűen fuvalló, nemes fajú kanári madarakat szállít darabonként 7, 8, 10 és 12 forintért. Tenyésztésre alkalmas remek szép nőstények darabját 2 forintért. A szállítás a legmagyobb hidegben is gondosan csomagolva, szavatosság mellett történik. Árjegyzék és sorsolási utasítás ingyen. Számos ellenször- és kószóórát birtokában. A legnagyobb tenyésztőtelep és szétválasztási intézet.

Kárpitos nyergesek
részere mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománnyár Részvény-társ. Nagymező-utca E. 46. sz.

Reggelizés előtt fél pohár **Igmándi keserűvíz** Schmidthauer-féle
Használat a valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek.
Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 80 fillér

ÉKSZER, EZÜST, ÓRA

Eredeti szabott gyári árak   gyári áron beszerezhető, készpénz és angol-rendszerű részletfizetésre is.   Eredeti szabott gyári árak

SÁRGA JÁNOS

csász. és kir. udvari szállító, ékszerész és műtövsnél

BUDAPEST   **KOLOZSVÁR**
IV. ker., Kigyó-tér 5. szám.   Mátyás Király-tér 13. szám.

Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. *   Vidékre készséggel küldök választékokat.

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturállamokban szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötők**ről prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igé- **Műláb** a lehető leg- **Műkéz** a legizlésebb **Műfüző** nyeknek is megfelel **Műláb** a lehető leg- **Műkéz** a legizlésebb **Műfüző** kiállításban

Tárgyak, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

A Vállalkozók Lapja

és annak német kiadása a

Der Baunternehmer u. Lieferant

szekosztósága és kiadóhivatala

Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz. alatt van.

E szaklapokra, melyek Lakatos Lajos, Komor Marcell építész és Soós Izor szerkesztésében jelennek meg és XXI. évfolyamukat járják, azzal hívjuk fel a vállalkozók, mérnökök, építésszek, építómesterek, rajzoló, szállítók, gyárosok, építőiparosok, fakereskedők, munkavezetők, szakmányosok és bérletkötők figyelmét, hogy e lapokban teljes szakcikkekkel kívül közölve vannak az országban felmerülő összes építkezésekre, szállításokra, bérletre és adásvételre vonatkozó árjegyzékek és árverések; a vasútvállalati, vízépítési hírek; a mérnöki és al általában a technikai szakba vágó mindennemű terveysáratok. Előzetési ár akár a magyar, akár a német kiadásra egész évre 20 K, félre 10 K. Előzetési lehet minden postahivatalnál, valamint nevezett lapok kiadóhivatalában.

Pompás vászonkötésben mintegy 1000 oldalon elsőrendű szakértők tollából eredő közleményekkel, körülbelül 700.000 hiteles építőipari címmel a legutóbb megjelent

Vállalkozók Évkönyve és Címháza 5 koronáért ugyancsak e lapok kiadóhivatalában kapható.

DARANYI LEGUJABB MODELLE

Számoló

ES LÁTHATÓ IRÁSU

összeadógépei

nem szorulnak reklámra.

DARANYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadó-
Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási
és Iparbank részvénytársaság Áruszállítója
Budapest, VI., Váci-körút 37.

Mindennemű férfi és női

NEMI BETEGSÉGEK

! **ugyszintén vér-, bőr-, idegjelések, bajakór (siphilis) és fertőzőngoság (impotencia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk!** !

Dr. KAJDACS

rendelő intézetét

BUDAPEST, VIII., József-körút 2. sz.

Rendel 10 óráig 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is biztos gyógyulást találunk azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

Bank és Pénzváltó r.-t.

Budapest, V. ker., Tükrö-utca 3. szám.

Lakásberendezési vállalata

V., Nádor-utca 4. sz. (Mérleg-u. sarok.)

Állandó bútorkiállítás.

Kaphatók szebbnél-szebb kiviteiben teljes lakberendezések, bútorok, keleti szőnyegek, festmények. Francia és bronz-dísz tárgyak, csillarak, gyémánt díszítések mellett Óriási választék! Mérsékelt árak! Leikiismeretes kiszolgálás!

Illustrált korrajz a párisi kommunáról!

RÁKOSI VIKTOR

A PÁRISI GYUJTOGATÓK

(A kommun története)

Regényes korrajz

Ára fűzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.

Kapható
LAMPÉL R. könyvkereskedőse
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Szenzációs találmány.

3956. sz. a

Törv. védve.
141. sz. a

ANTICOL.

Páratlan határu szer a lovak kólíka betegségeinek megszüntetésére.

Ezen Anticol szerrel az 1. sz. huszárezrednél két éven folytatott kísérletek teljesen beigazolták, hogy ennél jobb szer nem létezik a kólíka gyors és biztos megszüntetésére, mert minden esetben már egy adag után is a baj teljesen megszűnt.

Egy doboz (mely 2 Anticol adagot tartalmaz) ára 4 korona; négy adag 8 korona, hat adag 12 korona.

Megrendelhető a feltalálónál:
„ANTICOL“-laboratórium
Mayer Ignác kir. főállatorvosnál Brassó.

Kaiserl. und Königl. Elismervény.
Huszár-Regiment Kaiser Nr. 1.
Alulírott, a Mayer Ignác kerületi m. kir. állami állatorvos ur által lovak kólíka megbetegedése ellen feltalált és összedolított gyógyszer úgy a saját, mint az ezred lovainál meglopó győgyeredményével használtam, ugyan azért azt gyors és biztos hatásánál, valamint alakjánál és könnyen kezelhetőségénél fogva mindenkinek melegen ajánlom.

Brassó, 1896. április hó 21-én.
(P. H.) Litke, Oberst s. k.

Magyar fém- és lámpaáru-gyár

részvénytársaság BUDAPEST-KÖBÁNYA.

Petroleum-lámpák, gáz- és villamoscsillárok, fémdíszműtárgyak.

UJ!

Optimus

költséghatékony
légi türelőkészítés
gyárakban, üzletekben, irodákban.

Raktárak:

Budapest:
II., Szilágyi Dezső-tér 3. sz.
V., Erzsébet-tér 18. szám.
VII., Erzsébet-körút 19. sz.
VIII., Üllői-út 2. szám.

Vidéken:
POZSONY, Lőrincskapu-u.
KOLOZSVAR, Mátyás király-ter.
DEDRECEN, Simonyi-utca.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB MIREVŐ ORAÜZLET.

Alapított 1847.

János

Bausweller

Szegeden

Ca. és kir. kirólagoson
szab. chronometer- és műórák, órák
a remontoir inguáraknak
stb. stb.

ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve, felvitások pontosan esztendőltetnek

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges ytit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekretyeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekretygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Jupiter
Aranyos Életem! Köszönet érte megkaptam. Ha tudnád mily boldogság töltött el s meg hozzá hogy nem csalatkoztam, mert számítottam rá. Hisz mindeu gondolatom Té vagy Édes. Ma máskép volna. Ugye nagyon jó lenne? En megvagyok, a napok egyforma csendességgel telnek. Kellemes és meglepetés ünnepeket. Sok Sok pusszi Tiedtől.

Sok száz
vagyonos hölgy chalt férjhez menni. Keresztény házban 200,000 marka, kath. özvegy 80,000 korona, fiatal független zsidó hölgy 300,000 korona vagyonnal stb. stb. Csakis komoly szándéku urak (vagyon, állás, vallás meglékes) kapnak díjtalan felvilágosítást. Schlesinger, Berlin 18.

Házasság közvetítés
legszebb titoktartás mellett. Férjhezmenendő urhölgyek előjegyezve a legkülönbözőbb hozomány összeggel. Nősülendő urak a társadalom minden osztályából. Önzéltelsten levelezés. Nősülendő urak férjhezmenendő urhölgyek vagy azok hozzátartozói legnagyobb bizalommal fordulhatnak Faragó Jenő elismerten jó hírű házasságközvetítő irodájához. Budapest, Rákóczi-ut 86. (Diszkrét, lépcsőházi bejárat).

Akar Ön szellemes lenni?
Akarja, hogy kellemes társalognak tartásák? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Olvassa el a „Társalgás Elővezető” (Előnévelhető) rendkívül érdekes könyvet! Megtudja ebből, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót és fellebbezőt egyaránt megközelítsen. E könyv korrekciót mutatja le az élet minden helyzetében, bálkón, banketeken, esküvőkön, színházban és mindenütt, ahol kisebb-nagyobb társaság van jelen. Attólkinthető kivonatot, ingyen, diszkrétén küld: DEAK, Budapest, Rákóczi-ut 26.

Öreg
hamis fogakat, zálogcédlőket bármiről, butorokat és mindenféle tárgyakat vesz Wischogrod Jakab, Akácza-utca 45. I. 5. Levelezőlapra jövők.

Gyári telek
Albertfalván, 2800 négyszögöl, a magyar államasuti déli vasut és villamos vasut, a Duna és országút közt elterülő négyzet, — a forgalmi teleppel szemben, négyszögölenként 12 koronájával eladó. Ugyancsak gyári teleknek eladó 7 koronájával a Duna mentén fekvő, — esetleg több részre felosztható 15000 négyszögöl. — Értésítés nyerhető: Bleier és Weisz cégénel, Budapest, VII., Károly-kört 7. szám. Telefon 18-67.

Ha köbög
vagy rekedt, Bóthy-féle cukorkát vegyen 60 fill. érért.

Kézi könyvtár
kb. 2500 kötet hungarikák, enciklopediák, természettudományi, jogi, bölcséleti stb. kiválóbb termékek eladó. Levelezet „Könyvtár” feljével kiadóhivatal továbbít.

Veres afonya
befőtt, 5 kilós postakosár 9 korona. Felkai konzervgyár, Barta József Felka.

Soványág
Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. William Harileyanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség, elcsúszás és gyomorbetegségeknek nélkülözhetetlen tápszere. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Eör E. Budapest, VII., István-ut 11. II/1. Telefon 156-80.

Gyorsírás
és gyorsíró gépek. A Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen megújítottak modern higienikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalapabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Karietok” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan esti tanfolyamok is tartanak. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Ologowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Singer varrógépek
Kerekpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almásy-tér 14. javításokat olcsón készít. Kévszárjegyket ingyen küld

Zálogcédlőket
veszek. Elzálogosított brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Pályázatok.
Több száz pályázatot mindenféle szakmából közül az Országos Pályázati Közlöny mai száma. Ingyen mutatványszám. IX. Üllői-ut 55. (ezelött József-kört 38.)

Pénzt
akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemü kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tantervezőház, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-00. 29387

Szingazdag
természeti leírások!

Makay Béla
Hegyen-Völgyön
Természeti és vadászkepek Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez. Hílet, költői lendület van minden leírásban, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt.
Ára 6 korona.
Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama, nyilvánossági joggal. Alapította Markovics Irán 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jnl. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Hegedűs Sándor u. 7., saját épületében: előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezetektől s más hirdetésünket utazó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

Részpénzért
vagy hitelképes egyneknek kedvező feltételek mellett szállított teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítatom, hogy ilyen

olsón
sehol nem kap modern hála, bédő, őr és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg szűfolt raktármat, itt jutányosan

vehet
a leggyorsabbúli a legdrágábbúli kivitelig minden fajta
BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó
BUDAPEST, Váci-kört 8. szám
(Bejárás Szerencsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Zongorák
pianinók ukak 350-1400 forint, átjatszottak 140, 200, 250, 300, 350 forint. Javítunk, hangolunk. Szerencsen-utca 33. Kornács.

Sonka-pác
szepességi, 1 adag 1 sonkára utasítással 1 korona. 12 adag 5 korona. Felkai konzervgyár, Barta József Felka.

Rizike
gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.-, sósében kor. 7.-. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29319

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállított helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butor darabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat ::
Budapest, IV. ker., Gerlezy-utca 7. sz.
Diszkrét butor-album 1 kor.

Titkos betegségek
hugycsőfolyás, hugycsőszűkületok, hólyagbántalmak, alftesti sebek, bőrbetegségek, bajakór (syphilis) az önfertőzés utókövetkezményei, olgyengült fertierő, női bajok, férfifolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyökeres kigyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelki-imeretes gyógy-módjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai
— szakorvos —
rendelő-intézetét Budapest, VI., Andrássy-ut 28 sz. I. em. FELTÜNÉS HELKÜLI eredményes gyógyítás levelileg is. Kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik. Rendel naponta 10 órától 4-ig és este 7-8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.

30 koronaért
készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férfihöltönyök vagy felöltők finom szövetekből László Sándor férjiszabómester, Budapest Erzsébet körút 1. sz., I. em. Vidékre postátominták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 05532

Juniperus
(nemes boróvicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve. Csemegekonzervekről árjegyzék ingyen. Felkai konzervgyár, Barta József, Felka, (Szepes megye.)

Koporsó asztalosok
részére mindennemü koporsók díszítéssel, összes természetkezelt cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Zálogcédlőket,
brilliantot, gyöngyöt, ékszeret, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövők

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon: 62-80.
Alapítottat 1886-ban

BÉRCZI-VITRAGE
00/85 cm. nagy bersottlára Point-Lace szalag munka rezurdal és györrkel darabja 1 kor. 50 fill.
Bérczi D. Sándor
BUDAPEST
Főh. et: Dessozffy-n. 5. szam. — Fiktúriat: VIII. Üllői-ut 4. szám

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Buterszalón
Budapest, Ferenciek-tere 3 lémelet. Vétel és eladás
használt és új
polgári, nrasági lakberendezéseknok, mahagoni és palisander butorok, őr szobák, angol bógarnitörök és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillarak.
Telefon 82-13. 28532

Ha szép akar lenni ILLÉS-féle
LILIAM tejkrémet és szappant használjon, mely Párisban a közegészségügyi kiállításon a nagy aranyéremmel lett kitüntetve. **2 korona** beküldéssel franko szállítja az „Aranykereszti” gyögytár Szabadka.

A világhírű „THE ROYAL”
Gramofonokat minden részecskére vagy utószaj nélkül mesés tiszta hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári árakon és minden árfölémelés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a világra is. Pécold-gramofonok 20 kor.-tól felfebb.
Láng Jakab és Fia
gramofon-nagykereskedők, Budapest, József-kört 41. Főúti-utca VIII., Baross-tér 4. Buda, II., Margit-kört 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ingatlan.
II. kerület,
Zuglóban 2 telek, igen jó helyen, fuvarosoknak, bérkocsisoknak, kisebb gyár czéjaira igen megfelelő, négyszögölenként 10 forintért eladó (közép telek). — Bővebbet: Strausz Adolf ingatlanforgalmi és jelzálog közvetítő iroda Budapest, Aréna-ut 17. I. em.

VII. kerület,
Zuglóban sarok telek igen jó helyen, fuvarosoknak, bérkocsisoknak, kisebb gyár czéjaira igen alkalmas, négyszögölenként 12 forintért eladó. Bővebbet Strausz Adolf ingatlanforgalmi és jelzálog közvetítő iroda Budapest, Aréna-ut 17. I. em.

VII. kerület,
Zuglóban 1 ház, mely áll 2 lakásból és istállóból, mely 15 lovat befogad, igen jó helyen olcsó árért eladó. Bővebbet Strausz Adolf ingatlanforgalmi és jelzálog-közvetítő iroda Budapest, Aréna-ut 17. sz. I. emelet.

Rákospalotán
1 villa 3 szobás lakással, csukott veranda és minden hozzátartozóval, 406 négyszögöl telekkel ugyanott egy épület, rajta 6 darab 2 szobás lakással, minden lakáshoz konyha és speiz, pincesz van 17.000 forintért eladó. Teher 10.000 forint. Gyárnak is igen alkalmas, mert mellette van még egy 406 négyszögöles telek, amit hozzá lehet venni. Bővebbet: Strausz Adolf ingatlanforgalmi és jelzálog-közvetítő iroda, Budapest, Aréna-ut 17. sz. I. emelet.

Francia-uton
kisebb gyárnak egy sonterain helyiség olcsó árban kiadó, esetleg raktárnak vagy bármely iparos munkának megfelelő. Strausz Adolf ingatlanforgalmi és jelzálog-közvetítő iroda Budapest Aréna-ut 17. I. emelet.